

Birleşik mücadele arayışından yol ayrımına - Baki Duman

Sait Kırmızıtoprak bugüne dek daha çok 1960'lı yılların sonuna doğru Kürt ulusal davası adına yaptığı tercihle biliniyor. Bu Sait Kırmızıtoprak'ın devrimci yaşamının sadece bir yanısıdır. Sait Kırmızıtoprak gerçekliğinin öteki yanı ise onun enternasyonalist bir Kürt devrimcisi olarak aktif siyasal

yaşama başladığıdır. Önceliği Türk ve Kürt halkı ile Türkiye'de yaşayan bütün emekçilerin kardeşçe bir yaşamı birlikte inşa etmeleri olmuştur.

S.12

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 45
27 Aralık 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak59.net

2021 geride kalırken...

3

İktidarın çıkmazı ve OHAL sopası

OHAL ya da benzeri uygulamalarla emekçilere karşı zorbalığın daha da tırmandırılmasının da bir bedeli olabileceği tarihsel deneyimlerle ortadadır.

4

Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde yeni dönem

Erdoğan'ın attığı adımlar hem ABD'nin saldırgan politikalarına hizmet ediyor hem Ermenistan pazarındaki payını artırma hesaplarına dayanıyor.

22

Gençlik hareketi 2021 yılı tablosu

2021, pandemi ile birlikte çok boyutlu krizin daha da derinleştiği bir yıl oldu. Gençlik de bu krizden üzerine düşen payı fazlasıyla aldı.

Kapitalist örgütler ve mafyatik saray rejimi - E. Bahri

S.8

Veysel Akgül yoldaş kavgamızda yaşıyor!

S.17

2021 geride kalırken...

Geride kalmakta olan 2021 yılı, kontrolden çıkan pandemi, kapitalizmin her birini felakete dönüştürdüğü orman yangınları, sel vb. doğa olayları, açlık-yoksulluk gibi ağırlaşan sosyal sorunlar, tırmandırılan ırkçılık ve gerici-faşist rejimin artan baskı ve zorbalığı ile anılacak. Elbette Türkiye kapitalizmini pençesine alan çok yönlü krizler, uluslararası ilişkilerde artan gerilimler, dış politika alanında arkası kesilmeyen iflaslar ve tüm bunlar karşısında açmazları gün be gün derinleşen, her bakımdan yönetme krizi yaşayan ve toplumsal desteği giderek eriyen siyasi iktidar gerçeği de 2021'e damgasını vuran diğer olgular olacak.

2021: PANDEMİ-EKONOMİK KRİZ İKİLİSİNİN YILI

Türkiye toplumu, 2021 yılını pandemi ve ekonomik krizin yarattığı ağır yıkım ile karşıladı. Bütün bir yıla da pandemi-ekonomik kriz ikilisi üzerinden yaşanan gelişmeler damgasını vurdu. Özellikle yılın ilk aylarında, gerici-faşist iktidarın yönetme kaygısıyla dahi hareket etmediği pandemi süreci toplumun temel gündemini oluşturuyordu. Salgın sürecinde "çarklar dönecek" söylemini düstur eden iktidar, her adımında pandemiyi kapitalist ekonomide yaratacağı olumsuz etkileri minimuma indirmeyi esas alan bir politika izledi. Bu çerçevede sermayedarlara sayısız destek ve teşvik sunulurken, işçi sınıfı ve emekçiler ölüme terk edildi. 2021 yılının daha ilk aylarında binler işçi ve emekçi hayatından oldu. Yıl ortasında ise, göstermelik önlemler de bir kenara itilerek "normalleşme" adı altında salgın süreci tamamen kendi haline bırakıldı.

Bu aynı dönemde ağırlaşan ekonomik-mali bunalım ve ortaya çıkardığı ağır yıkım, hızla toplumsal gündemlerin ilk sırasına oturdu. Öyle ki, geride kalan yılın önemli bir kesitinde salgın ve bağılı gelişmelerden çok artan yoksulluk, açlık, hayat pahalılığı, hak gaspları ve

geçinememe gibi sorunlar temel gündemler olarak öne çıktı. Krizin çok yönlü faturası ile birlikte enflasyondaki tırmanış ve TL'deki devasa değer kaybı, geniş emekçi yığınları görülmemiş bir sefaletin içerisine sürüklendi. Çalışma koşulları ağırlaşırken ücretler alabildiğine eridi. Ekonomik-mali krizin emekçilere yansıyan bir diğer önemli faturası ise temel ihtiyaçlara gelen ve arkası kesilmeyen zam yağmurları oldu. 2021 yılında ağırlaşan ekonomik-mali kriz ve ağır faturası işçi sınıfı ve emekçilerin en temel ve yakıcı gündemi olarak öne çıktı.

İLLÜZYONA DEVAM!

Yılın son aylarında iyiden iyiye kontrolden çıkan mali kriz, gerici-faşist rejimi bunaltan ve giderek açmaza alan bir boyut kazandı. TL tarihi değer kaybı yaşanırken gerçek enflasyon oranı yüzde ellileri aştı.

Gerici-faşist iktidar bu gelişmeler karşısında hokkabazlara dahi "yok artık" dedirtecek türden illüzyonları devreye sokarak kendine manevra alanı açmaya çalıştı. İlk hile, asgari ücret mizansenini üzerinden devreye sokuldu. İlan edildiği gün "sıfırın altında" kalan asgari ücret zammı "tarihi zam" olarak topluma servis edildi. Emekçilere sıfırın altında zam dayatılırken, AĞİ, damga ve gelir vergileri üzerinden yapılan düzenlemeler ile sermayedarlara kıyak geçildi.

İkinci büyük illüzyon ise, TL'de yaşanan değer kaybını önleme adı altında "Türk modeli" mevduat düzenlemesi ile yapıldı. Dinsel argümanlar eşliğinde sözde faiz indiren gerici-faşist iktidar, döviz kurlarındaki dalgalanma nedeniyle TL cinsi mevduatlarda yaşanacak kaybın hazine üzerinden telafi edilmesini sağlayacak olan düzenleme ile gerçekte örtülü faiz artırımı gerçekleştirdi. Böylece kontrolden çıkan kur dalgalanmasının yükü de hazine üzerinden emekçilerin omuzlarına yıkılmış oldu. Zira, hazinede

emekçilerin ödediği vergiler önemli bir kalemi oluşturuyor ve bankalardaki TL ve döviz cinsi mevduatların aslan payı sermayedarlara ait. "Türk tipi", yani yerli ve milli "kur korumalı mevduat" düzenlemesi gerçekte sermayedarların karlarının hazine kaynakları üzerinden güveneye alınması anlamına geliyor.

GERİCİ-FAŞİST İKTİDARIN ZOR YILI VE DÜZEN MUHALEFETİ

2021 yılı gerici-faşist iktidar adına tarihinin en zor yıllarından biri olarak kayıtlara geçti.

Her gelişmeyi "güç gösterisine" çevirmeye çalışan rejim, gerçekte uzun bir süredir kan kaybediyor. Zira, Türkiye kapitalizminin çok yönlü sorunların üst üste bindiği ve bu sorunların yönetilmesinin giderek güçleştiği ve geniş emekçi yığınların yaşam koşullarının her geçen gün ağırlaştığı bir süreçte gerici-faşist rejim önceki dönemlere oranla çok daha fazla yıpranıyor. Geline yerde toplumsal meşruiyetini de büyük oranda yitiren ve toplumun karşısına inandırıcı söylemlerle çıkma kabiliyetini hepten kaybeden iktidarın ayağının altındaki toprak çok daha hızla kayıyor.

2021 yılında gerici-faşist iktidarın çözümlenme sürecinin hızlandığını gösteren bir diğer gelişme ise, iktidar bloğu bünyesinde yaşanan rant ve güç kavgaları oldu. Sedat Peker'in ifşaatları ile eski-yeni AKP'li kimi aktörlerin daha yüksek sesle iktidara karşı söz söylemeye başlaması ve henüz sınırlı da olsa kirli çamaşırların ucunu göstermesi, iktidar cephesinde yaşanan kaynamanın daha belirgin hale geldiğini gösterdi. Bu yönüyle 2021 yılı gerici-faşist rejimi içeriden de sarsan olaylara sahne oldu.

Düzen cephesinde yaşanan bu gelişmelerin öteki yüzünde ise, iktidarın "gidici" olduğu yaklaşımı ile hareket eden düzen muhalefetinin ve TÜSİAD gibi büyük sermaye güçlerinin AKP'li ya da AKP'siz "yeni döneme" hazırlıkları yer alıyor.

Dünya kadar gerici-faşist iktidar bloğu karşısında basiretsiz bir konumda hareket eden, her kritik gelişmede iktidarın arkasında hizaya giren, kendilerine dönük aleni saldırganlığı bile sineye çeken düzen muhalefeti, AKP-MHP bloğunun toplumsal desteğinin hızla erimesiyle birlikte daha fazla sahnede yer almaya başladı. Bu son gelişmeler dünya kadar düzen siyasetinde yaşanan "muhalefet krizi"nin sermaye düzeni adına "eğreti bir dengeye" oturmaya başladığını gösterdi. Geçtiğimiz yıl TÜSİAD'ta temsil edilen büyük sermaye güçlerinin iktidarı alenen hedef alan açıklamaları da, düzen muhalefetinin kimi sermaye çevreleri adına nihayet bir alternatif olarak belir-

diğini ortaya koydu.

"İKİ İP TEK CAMBAZ" DÖNEMİ KAPANIRKEN...

Emperyalist dünyada çelişkilerin keskinleşmesi, Batılı emperyalistler ile Rusya ve Çin gibi öne çıkan emperyalist güçler arasında tırmanan egemenlik mücadeleleri, bu ekseninde farklı çıkarlar üzerinden tırmanan gerilimler ile bloklaşma ve saflaşmalar, bağımlı ülkelerin dış politikalarında da dolaysız sonuçlar yaratıyor. Sermaye düzeni adına 2021 yılı, tam da bu gelişmelerin ürünü bir dizi gerilim ve açmaza sahne oldu.

Dünya kadar emperyalistler arası çatlaklarda kendisine hareket alanı açmayı başaran, sefil çıkarları üzerinden bu alanı belli oranda istismar edebilen gerici-faşist rejim, 2021 yılında bu açıdan denizin giderek tükendiğini yaşayarak gördü.

Gerici-faşist rejimin geride kalan yıllarda başta Suriye savaşı olmak üzere çeşitli mecralarda Rusya ile geliştirdiği ilişkilerin ve imzaladığı kimi ekonomik-siyasi anlaşmaların, Ukrayna üzerinden Karadeniz'de kızışan ABD-Rusya geriliminde boğazına bir kılçık gibi oturması, söz konusu açmazlardan biri olarak öne çıktı. Benzer gerilim ve açmazlar kendini Azerbaycan-Ermenistan çatışmasında, Libya'da, Afganistan'da ve daha birçok kriz bölgesinde yaşanan gelişmeler üzerinden, farklı görünümle ortaya koymaya devam etti.

Özetle 2021 yılı, Erdoğan yönetimi adına emperyalistlerle ilişkiler bağlamında iki ip tek cambaz döneminin kapanmaya başladığı bir yıl olarak kaydedildi.

2021 GERİDE KALIRKEN...

Düzen cephesinde bu gelişmeler yaşanırken, işçi ve emekçiler adına zorlu ama sınıf hareketinin ve toplumsal mücadelenin gelişimi bakımından bir o kadar önemli imkanların ortaya çıkabileceği yeni bir yıla giriyoruz. Zira kapitalist sömürü düzeninin yarattığı ağır toplumsal yıkım, geniş emekçi yığınlar içerisinde belirginleşen mücadele potansiyellerini her geçen gün olgunlaştırıyor.

Biz bu gerçeğe 2021 yılında gençlik ve kadın hareketinin zaman zaman kitlesel-eylemlerle çıkışlar gerçekleştirmesinden, her ne kadar yapısal sorunlarını geride bırakarak birleşik-kitlesel bir mücadele pratiği ortaya koyamasa da işçi sınıfının mevzilerde ortaya koyduğu ve giderek yaygınlaşan direnişler üzerinden tanıklık ettik. Tüm bu gelişmelerden hareketle, devrimci ve ilerici güçlerin yanı sıra işçiler, emekçiler ve gençler bir dizi açıdan zorlu geçecek fakat önemli mücadelelere de ebek edebilecek yeni kavga yılına şimdiden hazırlanmalı, güne bu bakışla yüklenmelidir.

İktidarın çıkmazı ve OHAL sopası

AKP iktidarı ve onun temsil ettiği sınıfla emekçiler arasındaki uçurum, benzeri görülmemiş düzeylerde derinleşti. Ekonomi başta olmak üzere çoklu ağır krizler içinde bunalan ve saplandığı bataklıktan çıkmak için umutsuzca çırpınan Erdoğan iktidarının elinde din istismarı ve zorbalıktan başka bir şey kalmış değil. Günbegün yoksullaşan ve giderek açlıkla karşı karşıya kalan emekçilere Bakara suresinden alıntıyla sabır çağrısı yapma çaresizliği de bunu anlatıyor. “Dünya hayatını imtihan olarak gören insanlarız. Rabbimiz Kuran’ı Kerim’de ‘Muhakkak ki sizi biraz korku ve açlıkla; mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle deneneriz. Sabredenleri müjdele’ bu şekilde buyurmaktadır” sözleri, emekçi kitlelere yoksulluk ve açlıktan, zorbalık ve ölümden başka sunabileceği hiçbir şeyin kalmadığının da itirafıdır.

“Biraz korku ve biraz açlık; mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme” “sınamaları” aynı zamanda işçi ve emekçileri daha nelerin beklediğinin de ilanı oluyor. İşçi sınıfı başta olmak üzere toplumun ezilen ve sömürülen tüm kesimlerini daha büyük iktisadi ve sosyal yıkım saldırıları beklemektedir. Bu saldırılar ise ancak zorbalık sopasının daha fazla kullanılması pahasıyla uygulanabilir. 25 Kasım’da gerçekleştirilen Milli Güvenlik Kurulu toplantısında “ekonomik kurtuluş savaşı” verildiği iddiasının gereği olarak, ekonominin bir “ulusal güvenlik meselesi” olarak tanımlanması ve “yeni ekonomik model”e yönelik “tehdit ve sınamalardan” söz edilmiş olması da bu çerçevede anlaşılabilir.

MGK toplantısını izleyen sonraki günlerde, Erdoğan’ın danışmanlarından Prof. Dr. İzzet Özgenç, Anayasa’nın 119. maddesine göre hükümetin OHAL kararı alabileceğini söylemiş, “Toplumun ağır ekonomik bunalım sebebiyle OHAL ilanına hazırlıklı olması gerektiği” uyarısında bulunmuştu. Meclis Genel Kurulu’ndaki bütçe görüşmelerinde konuşan AKP Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, OHAL iddiası “Türkiye’de ve Türkiye’yi dışarıdan takip eden çevrelerde önemli birtakım endişeleri ortaya çıkardı”ğı için tepki gösterdi. “Ekonomik OHAL gibi bir laf haddi aşan bir sözdür” diyen Kurtulmuş, Türkiye’nin serbest pazar ekonomisi şartları içerisinde hareket ettiğini

belirtti. Erdoğan da benzer çıkışlarda belirlendi.

Tüm bunlar olurken Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ise, ekonomiye yönelik dışarıdan bir saldırı olmadığını söyleyerek, yürekleri ferahlattı(!) Ekonomiye dışarıdan bir saldırı olmadığına, dolayısıyla “ekonomik kurtuluş savaşı” dış güçlere karşı verilmediğine göre, sözü edilen “tehdit ve sınamaların kaynağı” işçi sınıfı ve emekçilerin biriken öfkesi ve bu öfkenin kendini sosyal bir patlama biçiminde ortaya koyma olasılığıdır. AKP iktidarı, izlediği sosyal yıkım politikalarıyla toplumda büyük bir öfke biriktirdiğini bilmektedir. Bunun sadece sandığa değil, daha kötüsü sokağa taşma riskini de görmektedir ve en çok da bundan korkmaktadır. Dolayısıyla OHAL’in ilan edilip edilmemesinden bağımsız olarak, AKP iktidarının topluma daha çok sopa göstermesi zorunluluk haline gelmektedir.

TERÖR VE ZORBALIK DAHA DA TIRMANDIRILMAK İSTENİYOR

İktidar cephesinden gelen tepkiler üzerine İzzet Özgenç, açıklamasının “herhangi bir kişi ya da kurumla bağlantılı olmadığını”, kendi endişesini paylaştığını bildirmek durumunda kaldı. Durum, Özgenç’in açıkladığı gibi midir, yoksa Erdoğan’dan onay alınarak yapılan bir açık-

lama mıdır, bunu bilemeyiz. Ama ağır bir yoksullaşmaya ve giderek açlığa neden olan politikaların her zaman için olağanüstü yönetimlerle uygulanabileceğini biliyoruz.

Ağır bir ekonomik bunalımın yaşandığı, TL’nin pula döndüğü, zamların otomatiğe bağlandığı, yoksulluğun ve açlığın yaygınlaştığı bugünün Türkiye’inde emekçilere daha ağır faturalar ödettirilmek isteniyor. Katlanılmaz yaşam koşullarının “artık yeter” dedirttiği işçi ve emekçilerde mücadele isteği büyümekte ve bu kendini belirgin bir hareketlilik biçiminde de ortaya koymaktadır. Giderek yaygınlaşma eğilimi gösteren sınıf ve kitle hareketi, düzen tarafından tehdit olarak algılanmakta, saldırı politikalarının engelsizce uygulanması önünde engel olarak görülmektedir. Daha büyük saldırı dalgasının gelmesi ve emekçilerin buna direnmesi koşullarında her ne kadar Numan Kurtulmuş ve Erdoğan, “Ekonomik OHAL gibi bir laf haddi aşan bir sözdür...” deseler de iktidar, emekçileri OHAL’li ya da OHAL’siz dizginleyip sindirmek politikası izleyecektir.

İşçi ve emekçilerin kölelik koşullarında çalışmaya ikna edilemediği, onlara uysalca boyun eğdirilemediği koşullarda baskı araçlarına daha fazla baş vurmak, iktidarın elindeki tek seçenektir. OHAL gibi olası uygulamalar bunun daha da

ağırlaşmış biçimi olacaktır. Bütün göstergeler, dinci-faşist iktidarın baskı ve zorbalık eşliğinde işçi sınıfı ve emekçilere daha ağır bir sömürü ve kölelik koşulları, daha büyük yoksulluk ve açlık dayatacağını, onlara daha büyük faturalar keseceğini gösteriyor. Erdoğan ve iktidarı bunu, “Biraz korku ve biraz açlık, mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme” ifadeleriyle de ilan etmiş ve buna dinsel bir temel de “kazandırmış” bulunuyor. Bütün bunların emekçiler tarafından sessizce sineye çekilmeyeceği, derinde biriken enerjinin giderek yüzeye vuracağı artan işaretler üzerinden de görülmektedir. İşçi sınıfı ve emekçiler harekete geçtikleri ölçüde ise daha büyük bir devlet terörüyle karşılaşacaklardır.

İşsizlik, yoksulluk ve açlıkla yüz yüze kalıp bunalan, dinsel gericilik, adaletsizlik, keyfilik ve dizginsiz bir zorbalık altında nefes alamaz hale gelen emekçi kitlelerin hoşnutsuzluğunu iktidar, OHAL ya da benzeri uygulamalarla bastırma yolunu tercih edecektir. Fakat emekçilere karşı zorbalığın daha da tırmandırılmasının da bir bedeli olabileceği tarihsel deneyimlerle ortadadır. Türkiye’nin geleceği, rejimin ne yapacağından çok, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin kendi kaderlerini ellerine alıp almamalarına, işçi sınıfının bağımsız örgütlü bir güç olarak tarihsel rolünü oynayıp oynamayacağına bağlıdır.

Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde yeni dönem

2020 yılında Azerbaycan ile Ermenistan arasında "İkinci Dağlık Karabağ Savaşı" diye anılan çatışmalar patlak vermiş, Ermenistan'ın kayıplara uğradığı savaş, Rusya'nın çabaları sonucu imzalanan barış anlaşması ile bitirilmişti. Türkiye ile İsrail'in askeri desteğini alan Azerbaycan rejimi, bu savaştan galip çıkmış, Ermenistan ise başta Dağlık Karabağ olmak üzere birçok bölgeyi Azerbaycan'a kaptırmıştı. Barış anlaşmasının birinci yılında Rusya'nın çağrısıyla Soçi'de Putin, Aliyev ve Paşinyan'ın katıldığı bir zirve toplanmış ve tarafların birçok konuda uzlaşmaya vardıkları açıklanmıştı.

Bu zirvenin ardından harekete geçen saray rejimi, Erivan yönetimiyle ilişkileri normalleştirmeye hazır olduğu mesajını vermeye başlamıştı. Ermenistan Başbakan'ı Nikol Paşinyan da ülkesinde düzenlenen seçimleri kazanmasının ardından Türkiye ile önkoşulsuz diyaloga hazır olduğunu söylemişti. Bu arada ABD'nin Ankara-Erivan arasında yeni bir diyalog sürecinin başlatılması için devreye girdiği, konunun ABD Başkanı Joe Biden ile AKP şefi Tayyip Erdoğan'ın Roma buluşması ve dışişleri bakanları Antony Blinken ile Mevlüt Çavuşoğlu'nun görüşmelerinde ele alındığı duyurulmuştu. Konuyla ilgili Bloomberg haber ajansına konuşan bir Türk yetkili, Ankara'nın bu sürpriz hamlesinin, ABD Başkanı Biden'ın Roma'daki görüşmelerinde Erdoğan'dan Ermenistan'la kapalı olan sınırları açması talebi doğrultusunda gerçekleştiğini belirtiyor. Bloomberg ise, "Türkiye'nin Ermenistan'la ilişkileri normalleştirmeye yönelik adımlarla, Rusya'dan S-400 füzeleri alması nedeniyle Washington ile gerilen ilişkileri iyileştirmeyi umduğu" yorumunu yapmıştı.

Son günlerde yansıyan haberlere göre Türkiye ile Ermenistan, 1993'ten bu yana kapalı olan sınırların açılmasını ve diplomatik ilişkilerin tesis edilmesini içeren yeni bir "normalleşme" adımı attılar. Konuyla ilgili ilk somut açıklamayı sarayın Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu yaptı. Bakanlığının 2022 bütçesi görüşmeleri sırasında Meclis Genel Kurulu'nda konuşan Çavuşoğlu, tarafların normalleşme için özel temsilciler atayacakları bilgisini verdi. "Biz, (doğrudan) diyalogların başlayabilmesi için özel temsilciler atayacağız dedik. Hatta Ermenistan atadı. Biz de

önümüzdeki günlerde, özel temsilcimizi belirleyip gerekli resmi işlemi yapacağız" ifadelerini kullanan sarayın bakanı, bundan sonra Rusya aracılığıyla Ermenistan'la temasa geçilmeyeceğini belirtti.

Çavuşoğlu, Ermenistan ile karşılıklı uçuşların yeniden başlatılması kararının da alındığını bildirdi. Ermenistan Dışişleri Bakanlığı da 14 Aralık'ta yaptığı açıklamada Türkiye ile karşılıklı özel temsilci atanacağını teyit etti. Ermenistan Halk Radyosu haberinde ise, Bakanlık Sözcüsü Vahan Hunaysan'ın, "Çavuşoğlu'nun açıklamasını memnuniyetle karşıladıklarını, Ermenistan'ın bu diyalogun sağlanabilmesi için özel temsilci atayacağını" belirttiği kaydedildi. Hunaysan, "Ermenistan'ın Türkiye ile önkoşulsuz olarak ilişkilerin normalleşmesini konuşmaya hazır olduğunu" da yineledi.

Ermenistan, Türkiye ve Azerbaycan'ı Nahcivan özerk bölgesi üzerinden birbirine bağlayacak olan koridora karşı çıkmasına karşın, özel temsilci atayarak, diyalog sürecini engelleyen taraf olmayacağını gösterdi. Yansıyan bilgilere göre atanacak özel temsilciler doğrudan diyalogla ilişkilerin normalleşmesini sağlamak için bir yol haritası oluşturmaya çalışacaklar. Türkiye ile Ermenistan arasında 2009'da imzalanan ancak uygulanmayan "normalleşme" sürecinde İsviçre arabulucu olarak devredeydi. Yapılan görüşmeler sonucunda dönemin Türk ve Ermeni dışişleri bakanları Ahmet Davutoğlu ile Edward Nalbantyan, diplomatik ilişkilerin tesisi ve ikili ilişkilerin her alanda geliştirilmesini içeren iki protokole imza atmıştı.

"NORMALLEŞMENİN" GERİSİNDEKİ EMPERYALİST HESAPLAR

Türkiye-Ermenistan yakınlaşmasına

batılı emperyalist güçlerin verdiği desteğin esas nedeni, Rusya'nın hem Ermenistan hem de Güney Kafkasya'daki ağırlığını azaltmaktır. ABD'nin başını çektiği emperyalist batı bloku bu nedenle Ankara-Erivan "normalleşmesini" destekliyor ve tarafları doğrudan diyalog için teşvik ediyor.

Azerbaycan-Ermenistan çatışmalarının durmasının ardından özellikle AB'nin egemen güçlerinden olan Fransa ve Almanya'nın da taraflar arası diyalogun geliştirilmesi için çaba sarf ettiklerini belirtmek gerek.

Bu gelişmeyi, Rusya'yı kuşatmaya çalışan ABD'nin saldırgan politikalarının bir yansıması saymak mümkün.

Sermayenin uşağı olan T. Erdoğan'ın attığı adımlar hem ABD'nin saldırgan politikalarına hizmet ediyor hem Ermenistan pazarındaki payını arttırma hesaplarına dayanıyor.

Türkiye ile Ermenistan arasında doğrudan ulaşım kanalları olmamasına rağmen, iki ülke özel sektörünün Gürcistan üzerinden yaptığı ticaretin hacmi yüz milyon dolara yakındır.

Doğrudan kara ve hava ulaşım kanallarının açılması ise bu hacmi kat kat büyütecektir.

Bu ihtimal Türkiye'deki kapitalist tekelin iştahını kabartıyor. Tam da bu nedenlerden dolayı dinci faşist AKP-MHP iktidarının temsilcileri iki ülke arasında "normalleşme" için yoğun bir çaba sarf ediyorlar.

Ayrıca Türk devletinin Azerbaycan ile oluşturduğu güçlü siyasi, askeri ve ekonomik ortaklığı Güney Kafkasya'ya yayma hevesleri de var. T. Erdoğan, İlham Aliyev'le 11 Aralık'ta verdiği ortak bir demeçte "bölgesel ekonomik entegrasyonu teşvik etmek" adına, altı ülkenin dahil olduğu bir "Bölgesel İşbirliği Platformu"

önerdi. Buna göre 3+3 formatlı "Güney Kafkasya siyasi istişare mekanizması" oluşturulabilir. Bu amaçla oluşturulan platformda Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Rusya, Türkiye ve İran yer alıyor. Platformun ilk toplantısı ise 10 Aralık'ta Moskova'da gerçekleştirildi.

İki ülke arasındaki "normalleşme" adımlarına Azerbaycan ile Türkiye'nin dayatmaları sonucunda Zengezur Koridoru da eklendi. Azerbaycan inatla, Ermenistan'ın Sünik eyaleti toprakları üzerinden Azerbaycan ile Nahcivan arasındaki bağlantının sağlanabilmesi için Zengezur Koridoru konseptini öne sürüyor. Bakü yönetimi bu koridorun hem bölgesel hem de küresel açıdan büyük bir önem taşıdığının farkındadır.

Doğu-Batı ve Kuzey-Güney koridorları açısından da büyük bir öneme sahip olan Zengezur koridorunun faaliyete geçmesi halinde Azerbaycan'ın sahip olduğu zengin doğalgaz rezervlerinin pazar alanı çok daha genişleyecektir. Ayrıca bu koridorun açılmasıyla Türkiye'nin yayılmacı emellerinden birisi olan Türki Cumhuriyetler ile doğrudan kara yolu ağı da oluşturulabilecektir.

Batılı emperyalistlerle onlara hizmet eden Türk sermaye devletinin hayallerinin ne oranda gerçekleşeceğini zaman gösterecek. Çünkü iki ülke arasında halen derin tarihsel sorunlar mevcuttur. Bunların başında ise bu zamana kadar Türkiye'nin inkar ettiği 1915'te 1,5 milyon insanın katledildiği Ermeni soykırımı gelmektedir.

Ayrıca Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin "normalleşmesinin" hem bölgesel hem de küresel çapta siyasi, ekonomik ve jeopolitik etkileri olacak. Normalleşme sürecini destekleyenler olduğu gibi bu gelişmelerden rahatsız olan taraflar da var.

Bu ülkelerin başında kuşkusuz İran geliyor. Özellikle de "Turan koridoru" olarak da bilinen Zengezur koridorunun açılması İran'ı pek çok açıdan etkileyecektir. Nitekim savaş sırasında İran'ın yaptığı açıklamalar, son günlerde sınırındaki askeri tatbikattan dolayı Bakü ile yaşadığı gerginlik bu rahatsızlıkların da dışa vurumudur. İlham Aliyev rejiminin siyonist İsrail'le geliştirdiği ilişkiler ise İran'ın "normalleşme" sürecine ilişkin olumsuz bakışını daha da güçlendirmektedir.

Erdoğan'ın sahte Afrika sevgisi!

Üçüncü Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi Afrika ülkelerinin devlet başkanları ve Afrika Birliği Komisyonu'nun katılımıyla 16-18 Aralık'ta İstanbul'da düzenlendi. Zirvenin açılış konuşmasını yapan AKP şefi Tayyip Erdoğan, yoksulluk içinde kıvranan Afrika ülkelerinin "kurtarıcısı" edasıyla "dünya lideri" pozları verdi. Türkiye-Afrika ilişkilerinin köklü geçmişinden bahsettiği konuşmasında, son 16 yıldır "ilişkileri hayal dahi edilemeyecek seviyelere getirdik" iddiasını ortaya atan Erdoğan ülkeleriyle ilgili güzelleme yaparak şunları söyledi: "Kıtayla 5,4 milyar dolar olan ticaret hacmimiz 2020 yılında 25,3 milyar doları aştı. Bu senenin ilk 11 ayındaki ticaretimiz şimdiden 30 milyar doları yakaladı. Kıta çapındaki yatırımlarımızın değeri ise 6 milyar dolara ulaştı. Türk firmaları yaklaşık 25 bin Afrikalı kardeşimize istihdam sağlıyor. Müteahhitlik şirketlerimiz Afrika genelinde toplam değeri 78 milyar dolara varan 1686 projeye imza attı."

Bu söylemler gerici faşist rejimin, yağma ve talanda kıtaları aştığını ve beşli çetenin de işin başında olduğunu gösteriyor. Kıta Afrika'sını kendi yayılmacı heveslerini gerçekleştirmenin arenası olarak düşünen AKP şefi Erdoğan, "ikili ticaretimizi müşterek çabalarımızla önce 50 milyar dolara, ardından da 75 milyar dolara taşıyacağımıza inanıyorum" diyerek sarayının ganimeti olarak gördüğü kıtaya karşı kabaran iştahını gözler önüne serdi.

2005'ten başlayarak kıtaya ekonomik, siyasal, askeri, sosyal-kültürel, dinsel alanlardan yönelen Türk sermaye devleti 2008 yılında Afrika Birliği ile ilan ettiği "stratejik ortaklık" adımı ile ilişkileri daha da kuvvetlendirdi. Türkiye kıtada ilk yıllarda cemaat eliyle işlerini yürütüyordu. Şaibeli darbe girişiminin ardından birçok Afrika ülkesi AKP-Saray rejimiyle işbirliği yaparak cemaatin yapılanmalarına son verdiler. Şimdi kıtada din istismarcısı, gerici faaliyetler AKP-MHP rejimi tarafından sürdürülüyor. TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, Anadolu Ajansı, Türk Hava Yolları, Kızılay gibi kurumlar eliyle kıta geneline yayılan gerici faşist rejimin sözcüleri; istihdam, eğitim, sağlık gibi halkın temel ihtiyaçlarına yaptıkları "katkılar" nedeniyle duydukları "kıvançlı" anlatan vaazlar veriyorlar. Türkiye'yi

batıran politikaları icra eden AKP şefi, "Afrika'nın kurtarıcısı" havalarında poz veriyor. "Kıtaya yönelik üstenci, nobran, buram buram oryantalizm kokan bakış açılarını daima reddettik" sözleriyle yayılmacı heveslerine "insani" kılıf uydurmaya çalışan AKP şefi, kazan-kazan temelinde ilişki kurduklarını iddia etti. ABD emperyalizmine yaranmak için çırpınan Erdoğan, Batı ülkelerinin kıtadaki çıkarlarına karşı durduğunu ve onlarla aynı gemide olmadığını iddia etti. "Tek gayesinin Afrika halkının yoksulluktan kurtulması olduğu" gazelini okuyan Erdoğan, Türkiye'de milyonlarca insanı ekmeğe muhtaç duruma düşürme suçunu işleyen rejimin başı olduğu gerçeğini unutturmaya çalıştı.

Türkiye'yi kaosa sürükleyen, toplum genelini yoksullaştıran, sefaletle sürüklediği işçi ve emekçileri yok sayan AKP şefi Erdoğan, kaba bir ikiyüzlülük sergileyerek "yoksul Somali halkının yaşamından duyduğu üzüntü" için timsah gözyaşları döktü. Asıl gerçek ise Somali halkının yoksulluğundan yararlanarak, ülkeyi kendine üs yapmış olmasıdır. Ayrıca pandeminin başından itibaren sermayenin çıkarlarını ön planda tutarak işçi ve emekçileri ölüm ile açlık ikilemi arasına sıkıştıran kendisi değilmiş gibi, "Türkiye'de emekçilerin refah düzeyinin iyi olduğunu ve her türlü ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılandığı" yalanını ortaya attı. Pandemide 44 Afrika ülkesinin de yer aldığı toplam 160 devlet ve 12 uluslararası kuruluşa katkıda bulduklarını iddia eden AKP şefi, yakın zamanda 15

milyon doz aşı gönderiminin planlandığını da söyledi.

Emperyalist ülkelerin kıta halklarına yönelik çifte standartlarını "eleştiren" Tayyip Erdoğan, sömürgeciliğin suçlarını kullanarak kendi yayılmacı heveslerini örtmeye çalışıyor. Türkiye halklarına her türlü eziyeti reva gören gerici faşist rejimin "Afrika halklarının kurtarıcısı" pozları takınması kaba bir sahtekarlıktır. Afrika'ya bir şeyler "hibe" ediyorsa sırf nüfuzunu genişletmek, kıtanın yağmasından aldığı payı büyütme ve yayılmacı heveslerine ulaşmak içindir.

Şimdiye kadar 30 Afrika ülkesine 50 ziyaret gerçekleştirdiğini söyleyen Tayyip Erdoğan, böylece Türkiye'de yerlerde sürünen itibarını Afrika'da bulmaya çalışmaktadır. Ayrıca etrafına parmak sallamayı marifet sanan bu zatın, dış politikada yaşadığı hezimetlerden kaynaklı yalnızlık durumunu dengelemek için yoksul Afrika ülkelerinin limanlarına sığınmayı tek çare olarak gördüğü anlaşılıyor.

ZİRVEDEN ÇIKAN SONUÇ

Zirvede yayınlanan sonuç bildirisinde, kurulan ilişkilerin devam etmesi ve daha da ileri taşınması vurgusu ön plana çıkarıldı. "Barış, güvenlik ve adalet, insan odaklı gelişme, güçlü ve sürdürülebilir büyüme" ortak stratejik hedefi ile 2022-2026 dönemi için ortak eylem planı çıkartıldığı belirtildi. Koronavirüs, iklim krizinin Afrika kıtasında yaratmış olduğu tahribat, ülkelerin bağımsızlığı ve

egemenliğinin önemi gibi konulara yer verilirken, darbe vb. gibi her türlü müdahalenin gayri meşru olduğu söylendi.

Sonuç bildirisinde, İslam İşbirliği Teşkilatı organlarının uluslararası düzeyde artk önem arz ettiğinin iddia edilmesi, yapılan zirveleri emperyalist ülkeler nezdinde önemli kılma çabalarına işaret etti. İslam ülkelerinin her bir araya gelişlerinde formalite olarak gündeme getirilen Filistin sorunu için de aynı riyakarlık tekrarlandı. Filistin'in 1967 sınırlarında bağımsız bir devlete sahip olması ve bunu İsrail'le "barışçıl" bir yolla çözmek gerektiği iddiası yinelenildi.

Bunların dışında, Türkiye merkezli satış sanayii şirketlerinin ürettiği İHA ve SİHA'ları Afrika ülkelerine bizzat Tayyip Erdoğan'ın pazarladığı gündeme gelirken, zirvenin bu amaçla da kullanıldığına dair bilgiler kamuoyuna yansıdı. Kadim Afrika halklarının yoksulluğu üzerinde politika yapan ve kıta ülkelerini çıkar ve hesapları doğrultusunda arşınlayan AKP şefi Erdoğan, bu halkları zerre kadar umursamıyor. Bundan da beteri, farklı güçlere İHA-SİHA satarak birbirlerini katletmelerini teşvik ediyor.

Diğer sömürgeci ülkeler gibi o da kıtanın yağma, talan ve ilhakından aldığı payı büyütme peşindedir. Dünya çapında gelişebilecek sınıf mücadeleleri yoksul Afrika halklarının sömürgecilik ve yoksulluktan kurtulmasının yolunu açabilir. Sömürücülerin de sömürgecilerin de oyununu bozacak olan yegane güç dünya işçi ve emekçilerinin enternasyonal dayanışması ve mücadelesidir.

Saray rejiminin portresi: “Nebatigiller”

Türkiye kapitalizmi içine girdiği tıkanmayı aşamıyor. Her şeye rağmen rejimin yönetebilmesi ise sömürü cehenneminde krizin faturasını emekçilerin sırtına yıkabilmesi sayesinde. AKP-MHP iktidarının mafyatik talan politikaları ekonomik krizi derinleştiriyor ancak krizin kaynağı kapitalizmin yapısal sorunlarında yatıyor. Buna rağmen bazı iktisatçı ve reformistler krize çare arayışları bağlamında iktidara birtakım reçeteler sunuyor. Oysa asıl mesele krizin faturasının kapitalistlere ve onların temsilcisi AKP'ye mi ödetileceği yoksa emekçilerin sırtına yıkılmaya devam mı edeceğidir. Son söz henüz söylenmedi, bunu sınıf mücadelesinin seyri netleştirecektir.

AKP iktidarının iç ve dış politikadaki çıkışsızlığını, ağırlaşan ekonomik kriz tamamlıyor. Son günlerde yaşananlar AKP-MHP rejiminin sadece bir ekonomik iflasla yüz yüze olmadığını, yansırı bir bütün halinde iflas ederek çökmekte olduğunu gösteriyor. Ekonomik çıkışsızlıktan kaynaklı nefes almak için çeşitli yollar deneyen rejim; göstermelik maaş zamlarından sahte “müjde” açıklamalarına, şantajdan “ekonomik OHAL” tehditlerine kadar elinde olan her kozu ortaya koyuyor. AKP-MHP iktidarının süreç boyunca göz boyamak için kullandığı araçlardan biri sık sık bakan değiştirme manevraları da yönetme aczini dış vuruyor.

2020 senesinden bu yana sarayın damadı Berat Albayrak dahil üç Hazine ve Maliye Bakanı eskitildi. Kendisi de kapitalist olan Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ise saray rejiminin portresini sunan tiplerden biridir. Son günlerde ismi öne çıkmaya başlayan Nebati kısa süre önce basına verdiği bir röportajda şunları ifade etmişti:

“Sen maaş alıyorsun. En fazla neyini kaybedersin? Ama ben, bu iş düzelmezse eğer, bin çalışanımla beraber bütün varlığımı kaybederim. Emekçi altı üstü maaşını ve işini kaybeder, ama ben fabrikamı, şirketimi kaybederim.” Bu sefil zihniyete göre emekçinin işsiz kalıp açlığa mahkum edilmesi “sıradan” bir şeydir.

Krizin faturasını ödemek istemeyen bir kapitalist olarak bakanın ağzından dökülen bu kelimeler itiraf niteliğindedir. Kârını kaybetmektense itibarını kaybetmeyi yeğleyen bakan bu itirafların ardından TRT yayınında “yeni ekonomik

model” konusunda yaptığı açıklamalarda şunları söyledi:

“Çok iyi durumdayız. Şimdi rakamları vermeyeyim. Ekonomi rakam işi, temenni, güven, istikrar, beklenti, gözlerdeki ışıltıdır. Benim gözlerimdeki ışıltıyı arkadaşlarım görüyor. Biz insanız, makina değiliz.” Halkı ekmeğe muhtaç duruma düşüren rejimin bakanı, tam bir utanmazlıkla bundan mutlu olduğunu ilan ediyor. Belli ki, döviz fiyatlarındaki dalgalanma sayesinde yapılan vurgundan önemli bir pay almıştır.

Kapitalist bakan Nebati yine aynı konuşmasında “Çin modeli” değil Türkiye’ye özgü yeni bir model uyguladıklarını iddia etti ve modelin başarısız olması durumunda ne yapacağı sorusuna “Üzülürüm” diye yanıt vermekle yetiniyor.

KAPİTALİSTLER NEDEN ÜZÜLÜR?

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati AKP-MHP iktidarının sınıfsal-siyasal karakterini yansıtmaması bakımından önemli bir figürdür. Özel okul sahibinin Milli Eğitim Bakanı, özel hastane sahibinin Sağlık Bakanı, şirket sahibinin Ticaret Bakanı, otel sahibinin Turizm Bakanı olması gibi tek adam rejiminin kendi alanlarında “soygun ustası” bakanlara ihtiyaç duyması tesadüf değildir. Saray rejimi kapitalistlere hizmet etmekle yetinmiyor aynı zamanda bir “kapitalistler kabinesi”

olarak işliyor.

Tekstil sektöründe “fason üretim” yapan Bakan Nebati, ihracata yönelik çalışıyor. Aynı zamanda akaryakıt istasyonu işletmeciliği ve MÜSİAD, İTO gibi kapitalistlerin örgütlerinin temsilciliğini de yapan Nebati, Bakan olduktan sonra verdiği röportajlarda “aynı gemi”de olma safatasını öne çıkarsa da bakanlıktan önce verdiği röportajlarda “yüksek ücret sorunundan” bahsediyor ve kapitalist olmanın “dayanılmaz sancılarını” anlatıyordu.

Bakan Nebati, 1979 yılında kurulan Nebati isimli aile şirketini uzun yıllar yönetmiş. Bu şirkete ait işletmeler arasında BG Baby, Tyess, Nebati, BG Store gibi yüzlerce TL’lik kıyafetlerin satıldığı lüks markalar ve işletmeler de bulunuyor.

Nebati, tekstile 1996’da iplik ticareti ile giriş yapmış ve fason üretime başlamış. 2001 krizini fırsata çevirenlerden biri olan Nebati o zaman da sevinmiş, gözleri parlamış. Milyonlarca emekçinin işine, aşına, yaşamına mal olan krizden kârlı çıkan zenginlerden biri olan Nebati o krize dair şunları söylüyor:

“Belki de o kriz olmasaydı, bizim mağazacılığa girme şansımız olmayacaktı. Çünkü alışveriş merkezlerinde çok ciddi şekilde mağaza boşalıyordu. (...) 2000 yılında fason üretim yaptığımız Akmerkez’de mağazası olan bir hanımefendinin

işleri kötüye gittiği için mağazaya ortak olarak girdik ve mağazacılığa başladık.”

Kapitalistler emek-gücünü ucuz bulamazsa, krizi fırsata çeviremezse “üzülür.” Görünen o ki, sarayın yeni bakanı bugüne kadar pek üzülmemiş!

DİNSEL GERİCİLİĞİN ÖZ ÇOCUĞU KAPİTALİST NEBATİ

Bakanın bir diğer dikkat çekici yanı ise İlim Yayma Cemiyeti, Ensar, TÜGVA gibi gericiilik yuvası derneklerle ilişkili olmasıdır. Nebati’nin, 2002’de yazdığı “Türkiye’de İslami siyasal hareket” adlı bir yüksek lisans tezi var. Tezin “öz” kısmında “Cumhuriyet döneminde İslami hareketlerin hemen hepsi yönetime talip olmaya yani iktidara yönelmişlerdir” diyor. 1980 askeri darbesine ve bu süreçte siyasal İslamın durumuna da değinen Nebati, şunları ifade ediyor:

“Solu tasfiye etmek ve komünizm tehlikesini bertaraf etmek adına İslam’ın manipülatif bir öge olarak ortaya çıkması sağlandı. 1980 sonrasında İslamcı hareket, anti hegemonik bir söylem üretmekten öte küreselleşme sürecine eklenerek var olabildi. Türkiye’nin neoliberal politikalarının bir aracı olarak güç kazanmış, kendi özgüllüğünün dışına çıkarılarak kapitalist kurumlarla bütünleştirilmiş ve bu konuda düzenli bir devlet politikası uygulanmıştır.”

Ucuz emek-gücü sömürsünü kutsal-laştırarak Türk-İslam sentezci "komünizmle mücadele dernekleri"nde yetişmiş bu zat aslında dinsel gericiğin nasıl ve neden iktidara getirildiğini de anlatıyor.

"Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemden itibaren din ve dinsel gericilik, burjuva gericiğinin ayrılmaz/vazgeçilemez bir parçası olmuştur. 2000'li yıllara kadar süregelen "irticaya karşı mücadele" üzerine edilen tüm ikiyüzlü, aldatıcı ve sapıtırıcı söylemlere rağmen tarihi gerçek budur.

Yine de günümüz Türkiye'sinde karşı karşıya bulunduğumuz sorun, dinin kurulu burjuva düzen tarafından bu türden bir kullanımından tümüyle farklıdır. Bugünün Türkiye'sinde siyasal bir akım olarak bizzat dinsel gericiliğin kendisi, burjuvazi adına başlı başına bir iktidar gücüdür. Devlet temel kurumlarıyla artık onun elindedir. Burjuva gericiğinin hakim ögesi olarak toplumsal yaşamın tüm alanlarına hükmedecek bir pozisyonadadır. Dinsel gericiliği bugünün Türkiye'sinde çok önemli bir sorun haline getiren olgusal durum tam da budur." (Tarihsel temelleriyle Türkiye'de dinsel gericilik – H. Fırat, www.tkip.org)

Dinci gericilik emperyalistlerin ve sermayenin desteği ile palazlandırıldı. CIA uzmanlarının raporlarına da yansıyan "Türkiye'de dinci parti gerekliliği" düşüncesi, 70'li yıllarda hayata geçirilmiştir. "Yeşil kuşak" projesinde İslami gericilik komünizme karşı bir silah olarak kullanıldı. Bugünün Hazine ve Maliye Bakanı olan bu kapitalistin tez çalışması bir yanıyla '90'lı yıllarda "ılımlı İslam" projesi ve projenin lideri olarak Tayyip Erdoğan'ın yetiştirilmesi ve günlerden bugüne hazırlanan "proje partisinin" iktidar olma sürecini anlatıyor.

Nebatilerin düzeni yıkılmadıkça figüranlar değişecek ancak sömürü çarkları dönmeye devam edecektir. Nebati kendi düzeninin portresi olarak karşımızda duruyor. Nebati'nin "gözlerinde parlayan ışık", 20 yıllık AKP iktidarının, haramilerin saltanatının kapitalistlere armağanıdır. Bu asalakların gözlerindeki ışığı, kaybedecek bir şeyi olmayanların inşa edecekleri yeni bir dünya için yükseltecekleri mücadele söndüreceklerdir.

G. UMUT

Kaynaklar:

<https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/baris-terkoglu/bakan-degil-ag-nebati-1891198>

<https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/baris-terkoglu/op-beni-sap-beni-somur-beni-1890350>

<https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/maliye-bakani-nureddin-nebatinin-yuksek-lisans-tezinde-skandal-ifadeler-1892819>

Kapitalizmin "trajikomik" bir durumu

Türk Lirası'nın hızla değer kaybetmesi enflasyonun artması, işçi ve emekçilerin daha derin bir açlık ve yoksulluk içine atılmalarına neden oldu. Öyle ki, sık sık temel tüketim maddelerine, elektrik, su ve doğalgaz faturalarına zam üstüne zam yapılmaktadır. Artık gelinen yerde sokakta simidin çeyreği dahi satılmaya başladı. Ekonomik krizin faturasını özellikle pandemi döneminde işçi ve emekçilere fatura eden AKP-MHP iktidarı zam yağmuruyla bu tabloyu daha vahim hale getirmiştir.

Türk Lirası'nın değer kaybetmesinin ve peş peşe yapılan zamların birinci dereceden sorumlusu saray rejimidir. Hal böyleyken iktidardakiler tam bir pişkinlikle toplumun aklıyla dalga geçmesine açıklamalar yapmakta, değer kaybını "dış mihrakların" Türkiye'ye yönelik yükselttiği bir "savaş" olarak lanse etmektedirler. Dolar kuru artarken de düşerken de vurgun yapan AKP-MHP rejimi ile etrafındaki yiyici takımı, utanmadan "dış güçler" zırvasını tekrarlıyorlar. Milyonlarca insanı ekmeğe muhtaç hale getirenler, utanmadan "ekonomik kurtuluş savaşı" verdikleri palavrasını tekrarlıyorlar. Saray rejiminin yarattığı yıkıma karşı sokaklara çıkıp "Tayyip Erdoğan istifa!", "Hükümet istifa!" sloganı atanları ise tehdit ediyorlar.

Kapitalist sistemin yapısal bir sorunu olan ekonomik kriz, Türkiye'de AKP-MHP iktidarının politikalarıyla daha da derinleştirildi. Sarayın şefi Tayyip Erdoğan tek adam diktatörlüğünü ilan ederek devletin kasalarındaki paraları

kendine ve yandaşlarına peşkeş çekmenin imkanlarına kavuştu. Sıcak para akışı ile "ayakta durabilen" Türkiye devlet hazinesi, her türlü pislige bulaşmış mafyatik rejim tarafından talan ediliyor. Enflasyonun yüzde 70'leri geçtiği koşullarda milyonlarca işçi ve emekçiye 4250 liralık asgari ücret reva görüldü. Bu yetmiyormuş gibi bir de utanmadan büyük bir zam yaptıkları yalanını ortaya atarak emekçilerle küstahça alay ettiler.

Hal böyleyken kapitalist sistemin yarattığı "trajikomik" sahneler de şahit olmaktayız. Türk Lirası'nın değer kaybetmesi Türkiye işçi ve emekçilerinin yaşamlarını çekilmez hale getirirken, parası görece değerli hale gelen komşu ülkelerin vatandaşları için ise "fırsatlar" yarattı. Bulgar Levası ve Avro'nun Türk Lirası karşısında son dönemde daha değerli hale gelmesiyle birlikte komşu ülkelerden Bulgaristan ve Yunanistan vatandaşları alışveriş için Edirne'ye akın etmeye başladı. "Batan geminin malları bunlar" misali yeni yıla hazırlık alışverişlerini Türkiye'den yapan komşu ülke vatandaşları giyecek yiyecek ihtiyaçlarının yanı sıra temizlik malzemesi ve eczanelerden bol miktarda ilaç satın aldılar. Edirne Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Recep Zıpkıncı bu duruma dair yaptığı açıklamada, artan döviz kuru farkı nedeniyle Edirne'ye alışveriş için hafta sonlarında 12 bin civarında turist geldiğini, hafta arası ise bu sayının 6-7 bin olduğunu ifade etti. Derinleşen kriz sınırın öbür tarafındakileri "mutlu" ederken, Türkiyeli emekçilerin yaşamlarını ise

adeta cehenneme çevirdi. İşte bu tablo kapitalizmin yarattığı "trajikomik" rezaletlere yeni bir örnek oldu.

Sınıflara bölünmüş toplumlarda ve sınırlarla parçalanmış bir dünyada yaşıyoruz. Bir avuç sermayedarın kârı uğruna milyarlarca işçi ve emekçinin açlık sınırının altında bir ücretle çalıştırıldığı, emeğinin vahşi şekilde sömürüldüğü bir sistemin içindeyiz. Kapitalizm aynı zamanda akıldışı bir sistemdir de: Herkese yetecek kadar yiyecek, giyecek, konut vb. varken insanlar ya açlıktan ya da sokakta donarak ölmeye devam ediyor. Ya da "batan geminin malları" örneğinde olduğu gibi, Türkiye vatandaşları için ateş pahası olan şeyler, komşu ülkelerin vatandaşları için çok ucuz olabilmektedir. Temel ihtiyaçlarımızı satın almak zorunda kaldığımız gibi, dün aldığımız bir ürünü, bugün aynı fiyatla alamadığımız bir sistemdir kapitalizm. Akıldışılığının yanında bu düzenin, birçok açığı ve zafı da vardır. İnsan emeğinin sömürsü üzerine kurulu sistemin mezar kazıcıları, sömürdüğü işçi ve emekçilerdir. Bu akıldışılığa, emek sömürsüne, yaşam pahalılığına "Artık yeter!" diyecek olan işçi ve emekçi kitleler son verecektir. Onların nasırlı elleri, bu akıldışı sisteme karşı bir gün örgütlü bir şekilde birleştiğinde, işte o zaman bu kokuşmuş sistemin çarkı kırılabilir, insanın insan tarafından sömürülmediği, sınıfsız, sınırsız sosyalist bir dünya kurulabilecektir.

P. SEVRA

Kapitalist örgütler ve mafyatik saray rejimi

E. Bahri

Sendikaya üye olan işçileri kapı önüne koyan kapitalistlerin tümü bir ya da birden fazla örgütün üyeleridir. Liste TÜSİAD, MÜSİAD, TOBB, İSO, İTO diye uzayıp gidiyor. Ülke çapında örgütlü olan odaların, borsaların, sanayi ve ticaret odalarının bir de merkezi örgütleri var. Yani burjuvazi bütünüyle örgütlü bir sınıftır. Örgütlü olmanın önemini bildiği için de işçi sınıfını örgütsüz/sendikasız bırakmak için her yola başvuruyor.

Devlet, hükmet, diyanet, adliye, medya ve rejimin öteki bütün kurumları genel anlamda kapitalist sınıfların çıkarlarını korumak için vardır. Buna rağmen iktidarın şu veya bu politikası burjuvazinin şu ya da bu kesiminin çıkarlarına geçici olarak zarar verebilir. O tür durumlarda kapitalistlerin örgütleri hükümetle, devletin başıyla iletişime geçer ya da medya aracılığıyla rahatsızlıklarını dile getirirler. Saray rejiminin ülkeyi kaosa sürüklediği bu günlerde burjuvazinin bazı örgütleri gidişattan duydukları rahatsızlığı ürkekçe de olsa dile getirmeye başladılar.

***

TL hızla değer kaybederken CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu TÜSİAD şefi Simone Kaslowski ile görüşerek, saray rejimine karşı seslerini çıkarmalarını istedi. Kılıçdaroğlu'nun görüşmeyi kamuoyuna duyurmasından sonra TÜSİAD şefi de konuya dair bir açıklama yaparak, "siyasete karışmıyoruz" demeye gelen laflar etti. Akabinde Kaslowski gidişattan duydukları rahatsızlığı dile getiren ürkek bir açıklama da yaptı. Sergilenen ürkeklik kapitalistlerin tek adam rejiminin başı Tayyip Erdoğan'dan çekindiklerini bir kez daha gözler önüne serdi.

Rejimin başı Tayyip Erdoğan, faşist partinin reisi Devlet Bahçeli ile sarayın borazanı medya TÜSİAD'ı hedef alırken, AKP'nin arkasında duran TOBB, İSO vb. gibi kapitalist örgütlerin şefleri de gidişattan rahatsız olduklarını dile getirdiler. Bu arada saray rejiminin yağma ve talan düzeni tarafından özel şekilde kayırılan MÜSİAD'ın asalak kodamanları rejime destek vermeye devam ettiklerini ilan ettiler. Ne de olsa MÜSİAD üyesi kapitalistler AKP döneminde TÜSİAD'daki sınıfdaşlarıyla boy ölçüşecek kadar zenginleşme fırsatı buldular.

***

Kapitalist örgütlerin şefleri konuşma-

ya başladılar ama Kılıçdaroğlu'nun istediği tonda sesler çıkmadı. Ne de olsa 20 yıldır kendilerine hizmet eden rejime gönül borçları var. Öte yandan rejimin gazabından korunma refleksi, onları ya açık destekçi ya da sızlanma türünden itirazlarla yetinmek zorunda bırakıyor. Görüldüğü kadarıyla Kılıçdaroğlu'nun beklentisi, rejime erken seçim baskısı uygularken kapitalistlerden destek alabilmektir. Ancak umduğunu bulmuş görünmüyor. Zira saray rejimi kapitalistlere tam bir sadakatle hizmet ederken, zorbalığa dayalı yönetim şekliyle onları korkutuyor da. Onlar da biliyor ki, suç dosyaları kabarık olan saray rejimi, kendisine açıktan muhalefet edenlere pervasızca saldırıyor. Bir dönem medya alanında tekel olan Aydın Doğan'la sahibi olduğu Doğan Holding'in akıbeti bir tür 'ibret tablosu' olarak karşılarında duruyor.

Kuşku yok ki kapitalistlerin sızlanmaları emekçilerin işsizlik yoksulluk sefalet açlık gibi vahim sorunlarla yüzyüze bırakılmalarıyla ilgili değil. Onlar için önemli olan sömürü çarklarının sorunsuz bir şekilde dönmeye devam etmesi ve kâr akışının azalmaması ya da riske girmemesidir. Bunun dışındaki her şey kapitalistler için bir ayrıntıdan ibarettir. TÜSİAD'ın kimi zaman saray rejimi karşısında düştüğü alçaltıcı durumu kabullenmesi bunun somut örneğidir. Rejimin başı, TÜSİAD kodamanlarını azarlıyor, hakaret ediyor, fakat onların gıkı çıkmıyor. Zira onlar da Tayyip Erdoğan'la suç ortaklarının günün sonunda kendilerine hizmet edeceğini biliyorlar.

***

Kaosu iyice derinleştirip doların 18 liraya ulaşmasını sağlayan rejim, kapitalist sistemin işleyişine uygun bir karar alarak faizleri yeniden ayarladı. Bir azınlığın vurgunlar yapmasına fırsat tanıyan saray rejimi, faizlerde beklenenden öte bir ayarlama yaparak doların düşmesini sağladı. Ancak bu düşüş yaşanan yıkımın boyutunu azaltmıyor. Zira kurlardaki bu dalgalanmadan halkın büyük bir çoğunluğu zarar gördü, görmeye de devam ediyor. Öte yandan alınacak kararları önceden bilen saray rejimine yakın küçük bir zengin azınlık ise, bir kez daha büyük vurgunlar yapma fırsatı yakaladı.

'Nas' diye bir zırva ortaya atan AKP şefi Tayyip Erdoğan güya şeriat yasalarına göre hareket ettiğini vazediyordu. Bunun bir palavra olduğu kimse için bir sır değildi elbette. Nitekim bir gün sonra kendi kendini yalandı. Faizleri yeniden düzenleyen AKP-MHP rejimi, görünürde faizi düşürdü, gerçek ise tam tersidir. Zira faiz artık TL'ye değil dolara veriliyor. Yani rejim para yatıran kapitalistlere 'kur güvencesi' sağlayacak. Dolar kuru arttığına bu oran anaparaya eklenecek. Böylece kapitalistler hem faizi kasalarına dolduracak hem dolar yükseldiğinde paraları değer kaybetmeyecek.

"Nas nas" diyerek din istismarını doruğa çıkartan Tayyip Erdoğan'la suç ortakları, şimdi hem faiz ödüyorlar hem kumar masası kurmuş bulunuyorlar. Kur arttıkça faize yatırılan paranın miktarı da artacak ve bu açığı ise hazine ödeyecek. Dolara endekli müşteri güvenceli köprü, havaalanı, tünel, hastane gibi işletmeler nasıl soygundan besleniyorsa, bu

kumar masasında kaybedilecek devasa meblağlar da emekçilerden tahsil edilecek. Saraylarda sefalet süren bu grup işsizliğe, sefalete, açlığa mahkum ettiği milyonlarca emekçiye "Kumar masasında kaybedeceğimiz paraları da ödemeye hazır olun" diyerek kaba bir küstahlık sergiliyor.

Durum böyleyken, milyonların sefaletinden birinci derecede sorumlu olan Tayyip Erdoğan halen utanmadan nutuklar atıyor, etrafa saldırıyor, tehditler savuruyor, asıp-kesen laflar ediyor. Bu arada kapitalistlerin örgütlerinden artık bir ses çıkmıyor. Belli ki AKP-MHP rejiminin kurduğu ve sadece kapitalistlerin kazanabileceği yeni kumar masasından alacakları payı hesaplamaya başlamış olmalı. Tabi kumar masasının ne kadar süre aktif olabileceği belli değil. Zira kaos içindeki ekonominin kumar masası kurularak aşılması pek olası görünmüyor.

Bir ay içinde doları on lira yükseltip beş lira düşürmekle övünenler, sefalette sürükledikleri milyonlarca emekçiyle küstahça alay ediyorlar. Bu pervasızlık tam da sefalete mahkum edilen emekçilerin halen kayda değer bir tepki ortaya koyamamış olmalarından kaynaklanıyor. Mafyatik saray rejimi sefil bekası için kirli oyunlarını sürdürecektir. Bu konuda kapitalistlerin örgütleriyle uyumlu hareket etmeye de çalışıyor. Yani süreç emekçiler için yaşamın daha da zorlaşacağı, sefaletin daha da derinleşeceği yönde ilerlemeye devam edecek. Bunu durdurmanın tek yol var, o da işçi sınıfı ile emekçilerin bu soyguncu zorba takımından hesap sormak için ayağa kalkmalarıdır.

MESS dayatmalarına karşı metal işçileri eylemde!

MESS kapsamındaki fabrikalarda 150 bine yakın işçiyi kapsayan ve anlaşmazlıkla devam eden toplu iş sözleşmesi sürecinde, Birleşik Metal-İş ve Türk Metal üyesi işçiler eylemlerine devam ediyor.

Birleşik Metal-İş Sendikası'na üyesi işçiler iş yerlerinde 1 saatlik iş bırakma eylemleriyle yürüyüşler ve açıklamalar yaparak MESS kapitalistlerinin dayatmalarına karşı taleplerini haykırırken, Türk Metal üyesi işçiler farklı kentlerin merkezlerinde eylemler gerçekleştirdi.

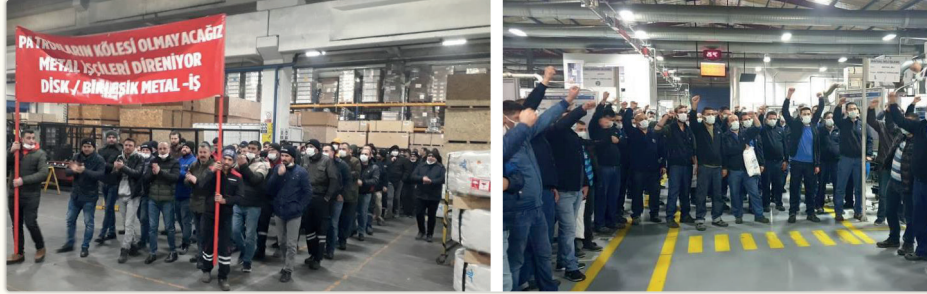
BİRLEŞİK METAL-İŞ'TEN KİSMİ İŞ BIRAKMA EYLEMLERİ

Geçtiğimiz hafta içerisinde, Birleşik Metal-İş'in örgütlü olduğu fabrikalarda işçiler "Çalıştık ürettik, iş yerlerini, ekonomiyi büyüttük, patronlar kazandı. Şimdi hakkımızı istiyoruz" diyerek yürüyüş yaptı.

Birleşik Metal-İş'in yüzde 35'lik zam talebine karşılık MESS'in yüzde 12'lik zam teklifini protesto eden işçiler "Bu daha başlangıç mücadeleye devam!", "MESS zammını al başına çal!", "Sadaka değil toplu sözleşme!", "Fabrikalar MESS'e mezar olacak!" sloganları attı.

Birleşik Metal-İş'ten yapılan açıklamada, "Sefalet ücretlerini kabul etmiyoruz. Tüm işyerlerimizde MESS'in akıl almaz teklifini protesto ediyoruz. Biz kazanacağız" ifadeleri kullanıldı.

Pazartesi başlayan 1 saatlik iş bırak-

ma eylemlerinin gerçekleştiği fabrikalar arasında Penta Alemdağ, Gebze Sarkıysan, Bilecik Demisaş, Cengiz Makina, Bilecik Accuride Wheels, Eskişehir Renta Bulaşık ve Kurutucu, Prysmian Kablo, İzmir Totomak, Ejot Tezmacı, Bursa SCM, Rifis Makine, Dostel Makina, Kroman Çelik, Isuzu, Lindy Sulama, SİO Otomotiv, İzmir ZF Lemförder yer aldı.

Fabrika içlerinde yapılan açıklamalar da şunlar ifade edildi:

"MESS'in Sefalet ücretine karşı fabrikalar ayakta! Üretimden gelen gücümüzü sonuna kadar kullanacağız. Sefaletle Teslim Olmayacağız. MESS Dayatmalarına Hayır. İnsanca yaşam, insanca ücret için mücadele edeceğiz. Hakkımız olanı alana kadar mücadelemizi büyüteceğiz."

TÜRK METAL'DEN EYLEMLER VE GREV KARARI

Önceki hafta MESS temsilciliklerine çelenk bırakarak temsili eylemler yapan Türk Metal Sendikası, eylemleri kent meydanlarına taşıyarak 2 haftalık prog-

ram açıkladı. Geçtiğimiz hafta İzmir, Manisa, Bursa ve Eskişehir'de işçiler kent meydanlarında basın açıklamaları gerçekleştirdi. Ayrıca Ankara Arçelik, İzmir CMS'nin aralarında bulunduğu fabrikalarda da işçiler eylem yaptı.

22 Aralık'ta Ankara'da bulunan Arçelik Bulaşık Makinası fabrikasında işçiler 16.00-24.00 vardiya girişi ve 08.00-16.00 vardiya çıkışında eylem gerçekleştirdi. Bunun yanı sıra 24.00-08.00 vardiya girişinde de eylem yapıldı.

MESS'in tavrına karşı "Ölümüne çalıştık, kazanacağız" diyen işçiler "Alın terimizi istiyoruz!", "Direne direne kazanacağız!" sloganları ile yürüdü.

Türk Metal İzmir Şubesi, işçilerin katılımıyla Konak Cumhuriyet Meydanı'nda basın açıklaması yaptı. Eyleme işçilerin yanı sıra, Türk-İş Bölge Temsilcisi, Türk Metal Manisa Şubesi, Demiryol-İş, Haber-İş, Sağlık-İş, Pertol-İş gibi Türk-İş'e bağlı sendikaların İzmir Şube yöneticileri de katıldı.

"Metal emekçisinin sabrını sına-

ve "Uzlaşma yoksa mücadele var" yazılı dövizlerin taşındığı açıklamada işçiler sık sık, "İş ekmek yoksa barış da yok!", "Hey MESS şaşırma, sabrımızı taşırma!", "Ölümüne çalıştık kazanacağız!" sloganlarını haykırdı.

Basın açıklamasını okuyan Türk Metal İzmir Şube Başkanı Mürsel Öcal, "Biz, 12 Ekim'de masaya bir taslak koyduk. Bu ortamda, ücretlerimize ortalama yüzde 29,57 zam istedik. Peki karşılığında ne bulduk?" diyerek MESS kapitalistlerinin yüzde 12'lik sefalet dayatmasını teşhir etti. Öcal "Bugüne kadar kimseye boyun eğmedik, bundan sonra da eğmeyiz" iddiasında bulunarak sendika yönetiminin alacağı karara göre hareket edeceklerini belirtti.

Pınarbaşı'da bulunan CMS fabrikasında işçiler, fabrika kapısında gerçekleştirdikleri eylemle MESS'in %12 sefalet zammı dayatmasını protesto etti.

Eylemlerden biri de Bursa Kent Meydanı'nda gerçekleşirken, metal işçileri adına Nizamettin Bilik sendikasının açıklamasını okudu.

İzmir ve Bursa'nın ardından Eskişehir'de Ulus Meydanı'nda yapılan eylemde Türk Metal ağası Orhan Demir işçiler adına konuşma yaptı. Demir, ekonominin yükünü metal işçilerinin çektiğini belirterek, kriz demeden, salgın demeden üreten, çalışan, alın teri dökenin metal işçileri olduğunu söyledi.

25 Aralık günü Türk Metal'in Gemlik Şubesi 4. Olağan Genel Kurulu'nda konuşma yapan Türk Metal Genel Başkanı Pevrul Kavlak, greve gitme kararı aldıklarını açıkladı. Grup toplu iş sözleşmesinde MESS'in %12'lik zam dayatmasına karşı örgütlü oldukları yerlerde eylem yaptıklarını belirterek eylemlere devam edileceğini söyleyen Kavlak şunları ifade etti:

"Ben bugün Gemlik'e yalnızca eylem planlarımızı anlatmaya değil, başka bir kararımızı da açıklamaya geldim. Mücadelemizin en etkili silahını buradan, Gemlik'ten bütün Türkiye'ye duyurmaya geldim. Buraya grev kararımızı alarak geldim. 24 Aralık günü itibarıyla grev kararımızı aldık. Artık yalnızca sokaklar, caddeler, meydanlar değil, artık her yer eylem yeridir. Her yer, bütün iş yerleri eylem alanıdır. Grev kararımız hayırlı olsun, gazamız mübarek olsun."

MESS ile Türk Metal heyetlerinin 27 Aralık sabahı gerçekleştirdiği görüşme de anlaşmazlıkla sonuçlandı. Türk Metal, MESS kapitalistlerinin zam tekliflerini yüzde 17'ye çıkardığını duyurdu. Sendika, MESS'in teklifini reddettiğini ve eylem planını uygulamayı sürdüreceğini açıkladı.

Metal işçileri taslakların revize edilmesini istiyor!

MESS ile sürmekte olan Grup TİS sürecinde uyuşmazlık zaptının tutulmasının ardından TM ve BMİS, fabrikalarda eylemlere başladılar.

Halen en can alıcı konuda suskun ve hareketsizler. Taslakların revize edilmesi için tek bir adım atmadılar, tek bir söz söylemediler. Binlerce işçi taslağın revize edilmesini talep ediyor. Ancak taslağı revize ettirecek taban örgütlülüğünün henüz olmayışı, sendika bürokratlarının elini güçlendiriyor.

Şu anki taslaklar resmen işçileri ölümüne çalışmaya ve sefalet içinde yaşamaya mahkûm kılmaktadır. Bunun adı sendikal bürokrasi eliyle işçileri sermayeye köle etmektir. Metal işçileri

sendikal ayırım yapmaksızın bir an önce taslakların güncel koşullar göz önüne alınarak revize edilmesi için mücadeleyi büyütmelidir.

Günün acil görevi, başlatılan eylemlerli süreçlerin inisiyatifinin metal işçileri tarafından ele alınmasıdır. Metal işçileri komitelerini kurmalı, söz-yetki-karar hakkına sahip çıkmalıdır. BMİS'in haftada 1 saatlik iş durdurma eylemleri anlamlıdır ama yetersizdir, artırılmalıdır.

Yoksa kendi elimizle köleliğimize onay vermiş olacağız. Metal işçilerinin yapması gereken, sendika bürokratlarına olan güvensizlikten kaynaklı olarak eylemlerden uzak durmak değil, tam aksine bu eylemlerde dümeni eline alıp

öncü çıkışlar yapmaktır.

"Taslak revize edilsin" talebi haklı ve meşru bir taleptir.

Şimdi bu talebi eylemlerle bir süreçle fabrikalarda ete kemiğe büründürme zamanıdır. Fabrikalarda yapılan eylemlerde sloganlarımız "Taslak revize edilsin" olmalı, pankartlar, yazılar bunu işlemlidir.

Bir fabrikanın yakacağı kıvılcım, bütün fabrikaları saracak bir dinamik ve öfke barındırıyor.

Çünkü ölümüne çalıştık ve çalışmaya devam ediyoruz. Hakkımız olanı almak için de birliğimizi güçlendirmeli, harekete geçmeliyiz.

METAL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Genel-İş'te temsilciliği düşürülen Garip Karatay:

“Tartışma tamamıyla bir sendikal anlayış ve çizgi tartışmasıdır”

Genel-İş Sendikası 9 No'lu Şubeye atanmasına karşı çıkan Garip Karatay ve Yücel Karatay'ın Temsilcilikleri düşürüldü. Temsilciliği düşürülen Garip Karatay sürece dair sorularımızı yanıtladı.

- Bugüne kadar gelişen süreci anlatır mısınız?

Normalde bizim bağımsız sendika kurma çalışmalarımız vardı. KHK'dan sonra DİSK'e bağlı Genel İş 2 No'lu Şube'ye bağlandık ve örgütlenme faaliyetlerimizi orada sürdürdük. Toplu sözleşme sürecine de 2 No'lu şube ile girdik. Daha sonra, güvenlikte çalışan arkadaşların 9 No'lu Şube açılarak oraya bağlanmaları durumu çıktı ortaya. O gün bir tartışma yaşandı. Bizim açımızdan tartışma da değil, fikir beyanı vardı. Aslında bu fikirler diğer arkadaşlarımızın da fikirleriydi. Toplamımız adına ben ve Yücel arkadaşımız dile getirmiş olduk.

Tartışmanın yaşandığı gün DİSK'in “Geçinemiyoruz”, “Vergide adalet” eylemi vardı. Hep beraber eyleme katılmıştık. Eylemden sonra 15 temsilci arkadaş kendi aramızda 9 No'lu Şube'nin açılması sonucu atama meselesini tartışıyorduk. Bizim konuştuğumuz sırada Memiş başkan geldi. Memiş Sarı gelir gelmez bence tavrını belli etmiş oldu “Güvenlikler, benim elimden çekeceğiniz var”, “Daha iyi günleriniz, ben çektireceğim” gibi cümleleri üç sefer arka arkaya kullandı. Bizler de şaşırдық, “Ne demek istiyorsunuz, neden bu cümleyi kullanıyorsunuz, neden bu üslupla konuşuyorsunuz” dedik. Memiş başkan, şaka yaptığını söyledi, ancak biz konuşmaların pek şaka gibi gelmediğini söyleyince, konuşmaya devam etti.

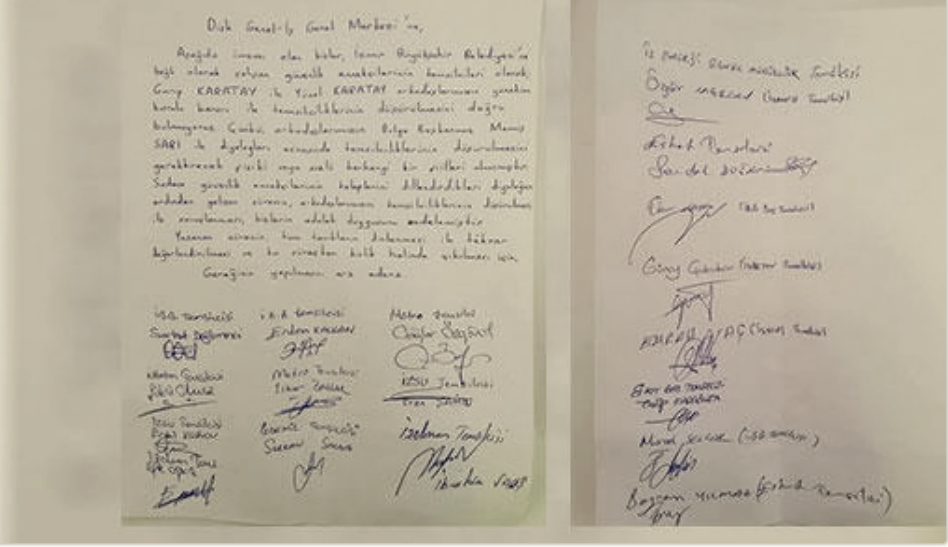
Memiş Sarı konuşmalarında, 2 No'lu Şube'nin toplu iş sözleşmesinden sonra Şube Başkanı Arif Yıldız'ın canlı yayındaki konuşmalarının altına yapılan yorumlardan söz etti. “Ben hepsinin ekran görüntülerini aldım, hepsine hesabını soracağım” dedi. Bu söylemlere on beş tane temsilci arkadaşımız da şahittir. Biz de kendisine “Herkesin eleştiri hakkı vardır, eleştirebilirler, ancak yorumlarda küfür ya da hakaret varsa biz onları onaylamayız” dedik. “İnsanlar eleştiri yapabilirler ama oradaki eleştirilerden dolayı güvenlikçilere de çektireceğim demenizi doğru bulmuyoruz, üzücü bir durum” dedik.

Konuşmalar devam ederken, temsilci

arkadaşlar, “İmzalan toplu sözleşmeden mağdurusuz” dediler. Memiş Sarı da “Neyin mağdurusunuz? 123 TL bürüt alıyorsunuz 155 TL brüt oldu. Gayet iyi bir toplu sözleşme geçirdik” dedi. Bana göre bu konuşma bile yanlış, burada da “şükür zihniyeti” ortaya çıkıyor. “Bunu aldığınıza dua edin, dışarlarda bunu bulamayanlar da var” dedi.

Bu konuşmalardan sonra asıl meseleye gelindi. 9 No'lu Şube'nin açılacağı konusu ve şubeye atamaya değinerek Memiş Sarı da kendince süreçleri anlattı., hatta 8 No'lu Şube 5 No'lu Şube'den ayrılırken seçilmiş temsilcilerden seçim yaparak atama yapılmıştı. Bizler de 9 No'lu Şube'nin atanması için benzer yöntem istedik. Ben ve Yücel'in de, diğer arkadaşların da hemfikir olduğu bir yöntemdi bu. “Biz atamalara, kayyumlara karşı olduğumuzu söylüyoruz ama atama yapıyoruz, biz atama istemiyoruz” dedik. Ben bunu söylediğimde, Memiş Sarı söylediğimi çarpıtarak “Sen DİSK'in tüzüğünü eleştiriyorsun” dedi. Böyle bir şey yok ama kaldı ki tüzüğü de eleştirebiliriz. Ancak “Yeni bir şube açılacağı için DİSK'in tüzüğü gereği atama yapılabilir. Ama bizim 3000 bin tane güvenlik emekçisi arkadaşımızın iradesi olan 26 temsilci arkadaşımızla oturalım konuşalım, siz de orda olun, Arif başkan da orda olsun. Seçim yapalım, kendi arkadaşlarımızın belirlediği 5 kişinin ismini genel merkeze gönderelim, o isimler atansın. Bu daha demokratik olur” dedim. Benim bu söylemimden sonra sinirlendi, tavırları değişti. “Sen buradaki insanların kafasını

çeliyorsun, senin amacın başkan olmak” diye tepki göstermeye başladı. “DİSK'in tarihini sen mi değiştireceksin?” diyerek bağırıp çağırmaya başladı. Ben de “Benim öyle başkan olmayı düşünmediğimi, öyle bir derdimin de olmadığını” söyledim. “Ancak bu sendikanın üyesiyim, arkadaşlarım da ister ve seçerlerse neden olmayayım, gayet doğal bir durum” diyerek cevap verdim. Ben, “Bu sizi niye rahatsız etti bu kadar?” deyince, yumruğunu sıkıp elini kaldırarak “Bu burada kalmayacak, seninle görüşeceğiz” dedi.

O esnada Arif Yıldız geldi. Arif Yıldız konuşmaların başında yoktu, başka bir yerden geldi. Gelir gelmez agresif tutumlarıyla bize küfür etti. Memiş Sarı ile birlikte çıkıp gittiler. Bu yaşananların ardından üç beş gün geçmeden ben ve Yücel'in temsilciliğini düşürdüler. Bizim herhangi bir savunmamızı almadan yaptılar bunu. Sonra biz eleştirdiğimiz zaman, “bizi eleştiriyorsunuz” diye tepki gösteriyorlar. Bu yaşananları nasıl eleştirmeyelim?

Temsilciliğimizin düşürülmesiyle ilgili olarak Memiş Sarı, Gazete Duvar'a “Temsilciliklerin düşürülmesine ben karar vermiyorum, kurul karar veriyor” demiş. Memiş Sarı'nın haberi olmadan, onun onayı olmadan, bizlerin savunmalarını bile almadan temsilciliklerimizi düşüremezler. Zaten bize gelen tebliğ yazısında da “Memiş Sarı'nın şikayeti üzerine” yazıyor. Bizce Memiş Sarı'nın burada rolü yoksa eğer, Yönetim Kurulunun bizi dinlemesi gerekirdi.

- Peki sendikada Disiplin Kurulu nasıl

işliyor?

Ben şahsen Disiplin Kurulunun işlediğine inanmıyorum. Bizim temsilciliğimizi Yönetim Kurulu düşürmüş, bu da yetmemiş Disiplin Kuruluna sevk etmiş. Disiplin Kuruluna da Yücel ile birlikte hem sözlü hem de yazılı olarak savunma verdik. Ben Disiplin Kurulundaki beş arkadaşın yüz ifadelerinden şunu gördüm. Kendileri de yapılan uygulamayı doğru bulmuyorlar. Onlar da bizim haklı olduğumuzu biliyorlar kanımca ama kendi özgür iradelerini oraya yansıtamadılar.

Disiplin Kurulu Başkanı Bayram Keskin'dir. Dört arkadaş daha var. Hepsisi Genel-İş üyesi. Temsilci olan da var, delege olan da. Bu Disiplin Kurulunu da 2 No'lu Şube yönetimi belirliyor. Bunlar da doğal olarak yönetimle beraber hareket eden insanlardan oluşuyor. Bizim eleştirdiğimiz konular da bunlar aslında. DİSK'te böyle atamaların yapılması demokratik işleyişe ters olan davranışlar. Bizim DİSK'in tarihiyle, ödediği bedellerle, mücadelesi ve kazanımlarıyla bir derdimiz yok. Bizim derdimiz DİSK'in kuruluş misyonuna, işleyiş ve mücadele geçmişine tekrar geri dönmesi. Bunun için de eleştirmeye, mücadele etmeye devam edeceğiz, bunu herkes bilsin. Memiş başkan da bilsin. DİSK'in değerlerine asil biz sahip çıkacağız.

Bence bu yaşananların bu noktaya gelmesinin nedeni, KHK ile Genel-İş'e geçmeden önce bağımsız bir sendika kurmak isteyişimizdir. Güvenlikçi arkadaşlara sendikaya üye olmaları için çağrı niteliğinde bir yazım var. Memiş başkan

3 yıl önceki yazıyı öne sürerek beni tehdit ediyor. Ben yazdıklarımın da düşüncelerimin de arkasındayım. Genel-İş'e geçmeden önce yürüttüğümüz örgütlenme çalışması var, ki KHK ile Genel-İş'e geçtikten sonra da mücadele etmeye devam ettim. Biz bağımsız sendikayı kurarken günümüz sendikalarını eleştiriyoruz. Bunun içinde DİSK de var. Bu yazıda nasıl bir sendika istediğimiz yazıyor. Yani ben hala aynı şeyleri düşünüyorum, sendikal anlayış konusunda. Nasıl bir sendika olmalı? Profesyonel sendikal anlayış değil, gönüllülük temeline dayanan ve mücadeleciler bir sendikal anlayış olması gerektiğini savunuyoruz. Üye aidatların ve harcamaların dökümünün yapılması, sendika başkanının maaşının en yüksek işçi maaşından fazla olmaması gerektiğini söylüyoruz.

Bunları o zaman da söylemiş ve yazmıştım, şimdi de söylüyorum. Yani tüm bu yaşananların 9 No'lu Şube'nin açılmasıyla başlamasının ve bizim fikirlerimiz ve eleştirilerimiz yüzünden bu noktaya gelmesinin bilinçli bir tutum olduğunu düşünüyoruz. Herhangi bir sendika başkanı üye aidatlarından kendine gelecek sağlıyor ise bizler bunları eleştiririz. Bütün mesele de buradan çıkıyor. Çünkü burada bir sendikal anlayış var ve Memiş Sarı da yönetim de bu anlayışa karşı çıkıyorlar. Bu kadar saldırgan tutum sergilemelerinin arkasında da bunlar yatıyor. Bizim gibi düşünen arkadaşların buralarda görev yapmalarını istemiyorlar, çünkü kendi çarklarını döndürmek istiyorlar. Burada bütün mesele bu diye düşünüyorum.

- Bundan sonraki süreci nasıl işletmeyi düşünüyorsunuz?

Temsilciliklerimizin düşürülmesinin ardından temsilci arkadaşlardan bu uygulamanın yanlış olduğuna, anti demokratik bir uygulama olduğuna dair imza topladık. 26 temsilciden 19 arkadaşımız imza verdi. Daha işçilere gitmedik. Bu imzalar aslında bizde çok önceden vardı ama biz beklettik. Sendika ile görüşerek, diyalog yoluyla sorunu çözmeye çalıştık. Seçim yapılması ve seçilen işçilerin atanması için görüşelim, konuşalım şeklinde talebi vardı diğer arkadaşlarımızın. Biz de birlikte başladığımız yolda birlikte karar alalım istedik ve bugüne kadar bu imzaları kullanmadık. Ama son yaşananlardan sonra meselenin artık diyalogla çözülemeyeceği anlaşıldı. Bu hatadan dönülmesi için şimdilik temsilci arkadaşların vermiş oldukları imzaları veriyoruz. Daha sonra işçi arkadaşlara da ineceğiz, imza toplayacağız. Bu yapılan yanıştan dönülmez ise basın açıklaması yapmak gibi hedefimiz var. Sonuçta biz kimseye küfür etmedik, hakaret etmedik, sadece fikirlerimizi beyan ettik. Bu fikirler alan-

daki işçi arkadaşların da fikirleri. "Neden atamayla geliniyor, neden biz seçmiyoruz" diyorlar. Bizim görevden alınmamıza bile "Sizi biz seçtik, bize sorulmadan nasıl sizi görevden alırlar" diyorlar. Yücel ve ben yalnızca alandaki arkadaşlarımızın ve kendimizin fikirlerini beyan ettik. Bu nedenle bu yanıştan bir an önce dönülmesini istiyoruz.

- Temsilci arkadaşlarınız sizin için imza vermiş, işçiler sizin arkanızda duruyor. Bu yaşananlardan sonra Genel-İş veya Genel Merkez'in sizinle bir görüşme talebi oldu mu?

Şu ana kadar bizimle bir görüşme isteği veya çabası olmadı. Bu süreçte ben sendikaya gidip geliyorum, "Hoş geldin" diyorlar, "Hoş bulduk" diyorum. Sanki hiçbir şey olmamış gibi davranıyorlar. Bu yaşananlar, DİSK çatısı altında bunların yaşanıyor olması üzücü tabii. Benim ya da Yücel'in bir yerde temsilci olmak, delege olmak, başkan olmak gibi bir derdimiz yok. Bir sendikal anlayışı, bir çizgiyi tutturmaya çalışıyoruz. DİSK'i de buradan eleştiriyoruz. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu ismine uygun davranılmasını istiyoruz. DİSK'in diğer sendikalarından farkı olmasını istiyoruz. DİSK'te bu sendikal anlayış olduğu sürece kişilerin hiçbir önemi yok. Ali gider Veli gelir, Hasan gider Mehmet gelir.

Buradaki tartışma tamamıyla bir sendikal anlayış ve çizgi tartışmasıdır. Beni 1.300 arkadaş seçmiş durumda. Burada beni değil 1.300 arkadaşın iradesini yok saymışlardır. Aynı şekilde Yücel'de de öyle. Çalıştığı birim küçük bir yer olsa da 100 arkadaşın seçtiği ve 100 arkadaşın iradesini temsil etmektedir. Hatta yaşanan antidemokratik uygulama karşısında Yücel'in çalıştığı yerde arkadaşları imzayı daha önce vermişler. Yücel'in imzaları hazır. Ben de kendi alanımda sahaya inerek imza toplamaya başlayacağım. Çünkü ben arkadaşlarımızın "Bekle, diyalog yoluna gidelim önce" demeleri ile bekledim. Artık beklenecek bir durum kalmadı. Birlikte tartıştığımız arkadaşlarımız da aynı fikirdeler. Sendika yönetiminin bir an önce işçilerin-tabanın bu karara karşı olduklarını bilmeleri ve anlamaları lazım. Bu karardan geri dönmeleri gerekir. Biz ayrıca resmi yollardan, yani hukuki olarak da süreci takip edeceğiz ve bu kararın yanlışlığını onlara anlatacağız.

Yönetim bu kararı işçilerin kabul etmediğini biliyor ama diretiyor. Biz temsilci olmasak da bizim gibi düşünen başka arkadaşlarımız buralara gelecek. Bunu engelleyemeyecekler. Bizim gibi düşünen işçiler her zaman var ve olmaya devam edecek. İşçiler bu sendikal anlayışı eleştirmeye devam edeceklerdir.

KIZIL BAYRAK / İZMİR

Kayseri'de asgari ücret çalışması üzerine

Sınıf devrimcileri Kayseri'de, "İnsanca yaşamaya yeten vergiden muaf asgari ücret" çalışmasını etkin bir şekilde yürüttüler. Asgari ücret çalışmasını fabrika zemininde örmek için çaba gösterdiler. Bu çerçevede 1 ay öncesinden asgari ücret faaliyetlerini planladılar. Merkezinde işçilerin olduğu propaganda ve ajitasyon faaliyetini kesintisiz sürdürdüler.

Yapılan planlamalar çerçevesinde işçi toplantıları düzenlediler. Organize sanayi bölgelerinde "İnsanca yaşamaya yeten ve vergiden muaf asgari ücret" çağrısını yükselttiler. Sürekli artan bir tempoyla çalışmalarını kesintisiz olarak sürdürdüler. Kayseri'de sınıfın nabzının attığı her yere "İnsanca yaşamaya yeten ve vergiden muaf asgari ücret" çağrısını taşıdılar.

Sınıf devrimcileri asgari ücret çalışmasının sağlam bir politik içerikle sınıfa ulaştırılmasını da önemsediler. "İnsanca yaşamaya yeten vergiden muaf asgari ücret için işçilerin birliği ve mücadelesi" şiarıyla yaygın bir politik çalışma yürüttüler. Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçiler arasında, AKP iktidarının gerçek yüzünü teşhir ettiler.

Sınıf devrimcileri, kendilerini salt asgari ücret konusundaki taleple sınırlamadılar. Birçok araçla, kitlesel işten çıkarmalar, iş cinayetleri, sigortasız işçi çalıştırma, kıdem tazminatlarının gasp edilmesi, kiralık işçilik, sefalet ücretleri, uzun süreli işçi çalıştırma vb. saldırılara, keza vahşi sömürü ve baskıya karşı işçi sınıfını mücadeleye çağırdılar.

Bu faaliyette yerelin ihtiyaçlarını da hesaba katan özgün araçlar da kullanıldı. Sınıf devrimcileri örneğin fabrikalarda yaşanan sorunları içeren çağrı bildirilerini ve bunu genel olarak işçi sınıfının iktidar mücadelesine bağlayan araçları kullanmayı önemsediler. Asgari ücretin ilanı öncesinde ve sonrasında kullanılan materyalleri sınıf içinde kalıcı mevziler kazanmaya hizmet edecek bir tarzda planlandılar.

Sınıf devrimcileri elbette ki işçilerin asgari ücret duyarlılığını hesaba kattılar. Ancak bununla yetinmediler. İşçilerin "İnsanca yaşamaya yeten, vergiden muaf asgari ücret" çalışmasının öznesi haline getirilmesi ve iktisadi sorunların dışındaki siyasi gelişmelere karşı duyarlı

olmaları için de çaba gösterdiler.

Sınıf devrimcileri asgari ücret çalışmasını sınıf içinde örgütlülüğü arttırmanın aracı olarak ele aldılar. Bu çerçevede fabrika zemininde işçi toplantılarını örgütlemek için azami çaba gösterdiler. Erbosan, Devocioğlu, Kumtel, Milenyum metal fabrikalarının işçileri ve Küçükler, Almer, Saygın tekstil işçileriyle bir araya geldiler, asgari ücreti tartıştılar.

Sınıf devrimcileri, bir ay süren çalışmada farklı emek örgütlerinin bir araya gelmesini ve ortak sokak eylemlerinin örgütlenmesini amaçlayan bir çizgi de izlediler. Bu yaklaşım, önceki yılları fazlasıyla aşan bir başarı elde edilmesini beraberinde getirdi. DİSK Dev-Yapı-İş Kayseri Bölge Temsilciliğinin başlattığı basın açıklaması serisi, Kayseri Emek ve Demokrasi Platformu'nun iki ayrı basın açıklamasıyla sürdü.

Asgari ücret çalışması sınıf devrimcilerinin kadro düzeyinde sürece müdahalede de güç kazandığını gösterdi. Bu durum asgari ücret çalışmasını enine boyuna daha güçlü bir şekilde sürdürmeye dayalı politik tutumumuzun yaşam bulmasında kolaylık sağladı. Bu yıl asgari ücret çalışmasında ortaya çıkan tablo sınıf dostlarımızı sevindirdi. Kurum yöneticilerinin ortaya çıkan tablodan duydukları memnuniyeti sınıf devrimcilerine ifade etmeleri bu durumun yansımasıydı.

Sınıf devrimcileri asgari ücret çalışmasından aldıkları gücü sınıf içerisinde odak olma konularını perçinleme çerçevesinde değerlendireceklerdir. Açtıkları alanlar üzerinden etkili bir örgütlenme pratiği sergileyeceklerdir. Asgari ücret faaliyetini örgütsel anlamda sonuçlar üretmesiyle ele alacaklardır. Yeni birtakım mevzilere kavuşulabilmesi ve en önemlisi de kadrosal potansiyelinin artması, keza var olan kadro potansiyelinin sürekliliği ve istikrarı sağlanarak çalışmanın içine çekilmesi için çok daha yoğun, planlı ve hedefli bir çalışma pratiği ortaya koyacaklardır. Özellikle fabrika çalışması üzerinden işyeri taban örgütlülüklerini geliştirebilmek, sendikal mevziler elde edebilmek vb. hedeflerle sürece yükleneceklerdir.

KAYSERİ BDSP

Birleşik mücadeleye arayışından yol ayrımına

Baki Duman

27 MAYIS 1960 DARBESİ VE '49'LAR DAVASI

27 Mayıs 1960 darbesinin ardından '49'lar davası tutukluları Harbiye tabutluklarından Ankara'ya nakledilirler. Kontrolü sağlar sağlama genel bir af ilan eden cuntacılar '49'luları af kapsamı dışında tutarlar. Üstelik, hiçbir nedeni yokken, 485 Kürt ileri gelenini “devlet güvenliğine karşı komplo hazırlamakla” itham ederek Sivas Kabanyazı'da hazırlanan bir toplama kampına doldururlar. Bunlardan 55'ini daha sonra Batı'da zorunlu göçe tabi tutarlar. Sait Kırmızıtoprak yapılı, 27 Mayıs'ı gerçekleştiren darbecilerin içindeki “Kandaşım”, “Dış Türkler”, “Turan Ülkesi”, “Bozkurtlar” ve “Beyaz Zambaklar Memleketi” gibi cunta gruplarının etkisine bağlı.

Kürt yurtseverlerinin genel affın dışında tutulmaları cuntacıların Kürt sorunu konusunda nasıl davranacaklarına ilişkin açık bir fikir vermekle birlikte, '49'lular, bir protesto telgrafına bile tahammül edemeyen Bayar-Menderes kliğinin alaşağı edilmesini, kendilerinin af kapsamı dışında tutulmalarından daha fazla önemserler. Musa Anter anılarında Ankara'ya nakledilmeleri ve yerlerine devriklerin konulmasını, haklı olarak belli bir sevinçle anlatır:

“27 Mayıs'ta biz o hücrelerden çıktık; yerimize Demokrat Parti bakan ve milletvekilleri ile cezaevi paşamız Kemal Binatlı ve zartlı zurtlu hapisane müdürü Rasih Kasırga aynı hücrelere kondular...” (**Hatıralarım 1-2**, Avesta Yayınları, s.160)

Sait Kırmızıtoprak 1960 darbesinden sonra oluşan politik ortama ilişkin oldukça iyimserdir. Çünkü süreç demokratikleşmeye doğru evrilmektedir. Demokratik bir ortam ise meseleleri çok yönlü ortaya koyma ve çözüm yollarını açıklamaya imkanı demektir. Türkiye'nin emekçilerine ve Kürt halkına gerçekleri açıklamaya fırsatı doğmaktadır. Faşist güçler ile onların yarıdakısı Kürt jurnalcilerin bu süreci bozmaya çalıştığına dikkat çeken Sait Kırmızıtoprak, “profesyonel jurnalcı” olarak tanımladığı Varto'lu Atilla Fırat'a karşı yazdığı tektip yazısında şunları söylüyordu:

“Yepyeni, pırıl pırıl Doğulu halk çocukları bilimin, hür düşüncenin ve fikir namusunun ışığında, Doğu meselelerini

gerçek yönüyle ortaya koyuyorlar, koyacaklar ve savunacaklardır. Bunun kadar önemli bir diğer gerçek de şudur: 27 Mayıs Türkiye'sinin Atatürkçü, ilerici gençliği, aydınları, işçileri de Doğu insanlarına dostluk ve kardeşlik ellerini uzatmışlardır. Bulanık suda avlanmak; Türkiye'nin birliği, beraberliği ve mutluluğu yolunda omuz omuza kenetlenen kitlelerin arasına nifak tohumları atmak -daha şimdiden maskeleri düşen profesyonel jurnalcılar için- artık eskisi kadar kolay olmayacaktır.” (Yeni İstanbul gazetesine tektip yazısı, 10 Aralık 1962)

Dönem dönem önünüye ilişkin de iyimser söylemlerde bulunan Sait Kırmızıtoprak, 1961 Martı'nda tahliye edildiğinde, “Doğu Sorunu” olarak tanımlanan Kürt sorununa ilişkin bütün hassasiyetini korumakla birlikte, yazılarında Türkiye'nin bütün temel sorunlarını, nedenlerini ve çözüm yollarını işler. Musa Anter'le Kürt sorununun çözümü üzerine yaptığı polemikleri “Doğulu Gençler” adına sürdürürken, öteki tüm yazılarında Dr. Sait Kırmızıtoprak imzasını kullanır.

“AYAKLARI YERE BASAN SOLCU”

Kendisi de '49'lu tutsaklardan biri olan ve solcuları “ayakları havada boş hayaller için koşanlar” olarak değerlendiren Kürt aydını Canip Yıldırım, sıra Sait Kırmızıtoprak'a gelince o başka der. Canip Yıldırım'a göre Sait de “bir solcudur ama ayakları yere basan bir solcu”.

Gerçekten de Sait Kırmızıtoprak'ın yazılarında bir bütünlük, bir derinlik ve bir iç tutarlılık vardır. Daha önce sözünü ettiğimiz “Demokratik Rejim İçinde Yaşamaya Azimli MilletlerNne Şekilde Hareket Etmelidirler?” yazısı ile 1961 Martı'nda tahliyesinden hemen sonra kaleme aldığı “Türkiye'nin Kalkınmasında Tunceli” başlıklı makalesine bir arada baktığımızda, onun neden “ayakları yere basan bir” marksist solcu olduğunu görürüz.

'49'lar davası döneminde ve '60'lı yılların ilk yarısında Sait Kırmızıtoprak marksist bir Kürt devrimcisidir ama düşünsel dünyası ve eylem planıyla Türkiye sosyalist solunun içindedir. Arada önünü ve subaylara ilişkin yaptığı olumlu ama isabetsiz değerlendirmeleri de bu toplam içinde anlamak gerekir. Kürt sorununun çözümünün Türkiye'nin çözüm bekleyen sorunlarının bir parçası olarak görür:

“Aydınları da dahil biz Tunceli halkının bilmemiz ve kabul etmemiz gereken bir gerçek var. İlimiz sosyal ve ekonomik yapısı ile Doğu Anadolu'nun, Doğu Anadolu da Türkiye'nin bir bölgesidir. O halde daha mutlu, daha insanca ve daha özgür bir yaşama düzeyine erişmemiz Türkiye'nin genel sorunlarının ve Doğu Anadolu'nun sosyal organizasyonunda diğer bölgelere göre daha yoğun bazı özelliklerinin (şeyhler, aşiret reisleri, toprak ağaları ve mezhep tüccarlarının) ele alınması ve bilimin ışığında geniş halk kitleleri yararına hal edilmesiyle olabilir. Demek ki, Doğu illerimizin problemleri bu yurdun tümünün problemleridir.” (Sait Kırmızıtoprak, Stj.dr., **Tunceli Gecesi Yayını**, 20 Mayıs 1961)

1961, 1962 ve 1963 yıllarında kaleme aldığı öteki makaleleriyle Sait Kırmızıtoprak dönemin marksist soluna önemli bir düşünsel birikim sunar. Stratejik perspektif sunan yazıları arasında şunları sayabiliriz: *Sağlık Hizmetleri* (Forum dergisi, 15 Eylül 1961), *Verem Savaşı Derken* (Vatan gazetesi, 13 Ocak 1962), *Doğu Davamız*, (YÖN dergisi, Haziran 1962), *Toprak Reformu Diye Kimi Aldatıyorlar*, (YÖN dergisi, Haziran 1962), *Kabahat*

Doğulunun mu? Doğulu Gençler, Eşkiyalık Karşısındaki Düşünce ve Görüşlerini Açıklıyorlar, (YÖN dergisi, Ağustos 1962), *Doğunun Kontrolü- Kürtaaj Serbest Bırakılmalı*, (YÖN dergisi, Ağustos 1962), *Doğu'yu Sosyalizm Kurtarır* (YÖN dergisi, 14 Kasım 1962), *Doğu'nun Baş Düşmanı Faşizm I-II-II (DİCLE-FIRAT* dergisi, Aralık 1962, Ocak ve Şubat 1963) ve *İrkçi, Sömürücü Tehlikeli Görmek ve Birleşmek Gerek!* (Sosyal Adalet dergisi, Nisan 1963)

Üç yıl içinde ortaya konulan bu yazılı ürünlerin toplamı, marksist bir parti programı ve politikasının bir dizi temel unsuru içerir. Zira eğitimden sağlığa, kürtaaj sorunundan bölgeler arası eşitsizliğin giderilmesine, Kürt ulusal sorununun çözümünden sözkonusu sorunun özü olarak gördüğü toprak reformunun tüm Türkiye'ye yayılması gerektiğine, iş güvenliğinden iş sağlığına kadar bütün temel sorunların kalıcı, akli ve en insani çözümünün sosyalizmle olanaklı olabileceği konusunda berrak bir perspektif ortaya koyar.

Dr. Sait Kırmızıtoprak'ın parti ve devrim gibi temel alanlarda henüz söz söylemediği, bu nedenle de yazdıklarının

marksist bir parti programı ile ilişkilendirilmesi abartılı bulunabilir. Fakat sonuçta üç yıllık kısa bir süreçten sözediyoruz. Kaldı ki devrimci bir çizgi yeni açılımlarla derinleştikçe tamamlanır ve bu arada kusurlarından arınır. TİP toplantılarına onur konuğu olarak çağrılabilen biri buna rağmen TİP'e üye olmuyorsa eğer, bunun ciddi ideolojik-iksel nedenleri olmalıdır. Nitekim illegaliteden güç almayan bir yasal konumlanışın mevcut rejime dayanamayacağını ve giderek bir tür teslimiyet içine gireceğini sonraki yıllarda döne döne dile getirir. Ulusal da olsa önderlik ettiği partinin kuruluşunda ve olağanüstü kongre açılış konuşmasında söyledikleri, onun parti konusunda da nasıl bir ihtilalci bakışa sahip olduğunu göstermektedir.

“Devrim yapmayı göze almayan ve devrim yapmaya hazırlanmayan bir parti, devrimci değildir. ...

“Önce de söylendi, teşkilatın kuruluşu ve gelişmesi esnasında, daima gizlilik kuralları ve dar bir doğrultu içinde çalışmamız gerekir. Bundan ötürü de partimizin demir bir disiplin ve dar hudutlar içerisinde faaliyet göstermesi gerekir. ...

“Temel görevimiz; bugün için gizli teşkilat çalışmasıdır. Ne var ki, parti merkezinin haberi tahtında ve partimizin kontrolü altında; yararımızın bulunduğu yerlerde, arkadaşlarımız açık çalışmalara da katılabilirler. Bir şartla ki, merkeze doğrudan doğruya bağlı bulunmaları ve parti kontrolünde olmayan çalışmalara imkan tanınmaz.” (Ağustos 1970, Politbüro adına olağanüstü kongre konuşması, Aktaran Selahattin Ali Arik, **Dr. Şivan**, s.577, 578, 581)

Kemal Burcak'dan Canip Yıldırım'a, M. Ali Aslan'dan Musa Anter'e kadar birçok dostuyla yollarının ayrılmasının geçki nedeni mücadele ve örgüt sorunundaki bu devrimci tutumdur.

Sait Kırmızıtoprak bugüne dek daha çok 1960'lı yılların sonuna doğru Kürt ulusal davası adına yaptığı tercihle biliyor. Bu Sait Kırmızıtoprak'ın devrimci yaşamının sadece bir yanındır. Sait Kırmızıtoprak gerçekliğinin öteki yanı ise onun enternasyonalist bir Kürt devrimcisi olarak aktif siyasal yaşama başladığıdır. Önceliği Türk ve Kürt halkı ile Türkiye'de yaşayan bütün emekçilerin kardeşçe bir yaşamı birlikte inşa etmeleri olmuştur.

KÜRT DEVRİMCİLERİ “EŞİTLİK VE GÖNÜLLÜ BİRLİK” İÇİN YOLA ÇIKTILAR

İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen dönemde, bütün parçalardaki Kürtler, birlikte yaşadıkları öteki halklar ile hak eşitliği için mücadele etmekle birlikte, ayrılıp ayrı bir ulusal devlet kurmayı bir hedef olarak ortaya koymazlar. Bağımsız, birleşik Kürdistan sloganı da o gün için savunulmaz. Kuzey'in Kürtleri ve '49'ların devrimci kesimi olarak “Doğulu Gençler” de, Türk ve Kürt halkları arasında kardeşçe eşitlik temeli üzerinde gönüllü bir birlik isterler. Bunun açık bir örneği, Avni Doğan'ın Eylül 1962'de Dünya gazetesinde yayınlanan “*Barzani Olayının Altındaki Büyük Tehlike*” başlıklı yazı dizisindedir. Sait Kırmızıtoprak'ın verdiği cevaptır.

Avni Doğan'ın yazı dizisiyle verdiği mesaj öz olarak şudur: “*İran, Irak, Türkiye toprakları üzerinde Kürt hükümeti kurmak, artık bir düşünce olmaktan çıkmış, tehlike haline almıştır.*”

İrkçi-Turancı yaklaşımın yeni bir versiyonu olan bu yazı dizisine Dr. Sait Kırmızıtoprak, YÖN dergisinde yayınlanan “*Kimler İçin Çan Çalıyorlar*” başlıklı yazısı ile cevap verir.

Avni Doğan geçmişte kaleme aldığı yazılarında gerçekçidir ve bilimsel bir dil kullanmaktadır. Bu nedenle ilerici ve ay-

dın kesim içerisinde bir itibara sahiptir. Avni Doğan'ın bu itibarı kötüye kullanma yoluna saptığına dikkat çeken Dr. Sait Kırmızıtoprak, onun halklar arasında kuşku ve güvensizlik yaratmayı amaçlayan bir mantığın ürünü yazılarını teşhir etmeye özel bir önem verir. Çünkü Dr. Sait Kırmızıtoprak'a göre, kaderleri birbirine bağlı, aynı safta kenetlenmeleri gereken kitleleri birbirine düşürmeye çalışan gerici ve kindar bir propaganda, halklar arası ilişkileri zehirler.

Dr. Sait Kırmızıtoprak sözkonusu yazısı, Türkiye'de ezilen ulusa mensup bir marksistin soruna enternasyonalist bakışının o gün için yeni ve önemli bir örneğidir. Yeni diyoruz çünkü Türkiye'de ezilen halklardan devrimciler, 1960'lı yıllardan önce de halklar arasında eşit ve özgür birlikteliği savunurlar. Kürt devrimcisi Dr. Sait'in 1962 yılında söyledikleri ile Ermeni devrimci Paramaz'ın 1915 yılında dile getirdikleri özü itibarıyla aynı mesajı vermektedir.

“*Bizim için bir vatan yoktur. Biz sosyal demokratiz [o tarihte bu, biz sosyalistiz anlamındadır]. Biz sadece Ermenilerin kurtuluşu için çalışmıyoruz, bütün insanlığın kurtuluşu için çalışıyoruz, bizim vatanımız bütün dünyadır.(...) Şunu unuttunuz ki, Ermenilerin imha edilmesi*

“Kimler İçin Çan Çalıyorlar” makalesinden...

“İrkçi-faşist Ankara iktidarlarının: ‘Türkiye yi parçalıyorlar!’ yalanına inanmayınız.” “Kürt aydınları ve ne istediklerini çok iyi bilen Kürt militanları, Türkiye'nin yıllardır bütünlüğü konusunda, ırkçı-Turancı safsatalarla vatanperverlik fiyakası satan herkesten daha fazla hassas ve sadık olduklarını ve asla Türkiye'yi parçalamak gibi bir niyetleri olmadığını, matematik bir kesinlikle (...) ispat etmiş bulunmaktadırlar.”

“İçimizde bir Kürt topluluğu vardır ve bunu kabul etmemiz lazımdır. Doğu davasını, bu realiteyi inkar ve tasfiye etmek sureti ile halletmek yolunu milli bir gaflet, hatta felaket olarak görümlerdeniz. Şu veya bu yollarla Türk ve Kürt düşmanlığını körükleyen, şiddet ve yasadışı rejimiyle bu davayı olur biter sanan görüşe tamamen karşıyız.”

“İnsanların beraberliğini kan ve ırk kavramları üzerinde bina etmeye çalışanlar, sosyal kanunların tabii gelişimi karşısında ezilmişlerdir. Türkiye'deki ırkçılar, Turancılar yıllardır bu sloganı işlemeye çalışıyorlar.” ... “Doğu'daki topraksız vatandaşlarımızı Türkleştirmek için toprak dağıtılacaksa, batıdaki topraksız kardeşlerimize hiçbir zaman toprak verilmeyecek demektir. Olmaz böyle muhakeme!.. Türkiye'nin her bölgesinde -ama her bölgesinde- toprak reformu (toprağın onu işleyen topraksız köylüye dağıtılması) uygulanmalıdır.”

“Eğitim, sağlık hizmetleri parasız olmalı, devlet eliyle ağır milli sanayi kurulmalı, sosyal adalet gerçekleştirilmeli; emekçilerin, köylülerin, memurların hakları korunmalıdır. Bütün bunlar halkçı hamlelerdir. Bu hamlelerin aksiyon

bütün Türkiye'nin yıkımı” demektir. (*Kadır Akın, Ermeni devrimci Paramaz*, s.28)

Ermeni halkı adına Paramaz'ın, Kürt halkı adına da Dr. Sait Kırmızıtoprak'ın sloganı ayındır: Halklar arası kardeşlik ve gönüllü birlik! Bu ezilen ulus devrimcisinin enternasyonalist tutumudur.

Kendilerine sosyalist ve marksist diyen ezen ulusa mensup birey, çevre ya da partilerin ezilen ulusun ayrılma hakkı da dahil kendi kaderini özgürce tayin etmesini yüksek sesle dile getirmesi beklenir. Bu nedenle de Avni Doğan'a cevabı öncelikle ve özellikle Türk marksistleri ya da devrimcilerinin vermesi beklenirdi. Ama o günün Türkiye solu, Kürt sorununda böylesine bir açık ve kesin tavır almak konum ve tutumundan henüz yoksundu.

“TOPRAK REFORMU”

Dr. Sait Kırmızıtoprak 1960'lı yılların başlarında Türkiye'nin doğusu ve batısında toprak reformunun yapılmasını en az Kürt sorununun çözümünü kadar önemser ve Kürt sorununun çözümünü toprak reformuyla bir arada anar. O'na göre '61 Anayasası'yla başlayan nispi rahatlık döneminin kalıcı hale gelebilmesi demokrasinin kökleşmesine, demokrasinin kökleşmesi ise feodal aristokrasinin dayandığı toplumsal temel tasfiye edil-

saftasında bütün halk kitlelerinin samimi demokratik fikir cereyanları etrafında birleşeceğine inanıyoruz. Yoksa Doğu köylüleri isteyerek, kendi arzularıyla mı ağaların, sömürücülerin çarklarında eziliyorlar, zannediliyor?

“Türkiye'nin batısında, doğusunda neresinde bulunursa bulunsun hakim sınıflar daima birbirlerini tutarlar. Hükümetlerin politikasında bu sınıfların görüşleri egemense, ister istemez hükümetler de sömürücü hakim sınıfların desteği olurlar. Nitekim çıkarları bahis konusu olunca yalnız Doğu Anadolu ile Ege-Çukurova büyük toprak ağalarıyla sermayedarları değil, yabancı şirketler bile bizimkilerle hemen birleşiyorlar...”

(YÖN, 19 Eylül 1962)

mesine bağlıdır. Bu ise bütün bir Türkiye’de uygulanacak bir toprak reformunu gerektirmektedir.

Cumhuriyet tarihi boyunca “toprak reformu” sorunu sayısız kez hükümetlerin gündemine girer. Fakat her defasında sadece lafi edilir. Bu sorun 27 Mayıs 1960 darbesinden sonra da yeniden güncellik kazanır. Kurucu Meclis’in Anayasa hazırlama çalışmalarında toprak konusu büyük tartışmalara yol açar. Millî Birlik Hükümetinin (MBK) son günlerinde Tarım Bakanlığı bir tasarı hazırlamakla görevlendirilir. Osman Tosun yönetiminde üniversiteler, Yargıtay, Devlet Planlama Teşkilatı ve meslek kuruluşları temsilcilerinin de katılımıyla oluşturulan komisyon 4 Ağustos 1961 tarihinde Toprak Reformu Kanun Tasarısını Başbakanlığa sunar. Bu tasarının gerekçesinde, “*Toprak reformu, hiçbir grup ve zümrenin aleyhine olmayacak, kimsenin menfaatlerini haleldar etmeyecektir*” denilmektedir. İşin rengi ve akıbeti daha buradan bellidir. Tasarıda toprak sahibine bırakılacak arazi 20 bin dönüm olarak saptanmıştır. Bu, toprak reformunun pratikte boşa çıkartılması demektir. Bu nedenle yoğun tepkilere konu olur ve gündeme bile alınmayarak CHP önerisiyle seçim sonrası döneme bırakılır.

1961 seçimlerinden sonra kurulan birinci koalisyon hükümeti esas itibarıyla bir öncekinin aynısı olan yeni bir tasarı hazırlar. Bu hükümetin Tarım Bakanı Cavit Oral (Adana’nın büyük toprak sahiplerindedir) tarafından hazırlanan tasarıda, sahibine bırakılacak arazi miktarı 5 bin dönüme düşürülür. Ne var ki tasarıdaki bir kayıt aslında toprak dağıtımını imkansızlaştırmıştır. Çünkü, toprak dağıtımında esas alınacak olan “çiftçi ailesi” değil bireydir. Yani toprak ağası arazisini aile bireyleri arasında 5 bin dönüme paylaştırıp dağıttığında, geriye dağıtılacak toprak kalmayacaktır. Bu yetmezmiş gibi bir de “Toprak reformu, hiçbir grup ve zümrenin aleyhine olmayacak” kaydıyla, köylülerin toprak bedelini 5 yıllık taksitlerle ödemesi öngörülür. Sait Kırmızıtoprak’a göre tüm bunlar toprak reformunun toprak ağaları ve onların adamlarının elbirliği ile boşa çıkartılmasıdır.

Sait Kırmızıtoprak, toprak reformu yapılmadığı koşullarda, diğer köklü reformların yapıma ihtimalinin de daha baştan ortadan kalkacağı gerçeğini gözeterek, şunları vurgular:

“*[Reform olmaksızın] topraksız ve ekonomik bakımdan bağımlı köylü çoğunluğu demokratik gelişme ile bağdaşamaz. Ekonomik bağımsızlığı olmayan geniş köylü ve rençber kitleleri ağaların, yobazların, şeyhlerin kısaca; tüm sömürücülerin fikri, siyasi ve dini tesirlerinden sıyrılamazlardı. Pek tabii*

köylümüz, ırgatımız sosyal ve ekonomik bakımdan bağılı olmak zorunda bırakıldığı sömürücülerini yani toprak ağalarını, din tüccarlarını veya onların adamı olan sahte politika kahramanlarını seçecektir.” (*Forum* dergisi, 15 Eylül 1961)

“DOĞU’YU SOSYALİZM KURTARIR!”

“*Doğu’yu Sosyalizm Kurtarır!*” başlıklı makalenin yayınlandığı tarih Kasım 1962’dir. İşçi hareketini 1970’te 15-16 Haziran’a götüren sosyal uyanış ve mücadele sürecinin henüz başlangıç aşaması demektir bu. TİP siyaset sahnesine henüz yeni çıkmıştır ve o sıralar açıkça sosyalist olmak iddiasındaki bir yönetimden henüz yoksundur. Bu koşullarda “*Doğu’yu sosyalizm kurtarır*” programatik saptaması son derece anlamlıdır ve o gün için oldukça ileri bir tutumun ifadesidir.

Dr. Sait Kırmızıtoprak sözkonusu makalede iktisadi ve siyasi yapının bir tahlilini yapıyor. Üretim ve bölüşüm ilişkilerindeki anormalliğe işaret ediyor. Burjuvazi ile feodal toprak ağalığına dayalı sistemin nasıl da faşist bir diktatörlüğe dönüştüğünü anlatıyor. Türkiye’de varolan kapitalizmin çok somut ve etkili bir teşhiri yapıyor. Türkiye’deki iktisadi gelişme düzeyinin ortaya çıkardığı koşullara bakarak “*Sosyalizmin maddi unsurları, Türkiye’de fazlasıyla teşekkül etmiştir*” diyor. Sait Kırmızıtoprak’a göre, “*sosyalizmin maddi unsurları*”nın henüz oluşmadığı zamanın Kürdistan’ında ise süreç bir toprak reformu ile başlayacak, ardından pozitif ayrımcılıkla eşitsizlik giderilerek böylece Kürdistan sosyalist düzene entegre edilecektir. Kürt sorununun akılcı, gerçekçi ve kalıcı çözümü böylece açık ve net bir tutumla sosyalizme bağlanır: “*Tek kelimeyle sosyalizm, bölgeler arasındaki her türlü eşitsizliği kaldırmak suretiyle, müreffeh, adil ve sıhhatli bir Türkiye*” yaratabilir.

Yazı, ırkçı gericiğin etkili bir teşhirini yaptığı gibi, gericiliğe karşı mücadelenin hedefleri konusunda da sağlam stratejik bir perspektif veriyor.

Aradan geçen altmış yıl içinde Kürt dünyasında çok şey değişti. 1960’lı yılların sonu ve ‘70’li yılların başından itibaren “Doğu Sorunu” tanımı yerini Kürt ulusal sorununa bıraktı. ‘71’in yiğit devrimcileri kaba inkar dönemine darağacında son verdiler. Kürt halkının kendi kaderini özgürce tayin etme hakkı, birçok devrimci grup ve parti tarafından programlarına alındı. ‘70’li yıllardan başlayarak Kürt hareketi kitleselleşti. Araya giren iki faşist askeri darbe döneminin kirliliği, karanlık ve kanlı günlerine rağmen devrimci bir Kürt ulusal hareketi oluştu ve görkemli bir yükseliş yaşadı. Sömürgeci güçlerin en zalim sözcüleri bile Amed’e

giderek “*Kürt realitesini tanıyoruz*” ya da “*Burası Kürdistan Kürdistan!*” demek zorunda kaldılar.

Kürt ulusu özgürleşmek için bütün yolları denedi. Bunun için çok büyük bedeller ödedi. Büyük mesafeler kattı. Önemli mevziler kazandı. Sorunun çözümünü yıllar içinde güncelleştirdi. Ateşkesleri “*barış süreci*” adı altında siyasi çözüm görüşmeleri izledi. Tüm bunlara rağmen değişmeyen tek şey Sait Kırmızıtoprak’ın 1962 yılındaki programatik saptaması oldu: **Kürdistan’ı Sosyalizm Kurtarır!**

Olası bir sistem içi “siyasal çözüm”, hiçbir zaman gerçek bir kurtuluş sağlamayacaktır. Kurulu kapitalist düzen temelinde gerçek özgürlük ve tam eşitlik dayanaksız bir hayaldir. En iyi durumda soruna ancak kısmi ve geçici bir çözüm getirilebilir. Gerçekte sorun sorun olarak kalır. Sömürüye dayalı sınıf düzeni ayakta kaldığı sürece her alanda olduğu gibi ulusal ilişkiler alanında da döneme eşitsizlikler üretir. Bu eşitsizlikleri korumak ya da dayatmak ise beraberinde ulusal baskı ve zulmü getirir. Böylece kaçınılmaz bir biçimde kısmi ve geçici çözümlerden köklü ve kalıcı soruna yeniden dönülür.

Sait Kırmızıtoprak köklü ve kalıcı gerçek çözümü, altmış yıl önce altın harflerle tarihe kazımıştır: “**Doğu’yu [Kürdistan’ı] Sosyalizm Kurtarır!**”

“IRKÇI, SÖMÜRÜCÜ TEHLİKEYİ GÖRMEK VE BİRLEŞMEK GEREK!”

Bugün yalnızca Dr. Şivan’ı hatırlamak değil, asıl olarak ondan öğrenmek gerekir. Dr. Sait Kırmızıtoprak’ın arabaşlığa çıkardığımız çağrısı, “*Doğu’yu Sosyalizm Kurtarır!*” yazısından yaklaşık altı ay sonra, Kürt devrimcileri adına, Kürtlere ve Türkiye’nin bütün emekçilerine yapıyor.

Bu yazıda tarihi **Kavel Direnişi** karşısında gericiğin aldığı blok tutuma dikkat çekiliyor ve devamında özet olarak şunlar söyleniyor:

Kavel Direnişi bütün maskeleri söküp attı. ırkçı faşistler, Kürtlere ve bütün emekçilere düşmandılar. “*İrkçi sömürücüler hür düşünceyi, demokratik müesseseleri, işçi teşekküllerini, azınlık halklarını yok etmek*” isterler. “*İrkçi gericiler kuzu postuna büründüğü zaman*” eğer olara inanılırsa, onlar uygun ortamı bulur bulmaz yine halkın çıkarlarına olan herşeyi parçalamakta tereddüt etmezler.

Kavel Direnişi Amed’i, Dersim’i, Ağrı’yı, kısaca tüm Kürdistan’ı ve Kürtleri yanına çekmelidir. Bunu yapabilmek için Kürt diye bir ırk, Kürtçe diye bir dil yoktur diyen ırkçılara inanmamak gerekir.

Türkiye’nin batısında, doğusunda neresinde bulunursa bulunsun, hakim sınıflar daima birbirlerini tutarlar. Nitekim

çıkarları bahis konusu olunca yalnız Doğu Anadolu ile Ege-Çukurova büyük toprak ağalarıyla sermayedarları değil, yabancı şirketlerle de hemen birleşiyorlar. O halde halklar da birleşmek zorundadır.

Kürtler zulmün, baskının, katliam ve sürgünlerin, ezilmenin, üvey evlat muamelesi görmenin en yeni, en kaba, en canavarca tatbik örneklerine daha fazla tecrübe tahtası olmak istemiyorlarsa, bütün güçleriyle Türkiye’nin işçi ve emekçileriyle ortak çıkarları için harekete geçmeli, birleşik mücadele gücü oluşturmalarıdır. Demokrasi ve özgürlüğün önündeki engel sömürgeci egemen sınıftır. Onlar iktidarda kaldıkça halklara huzur yoktur.

İrkçi, sömürücü sınıf iktidarını görmek ve birleşmek gerekir!

Türkiye işçi sınıfı hareketinin **Kavel Direnişi** gibi son derece anlamlı bir tarihi dönüm noktasında, işte bu devrimci ve enternasyonalist düşünceleri dile getiriyor Dr. Sait Kırmızıtoprak.

YOL AYRIMI GÖRÜNÜYOR

Yeri geldikçe hatırlattığımız gibi, 1960’lı yıllarda “Kürt Sorunu” yerine “Doğu Sorunu” tanımı kullanılır. Çünkü “Kürt Sorunu” tanımı yasaktır. 1960’lı yıllardaki kitlesel sosyal uyanışa rağmen solun sözkonusu yaşağı ciddi bir mücadele konusu yaptığını söylemek mümkün değil. Tersine yaşağın arkasına saklanan ince bir sosyal-şovenizmin solun büyük bölümüne egemen olduğu bir gerçektir. Yanısıra sol cuntacılığa bel bağlama hayallerinin ürünü bir kaba oportünizm de sözkonusudur. Buna göre, umut bağlanan “zinde güçleri” ürkütmemek için Kürt sorununda susmak gerekir!

Dr. Sait Kırmızıtoprak, bir yandan Avni Doğan’ın ırkçı-Turancı kışkırtmalarının gerici özünü sergilerken, öte yandan “**Jurnalcı’nın Mumu**” başlıklı yazısıyla, bu kez Kürt işbirlikçilerini, örneğin Mehmet Şerif Fırat’ın “*Doğu İlleri ve Varto Tarihi*” adlı devlet siparişi kitabındaki inkarcılık ve uşaklığı teşhir eder. Fakat tam da bu aynı dönemde, örneğin YÖN dergisi sahibi Doğan Avcıoğlu, “*zinde kuvvetler*”e bağlanan boş umutların da zorunlu bir gereği olarak, “*şayet bir gün Doğu’da Kürtler herhangi bir harekete girişirlerse, herkes şunu iyi bilmelidir ki, onlara ilk karşı çıkacak olan Türk sosyalistleri olacaktır*” diye yazabilmektedir. Oysa aynı Doğan Avcıoğlu, sözkonusu yazıyı yazmadan daha birkaç ay önce ve bizzat Dr. Sait Kırmızıtoprak’ın yönlendirmesiyle kendisini ziyaret eden üniversiteli Kürt öğrenci grubuna, ulusal sorun konusunda Stalin’in görüşlerini paylaştığını, Türkiye’de pekala bir Türk-Kürt Federasyonu kurulabileceğini ifade etmiştir! (Aktaran S. A. Arik, **Dr. Şivan**, İBV Yayınları, s.89)

“Doğu’yu Sosyalizm Kurtarır” makalesinden...

“Söz gelişi, bizdeki faşistler yıllardan beri Doğu’ya, özellikle bu bölgenin çoğuluğunu teşkil eden Kürt asıllı Türk vatandaşlarına, Zenci veya Yahudi gözüyle bakmayı sadist, sapık ideolojilerinin prensiplerinden biri haline getirmişlerdir. Sıkışınca, Doğuların halis Türk kanından geldiği safatasını savuranlar, fırsatını bulunca maskelerini takmak gereğini bile duymuyorlar. Bunların yayın organı Milli Yol dergisi, daha birkaç ay önce, şunları yazıyordu: Doğu hiçbir zaman bizim olmamıştır. Çünkü orada, Kürtler yaşıyor. Bu bölgeye Kırgız, Kazak Türklerini aşiret silahlarıyla birlikte getirip yerleştirelim, ancak bu cengaver aşiretler Doğuların hakkından gelebilirler.”

“Görülüyor ki faşist bir diktatörlük, Türkiye’nin bütün ekonomik ve mali imkanlarını ufak bir varlıklı grubun emrinde zorla, tedhişle toplamakla kalma-yacak, demokrasi adına ne denli kırıntı varsa, hepsini silecek, gerekirse kitle katliamlarından bile çekilmeyecektir.”

(...)

“Doğu’yu ve arkasından Türkiye’mi-

zi, kardeş kanına boyayacak faşizm tehlikesini önleyecek tek çare, sosyalizmdir, ilerici vatansaver kuvvetlerin safında faşizme karşı savaştır.” (...)

“Bugün çalışma hürriyeti denen hürriyet, başkalarını çalıştırma hürriyeti, başkalarının sırtından ‘har vurup harman savurma’ hürriyettir. Hayat kavgasında bazıları, her türlü silahlarla donatılmış olarak yürüyor; geniş topraklar var, sermayeleri var, tahsil görmüşler, ellerinde tavsiyeler, arkalarında iltimas, etraflarında binbir münasebet kuvveti var. Çokluk ise çirliçiplak. Bir savunma siperleri bile yok. Sosyalizm haksız ve çok kere zalimane olan bu taksim şeklini düzelterek sistemdir.” (...)

“Doğu’da madenlerin işletilmeleri ve sanayinin kurulması ancak sosyalist düzen eliyle, halk yararına tatbik alanına konabilir. Sosyalist görüşten hareket etmeyen her türlü işletmecilik, Doğu halkının sefaletine, perişanlığına yeni halkalar katmaktan öteye geçemez.”

(...) “Sosyalist bir düzen insan sevgisi üzerine kurulur. İnsanın hayatı, hay-siyeti, gerçek hürriyeti ön planda yer

alır. Medeniyetin, insanca yaşamanın araçları küçük bir azınlığın değil, bütün halkın yararına planlanır. Parasız tedavi, parasız eğitim, herkese insan gibi yaşayacağı bir mesken, çalışmak isteyen her insana iş, yapılan her işe göre hayat düzeyi ancak sosyalizmle sağlanır.

“Kültür bakımından da durum aynıdır. Gerçek demokrasi ve sosyalist anlayış, hiçbir topluluğun kültür hakkını pazarlık konusu yapamaz. Kültürel kalınmanın gerçekçi, insanı ve bilimsel uygulama metotları, sosyalizmin anlamında zaten mevcuttur. Sosyal adalet ilkesinden hareket eden ekonomik kalkınmanın yanı sıra en geniş bir hoşgörü ve anlayışla, kültürel kalkınma pazarlıksız, karşılıksız olarak sosyalizmin baş ödevleri arasında yer alır.

“Tek kelimeyle sosyalizm, bölgeler arasındaki her türlü eşitsizliği kaldırmak suretiyle, müreffeh, adil ve sıhhatli bir Türkiye yaratarak, milli birliği en sağlam temeller üzerine oturtur.”

(YÖN, 14 Kasım 1962)

Dr. Sait Kırmızıtoprak’a göre; Türkiye’de gerçek demokrasiyi yerleştirmek, toplumu faşizm belasından kurtarmak, Kürt halkının özgür ve onurlu yaşayabileceği bir ortamı sağlamak, tüm yurttaşların parasız tedavi, parasız eğitim, herkese insan gibi yaşayacağı bir mesken, çalışmak isteyen her insana iş, yapılan her işe göre hayat düzeyi sağlayacak olan tek sistem sosyalizmdir.

Sosyalist bir düzeni ise ancak iki temel kuvvetin birliği var edebilir: İşçisi, köylüsü, memuru, aydını ve gençliği ile geniş halk kitleleri ile Kürt halkı. Kürt ulusal hareketi burada, toplumsal değişim ve dönüşümü sağlamanın iki temel kuvvetinden biri olarak görülmektedir. Biri olmaksızın ötekinin başarı şansı yoktur ya da çok zayıftır. Bunun Türkiye solu, sosyalistleri ve ilericileri tarafından görülmesi ve dahası gereklerinin pratik politikada gözetilmesi, ortak ve birleşik mücadelenin olmazsa olmaz bir önkoşuludur.

Ne var ki Türkiye solu, sosyalistleri ve ilericilerinin yaklaşımı o gün için fazlasıyla umut kırıcıdır. Dr. Sait Kırmızıtoprak bu umut kırıcı durumun örneklerinden birini de Hayrettin Uysal’la diyaloglarında yazar.

1977 yılında Ecevit kabinesinin Sosyal Güvenlik Bakanı olacak olan 1960’lı yılların TÖS kurucu üyesi Hayrettin Uysal, Köy Enstitüsü çıkışlıdır ve ilerici olarak

bilinir. Dr. Sait Kırmızıtoprak’la yaptığı bir konuşmada ona, “Doğu ile ilgili yazılarınızı okudum, fakat görüşlerinize karşı itirazlarım var. Siz meselenin ekonomik kalkınma yanında bir diğer yönüne değiniyorsunuz. Doğuların anlayabildikleri dille okuyup yazmaları gerektiğini savunuyorsunuz ki, bu görüşünüz yanlış.” (...) “ne lüzum var bütün bunlara. Geniş bir okuma yazma seferberliği açtık mı, hem konuşma dilimizi öğretir, hem de Doğu halkını okur-yazar yapabiliriz.” (Age, s.98)

Dr. Sait Kırmızıtoprak, Doğu’nun kalkınması gerektiğine samimiyetle inandıklarından kuşku duymadığı Uysal gibi birçok aydından da benzer itirazlar duyar. YÖN’de yayınlanan yazılarında vurgulanan bölgeler arasındaki ekonomik farklılaşmanın süratle giderilmesi için Doğu’ya öncelik tanımak gerektiği görüşü paylaşılır. Ama “ama siz Doğuların diline de dokunmuşsunuz” denilerek bir elle verilen öteki elle geri alınır. Ekonomik-sosyal kalkınmanın dayandığı ilerici görüşün doğal bir tamamlayıcısı olması gereken “halkların ana dilleriyle okuyup yazmaları en temel haklarından, bu hak pazarlık konusu edilemez” prensibinin geniş bir sol aydın tabakası tarafından çiğnenmesine karşı, Dr. Sait Kırmızıtoprak tartışmayı kamuoyuna önünde açık bir platform üzerinden sürdürür. “Doğu Meselesinde Yanılmalar” başlıklı

makalesini bu amaçla kaleme alır.

“İlerici bilinir, Aydın arkadaşın ben-den farklı görüşlere sahip olması normaldir” diyen Dr. Sait Kırmızıtoprak, sözlerine şöyle devam eder:

“Açık ve samimi olarak biz Doğular bu yersiz, sebepsiz hassasiyeti anlayamıyoruz. İrkçi faşistlerin bu konudaki dehşetengiz tasarıları, zaman zaman Doğulara ölüm ve düşmanlık kokan çıkışlarda bulunmaları bizi şaşırtmıyor. Çünkü ırkçı faşizmin baş amacı, sömürücü sermayenin en şovenist, en saldırgan, en gerici unsurlarının açık terörist diktatörlüğünü kurmaktadır.” (YÖN, 28 Şubat 1963, Aktaran S. A. Arik, **Dr. Şivan-Sait Elçi-Süleyman Muini ve Kürt Trajedisi**, 1960-1975, s.106)

Bu kadarının görülmemesi ya da görülememesi, ilerici bilinenlerin, sosyalist diyenlerin Ş. Süreyya Aydemir ve Cemal Bardakçı ile aynı cümleleri kullanmaları, hatta Ragıp Gümüşpala gibi açık ırkçı-asimilasyoncu söylemlere başvurmaları, Dr. Sait Kırmızıtoprak’ın Türkiye solu ile ilişkileri sorgulamasına kapı aralar.

Hayrettin Uysal’ın itirazlarına kamuoyu önünde cevap verilmesi YÖN yöneticilerini rahatsız eder. Onlar bu tartışmanın sürdürülmesinden yana değildiler. YÖN’ün başında bulunan Doğan Avcıoğlu ile görüşme imkanı bulamayan Dr. Sait Kırmızıtoprak, konuyu derginin yönetici-

lerinden Cemil Sait Barlas’la konuşmak zorunda kalır. Bu konuşmadan çıkan sonuç YÖN ile yol ayrımına gelinmesi olur.

1964 yılında, “Resmi tez ne olursa olsun, bütün bunlar göstermektedir ki, bir Kürt meselesi vardır ve uzun yıllardır uygulanan politika, meseleye bir çözüm yolu bulmakta başarısız kalmıştır” diyen ve ulusal sorunların çözümünde Sovyet deneyimini örnek gösteren Doğan Avcıoğlu, Dr. Sait Kırmızıtoprak’a göre, kimi cuntacılarla kurduğu ilişkiden sonra inkarcı bir çizgiye kayar. 1966 yılı sonunda Avcıoğlu örneğin şunları yazabilmektedir:

“Bir noktada en ufak tereddüte yer yoktur: Tek bir milletiz ve tek karış toprağımızı asla feda etmeyiz. Türkiye toprakları üzerinde ayırıcı ve bölücü emeller besleyen gafiller varsa, bir an önce akıllarını başlarına devşirsinler ve bir karış toprak için, en başta Sosyalistlerin dövüşeceklerini bilmelidirler.

“Bu topraklar üzerinde tek bir millet olarak yaşayacağız. Yalnız bizim milliyetçiliğimiz, ırkçılık üzerine kurulu değildir. Bir Doğulu aydınımızın belirttiği gibi, ‘Türkiye Devleti, Atatürk’ün çizdiği milli misak hudutları içinde yaşayan, Kurtuluş Savaşımızı yapmış olan, bu yurda bağlı, bu yurdun kalkınmasına, ilerlemesine gönül vermiş ve bu yurdun insanlarını seven herkesin devletidir. Türkiye hepimizindir.’ (YÖN, Sayı:194, 16 Aralık 1966, bkz. https://www.politez1.com/detail/endiseli-947/kurt-meselesi-dogan-avcioglu#YaU_oFXMKUK)

Bu satırlar “Doğu Meselesinde Yanılmalar” makalesindeki fikirlere ve Kırmızıtoprak’ın pratikte attığı adımlara bir yanıt niteliğindedir. İzleyicilerinden bazılarının iddiasına göre, Dr. Sait Kırmızıtoprak bu sürecin ardından giderek Marksizmden uzaklaşır. Bunun böyle olup olmadığı ayrı bir tartışma konusudur. Ama marksist Dr. Sait Kırmızıtoprak’ın giderek Kürt ulusal sorununu eksen alan Dr. Şivan’a dönüşmesi sürecinin böylece başladığı da bir gerçektir.

Bu kopuşun gerçek nedeni ne tek başına inkarcı ve asimilasyoncu politikanın ısrarla sürdürülmesidir, ne de solun bu politikaya verdiği örtülü ya da açık desteğe duyulan tepkidir. Dr. Sait Kırmızıtoprak’ın farklı bir yola yönelmesini besleyen faktörlerin öteki yanında, Kürdistan’ın dört parçasında yaşanan ululaşma süreci ve bunun ürünü mücadelelerin yarattığı etkileşim vardır. Gelişme düzeyleri ve ihtiyaçları farklı olsa da, aralarında organik bir örgütsel ilişki olmasa da, bu da bir Kürt dünyasıdır.

Önümüzdeki bölümde marksist Dr. Sait Kırmızıtoprak’ın Kürt ulusal davası lehine yaptığı yeni tercihin teorik ve siyasal yönlerini ele alacağız.

Veysel Akgül yoldaş Frankfurt'ta anıldı

Bundan bir sene önce koronadan dolayı aramızdan ayrılan Veysel Akgül yoldaş Frankfurt'ta, 25 Aralık Cumartesi günü düzenlenen bir etkinlikle anıldı. Etkinliğin yapıldığı salona TKİP imzalı, "Veysel Akgül yoldaş kavgamızda yaşıyor!" yazılı pankartın yanı sıra orak-çeçikli bayraklar asıldı.

Pandeminin yeniden yükselen dalgasından dolayı etkinliğe katılım sınırlı tutulmasına rağmen, yoldaşın akrabaları, yoldaşları, dostları ve dost devrimci örgütlerden oluşan kalabalık bir kitle katıldı.

Güneş Tiyatrosu'nda yapılan anma etkinliği, selamlama ve kısa açılış konuşmasıyla başladı. Veysel yoldaşın genç yaşta atıldığı devrimci kavgada, kızıl bayrağı hiç yere düşürmeden onurla sonuna kadar taşıdığına vurgu yapılan açılış konuşması şu cümlelerle sona erdi:

"Veysel Akgül ve tüm devrimcilerin anısına saygı duymak demek, sömürüye, baskıya ve onursuzluğa karşı mücadele etmek demektir bizim için. Bugün burada yaptığımız ve her günkü mücadelemizde yapacaklarımız onları unutmamanın ve yaşatmanın teminatı olacaktır. Bir kez daha anısı önünde saygı ile eğiliyoruz."

Ardından dünyada ve Türkiye'de devrim ve sosyalizm mücadelesinde hayatını yitirmiş tüm devrimciler anısına saygı duruşu yapıldı. Saygı duruşu esnasında Adnan Yücel'in "Biz kazanacağız" şiiri okundu.

Veysel Akgül yoldaş Nazım Hikmet'in çoğu şiirini ezbere bildiği gibi, kendisinin de bazı şiir çalışmaları vardı. Genç yoldaşlar onun yazdığı şiirleri müzik eşliğinde okuyarak anmaya ayrı bir anlam kattılar.

Uzun yıllar saflarında mücadele ettiği, değerlerine hep bağlı kaldığı, bayrağını hep yüksekte tuttuğu partisi TKİP adına bir yoldaş konuşma yaptı. Veysel yoldaş aramızdan alan korona pandemisinin bizzat bu sistemin ürünü olduğu gerçeği bir yana, gerçek hiçbir önlem almayarak Veysel yoldaş ve milyonlarca işçi ve emekçinin katiline sebep olanın kapitalist sistemden başkası olmadığı vurgusuyla başlayan konuşma, yoldaşın siyasal yaşam öyküsüyle devam etti.

Kapitalizmin krizinin Almanya'da, Türkiye'de ve tüm dünyada işçi ve emekçilerin yaşamında yarattığı ağır yıkıma değinilen konuşmada, işçi ve emekçilerin bu yıkımı hiç de uysalca kabul etmedikleri, ona karşı her yerde seslerini yükselttikleri belirtildi. Buna rağmen emekçilerin mücadelelerinin henüz sonucu gidememesinin gerisindeki asıl sebebin örgütsüzlük ile güçlü devrimci partilerin eksikliği olduğu ifade edilerek şu çağrı yapıldı:

"Bu vesileyle bir kez daha sizlere ve tüm emekçilere, devrimci-örgütlü mücadeleyi daha fazla desteklemeye ve devrimci alternatifini güçlendirmeye çağırıyoruz. Devrim ve sosyalizm mücadelesinin Türkiye coğrafyasındaki devrimci öncüsü olan partimiz TKİP'yi her yerde, daha ile-

riden sahiplenmeye, ona güç vermeye ve onu güçlendirmeye çağırıyoruz. Hem sınıf çıkarlarımız, hem geleceğimiz ve hem de bu mücadelede yitirdiklerimizin devrimci anılarına bağlılığın asıl gereği budur."

Etkinlikte, Veysel yoldaşın da emek verdiği, genç yoldaşların çabalarıyla hazırlanmış, yoldaşın yaşamından ve mücadelesinden kesitlerin yer aldığı sinevizyon gösterisi sunuldu. Onun sevdiği müziklerin de yer aldığı sinevizyon salonunda duygusal anlar yaşatırken, "Veysel yoldaş ölümsüzdür!" sloganıyla karşılandı.

Veysel yoldaşın oğlu ve aynı zamanda yoldaş olan Öncel de bir konuşma yaparak, babasının yaşarken olduğu gibi, gidişinin de kendisine çok şey öğrettiğini vurguladı. Devrimci olmanın anlamını şimdi daha iyi anladığını, başlarda sadece üzgün olduğunu ifade eden Öncel, yoldaşlarının da yardımıyla artık üzüntüsünü bu düzene karşı örgütlü bir öfkeye ve bilince dönüştürmesi gerektiğini anlattığını ifade etti. Konuşmasını, "Babam olduğun için, yoldaş olduğun için başım dik ve gururluyum. Bana bıraktığın mirası onurla taşıyacağım söz veriyorum. Senin dediğin gibi: Savrulmayacağım,

örgütlü kalacağım!" sözleriyle noktaladı.

Açık kürsü bölümünde Veysel yoldaşın eski mücadele arkadaşları, yoldaşları, akrabaları, dostları, etkinliğe katılan devrimci dost kurum temsilcilerinin de aralarında olduğu çok sayıda kişi söz alarak ona ilişkin duygu ve düşüncelerini, anılarını paylaştılar. Burada MLPD, ATİF, AGİF adına kısa konuşmalar yapılarak, yoldaşın devrimci anısına saygı vurgulanırken, emperyalist-kapitalist sistemin tüm dünyada, Almanya'da ve Türkiye'de kapitalist devletlerin emekçilere yönelik faşist baskılar eşliğinde sömürü uygulamalarına hız verdiği teşhir edilerek, mücadeleyi yükseltme çağrısı yapıldı. KPD Wiederaufbau ve ADHK da etkinliğe katılarak dayanışmalarını gösterdiler.

Veysel yoldaşın 20 yıllık bir işçi arkadaşı, onu tanıyan genç arkadaşlar ve RJ Frankfurt adına da konuşmalar yapıldı. Etkinliğe katılmayan Veysel yoldaşın eski bir mücadele arkadaşı Özcan ile, Stuttgart'tan Hoca da yazılı birer mesaj yolladılar.

Veysel yoldaşın kardeşi de kısa bir konuşmayla anılarını paylaşırken, dost bir müzisyenle birlikte onun için bestelediği bir parçayı ve yoldaşın sevdiği "Aldırma Gönül" şarkısını seslendirdi.

Son olarak, Veysel yoldaşın özellikle Nazım Hikmet'i anma etkinliklerini birlikte organize ettiği, birlikte defalarca aynı sahneyi paylaştığı "Güneş Tiyatrosu" emekçilerinden Tülay Yongacı Deniz Köseoğlu'nun piyanosu eşliğinde Nazım Hikmet şarkılarını seslendirdi.

Anma etkinliği Veysel yoldaşın emekçi, devrimci ve mütevazı anısına yakışır şekilde; coşkulu, nitelikli ve devrimci bir atmosferde gerçekleşti.

Veysel Akgül yoldaş kavgamızda yaşıyor!

Değerli yoldaşlar, dostlar,

Hepinizin yakından tanıdığı Veysel Akgül yoldaşı bundan tam bir yıl önce sonsuzluğa uğurladık. Onun beklenmeyen erken gidişi hepimizi derinden üzdü. Aradan geçen bir yılda gittiğimiz her eylem ve etkinlikte, yürüdüğümüz sokaklarda, dost sohbetlerinde hep onu andık, onun eksikliğini hissettik. Çünkü Veysel yoldaşın buradaki her faaliyette emeği vardı.

Onun erken gidişine sadece üzgün değiliz, ondan da çok öfkeliyiz. Zira yoldaşımızın ölümü asla normal bir ölüm değil. Bu sistemde normal bir hayat sürdüremeyen işçilerin ve emekçilerin ölümlerinin normal olması da beklenebilir. Dünyada ve Almanya'da her gün ve her saat, sayısız işçi iş kazalarından, tedavisizlikten veya sistemin ürünü hastalıklardan hayatını kaybetmektedir.

İki yıldan bu yana hayatlarımızı kabusu çeviren korona pandemisinde dünya çapında on milyonlarca işçi ve emekçi hayatını kaybetti. Başlarda hastalığın herkesi aynı derecede etkilediği söyleniyordu. Bu doğru değildir. Sistemin almadığı önlemlerden dolayı pandemi tam bir emekçi hastalığına dönüştü. İşçiler, sömürü çarkları dönmeye devam etsin diye, göstermelik önlemlerle çalışmaya zorlandılar. Yaklaşık 30 yıl Deutsche Bahn'da çalışan yoldaşımız, milyonlarca sınıf kardeşi gibi, pandemi döneminde çalışmaya zorlanan işçilerden biriydi. Yüksek tansiyon dışında ciddi bir hastalığı olmayan Veysel yoldaş, virüsün bulaştığı ilk günlerden itibaren ağır semptomlarla yüz yüze kaldı. Yoldaşımız bir ayı aşkın hastalıkla cebelleşti. Ayağa kalkmak için sergilediği yoğun çaba ve dirence rağmen hızla ilerleyen hastalık, kısa sürede yoldaşımızın yaşamına mal oldu.

Veysel yoldaş ve onun gibi milyonlarca emekçinin katili insanlık dışı kapitalist sistemden başkası değildir. Kar ve sömürü için insan sağlığını hiçe sayan kapitalistler sadece emekçileri öldürmekle kalmadılar, pandemiyi geride kalanlara karşı da tam bir fırsata çevirdiler. Onlar karlarına kar katarken, emekçiler ise işsizliğin, yoksulluğun, yoğun sömürünün ve sefaletin kucağına itildiler. İşte biz bu insanlık dışı ve aynı zamanda emekçi düşmanı sisteme öfkeliyiz, öfkeli olmalıyız.

Veysel Akgül yoldaş 1961 yılında Maraş-Elbistan'da, Kürt-Alevi bir ailenin çocuğu olarak doğdu. İlkokulu Elbistan'da, ortaokulu ise Malatya-Doğanşehir'de akrabalarının yanında okudu. Maddi olanaksızlıklardan dolayı liseye devam edemedi. Daha ilk gençlik yıllarında devrimci düşüncelerle tanıştı ve TKP/ML Hareketi saflarına katıldı. 12 Eylül faşizmi yıllarında devrimci faaliyetlerinden dolayı gözaltılara yaşadı, haftaları bulan ağır işkenceli sorgulardan geçti. 6 yılı aşkın bir süre değişik cezaevlerinde hapis yattı. Ailesi de bu baskılardan nasibini aldı. Babası da kendisi gibi işkencelerden geçirildi ve yıllarca hapis yattı.

Veysel Akgül yoldaş 1988 yılında yurtdışına çıktı. Devrimci faaliyetlerine yurtdışında da devam etti. Bir süre eski örgütünde mücadele yürüttükten sonra, '90'lı yılların ortalarından itibaren tercihini sınıf devrimciliğinden yana yaparak, EKİM saflarında yer aldı. Veysel yoldaş, o tarihten bu yana, yaklaşık 25 yıldır, TKİP saflarında örgütlü bir devrimci olarak mücadele ediyordu. Partisine büyük bir bağlılık, ideolojik çizgisine büyük bir güven duyan, neredeyse bütün bir yaşamı devrimci mücadele saflarında geçen emektar bir devrimci, devrimci bir işçiydi.

Veysel yoldaş okumaya ve araştırmaya ilgi duyan birisiydi. Komünistlerin 12 Eylül yenilgisinin ardından küçük-burjuva devrimciliğinden koparak, proleter sınıf devrimciliği temelinde ortaya koydukları ideolojik, politik ve örgütsel platformları onun da dikkatinden kaçmamıştı. Ne var ki, yurtdışında büyük bir umut ve heyecanla yer aldığı politik ortamda başlan-

gıçta proleter sınıf devrimciliği çizgisiyle buluşamadı. Zira bu dönem, komünistlerin mücadele sahnesine yeni çıktıkları, son derece sınırlı güç ve olanaklarla yeni bir çizgi, yeni bir örgüt ve yeni bir gelenek oluşturmanın sancılı yaşadıkları bir dönemdi. Bu tabloyu, Sovyetler Birliği'nin çökmesinin ardından dünyada ve Türkiye'de devrimci hareket saflarında ideolojik, politik ve örgütsel dağılma ile karakterize olan bir tasfiyecilik dalgası tamamlıyordu.

Veysel yoldaş, partimizin "zor dönem" olarak tanımladığı, dünyada, Avrupa'da ve Türkiye'de sayısız insanın devrimci safları terk ettikleri bir dönemde, zaman zaman moral zayıflama yaşasa da, hep devrimci kalmayı başarmış biridir. Yaşadığı Frankfurt'ta, ön plandaki bazı insanlar geriye düşerlerken, Veysel yoldaş her zaman örgütlü ve ilkeli devrimciliği savunmuş, bunda ısrar etmiş ve ayakta kalmayı başarmıştır. Bulduğu bölgede hep en ileri sorumluluklar almaya çalışarak, bayrağı yere düşürmemiştir. Frankfurt'ta örgütsel sürekliliğin sağlanmasında onun tartışmasız çok özel bir rolü vardır. Sınırlı maddi olanaklarına rağmen, uzun yıllar boyunca mücadeleyi maddi açıdan da fedakarca desteklemekten geri durmayan bir yoldaşımızdır.

Veysel yoldaş örgütlü devrimciliği hep özel bir vurgu yapardı. Bir devrimciyi devrimci yapan asıl şeyin örgütlü kimlik olduğunun bilincindeydi. Örgütlü yaşamdan kopan ve safları terk edenlere karşı mesafeliydi. "Örgütlü olmayan bir devrimci savrulur" sözünü sık sık tekrarları. 40 yıla yaklaşan örgütlü devrimci yaşamı, onun bu konudaki ısrar ve samimiyetinin

kanıtıdır. Örgütlü yaşamı bozan her türlü anlayışa karşı tavrı da bu hassasiyetinden bağımsız değildir. İnsanları sınıfsal konumları ve politik duruşları üzerinden değerlendiren Veysel yoldaş, "hemşehricilik", "mezhepçilik" gibi sınıf dışı liberal tutumları mahkûm eden bir yoldaştı.

Yoldaşımızın özel bir duyarlılık gösterdiği alanlardan bir de kadın sorunu idi. Eşiyle eşit ilişki kurma konusunda örnek duruşa sahip devrimcilerden biriydi. Yoldaşın evlilik ilişkisi, günümüzde seyrek görülen örnek bir ilişkiydi.

Veysel yoldaş iki çocuk babasıydı. Çocuklarının devrimci olmasını içtenlikle istiyordu. Daha küçük yaşlarda gençlik kamplarına göndererek, kültür-sanat çalışmalarına katmaya çalışarak onlara devrimci kimlik kazandırmak için çok çaba gösterdi. Onun hedeflediği düzeyde olmasa da bugün çocuklarının politik bir duruşa sahip olmaları bu çabanın ürünüdür.

Çocuklara karşı büyük bir duyarlılığa sahipti ve onlarla çok iyi ilişki kurardı. Bunun gerisinde, kültür ve sanata özel bir ilgi duyan "sanatçı" kişiliğinin önemli bir payı vardır. Nazım Hikmet'in çoğu şiirini ezbere bilirdi. Kendisinin de bazı şiir denemeleri vardı. Kültür-sanatın önemli bir mücadele aracı olduğunun bilinciyle, bulunduğu bölgede şiir, tiyatro gibi kültürel faaliyetlerin örgütlenmesine öncülük etti. Başta Nazım Hikmet'i anma etkinliklerinin düzenlenmesi olmak üzere, Frankfurt'ta yapılan her etkinlikte onun büyük bir emeği vardır.

Veysel yoldaşın mütevazı ve sade görüntüsünün altında kendine özgü bir derinlik, deneyim ve bilgelik vardı. Çevresinde sevilen, dürüst, güvenilir, emekçi, evi herkese açık olan yardımsever bir devrimciydi. Ölümünün ardından, devrimci çevrelerden ve emekçilerden arayan, üzüntülerini belirten, pandemiye rağmen cenaze törenine katılmak isteyen çok sayıda kişinin olması, onun doğru bir yerde durduğunun ve onurlu bir yaşam sürdürdüğünün kanıtıdır.

Sınıf bilinçli bir işçi olarak bu insanlık dışı sisteme karşı büyük bir öfke ve kararlılıkla mücadele eden yoldaşımızın bünyesi salgın karşısında yenik düştü. Bunun gerisinde geçmişte gördüğü işkence ve zindanların da rolü olduğuna kuşku duymuyoruz.

Değerli dostlar, yoldaşlar

Veysel Akgül yoldaş bir işçi ve devrimciydi. Bizlere devrimci bir miras bıraktı. Bu mirası sürdürmek ve ileriye taşımak bizlere düşmektedir. Bu yüzden de onun anısını yaşatmak demek, bu mücadeleyi büyütme demektir. Bu, biz işçi ve emekçiler için bir gereklilikten öte, bir zorunluluktur artık.

Bir sömürü ve baskı sistemi olan kapitalist sistem kriz üzerine kriz üretiyor. Korona pandemisi var olan krizi daha da derinleştirdi. Dünyada ve Almanya'da eşitsizlik, gelir uçurumu, yoksulluk ve sefalet tarihte hiç olmadığı kadar artmış bulunuyor. Sözüm ona hala "sosyal adaletin ve refahın" kalesi olarak nitelenen Almanya'da 13,5 milyon insan yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Üst üste gelen zamlar ve artan hayat pahalılığı emekçileri gün geçtikçe daha fazla yoksulluğa itiyor. Buradan giderek dünyanın geri kalanın ne halde olduğunu anlayabiliriz. Nazım Hikmet'in deyimiyle "büyük insanlığın" yani emekçilerin büyük bir kısmı dünyada derin bir sefalet ve hatta açlık içinde yaşamaktadır.

Buna rağmen kapitalistler, pandemi koşullarında bile toplumsal kaynakları savaşa, silaha ve militarizme aktarmaya devam ediyorlar. Tüm dünyada silahlanmaya ayrılan para 2 trilyon doları bulmaktadır. Diğer her şey bir yana, sırf bu miktar bile, dünyadaki yoksulluğu ve açlığı bitirmeye fazlasıyla yetmektedir. Bunun önündeki tek engel kapitalist sermaye düzenidir. Bu da kapitalist sistemin nasıl bir insanlık dışı barbarlık düzeni olduğunu anlatmaya yetmektedir.

Kapitalizmin ekonomik, siyasal ve sosyal krizlerine günümüzde bir de iklim krizi eklenmiştir. Yarattığı diğer sorunlar bir yana, sırf iklim krizi bile tek başına insan soyunun ve gezegendeki tüm canlı yaşamın tehlike altında olduğunu kanıtlamaya fazlasıyla yetmektedir.

Kıscası kapitalist sistem tıkanmış ve yolun sonuna gelmiştir. İnsanlığa karanlıktan, sömürüden, savaştan, ırkçılıktan, sefaletten ve açlık başka sunabileceği bir gelecek yoktur. Yaşadığı her gün insanlığı ve doğayı yıkıma uğratmaya devam etmektedir.

Değerli dostlar,

Kapitalizmin karanlığından kurtulmanın tek bir gerçek yolu vardır. O da devrim ve sosyalizmin yoludur. Kapitalizmin tek gerçek alternatifi sosyalizmdir. Tarih de, bilim de, teori de bunu yeterli açıklıkta kanıtlamıştır. Ne var ki, bunun kendiliğinden olmayacağı da yeterince açıktır. İşçi ve emekçilerin fiili ve meşru mücadelesi bu yolu yeniden açacaktır, bundan kuşku duymuyoruz. Dünyanın dört bir yanında işçi ve emekçiler ile ezilen halkların kapitalist barbarlığa karşı ortaya koydukları

direnişler, grevler, isyanlar, ayaklanmalar bunun somut kanıtları durumundadır. Yani dünya halkları saldırıları hiç de ussalca kabul etmiyorlar.

Fakat tarihin bize verdiği ve unutmamamız gereken bir ders daha var. Kendiliğinden kitle hareketleri ne derece güçlü olurlarsa olsunlar, öncü devrimci partiler olmadan başarıya ulaşmaları mümkün değildir. Tarih ve günümüz dünyası bunun zengin örnekleriyle doludur. İşte bu yüzden de sadece mücadele vermek yetmez, tayin edici olan örgütlü-devrimci mücadeledir. Yani devrimci mücadelede "devrimci örgüt yaşamsaldır." Veysel yoldaşımızın en üstün yanlarından biri de buydu. O her türlü, liberal, reformist ve legalist savrulmaya karşı, hep devrimci, ihtilalci ve örgütlü bir mücadeleden yana oldu.

Bu vesileyle bir kez daha sizlere ve tüm emekçilere, devrimci-örgütlü mücadeleyi daha fazla desteklemeye ve devrimci alternatifi güçlendirmeye çağırıyoruz. Devrim ve sosyalizm mücadelesinin Türkiye coğrafyasındaki devrimci öncüsü olan partimiz TKİP'yi her yerde, daha ileriden sahiplenmeye, ona güç vermeye ve onu güçlendirmeye çağırıyoruz. Hem sınıf çıkarlarımız, hem geleceğimiz ve hem de bu mücadelede yitirdiklerimizin devrimci anılarına bağlılığın asıl gereği budur.

Son olarak diyeceğimiz şudur: sevgili yoldaş, gözün arkada kalmasin! Verdiğin emekler boşa gitmeyecek. Partin, yoldaşların, sevgili eşin ve çocukların, tüm yaşamın boyunca inançla, ısrarla, sabırla ve emekle taşıdığın kızıl bayrağı yere düşürmeyecekler. Senin de ölümüne sebep olan bu sömürü ve zulüm düzeni eninde sonunda tarihe gömülecek. "Aç çocukların dargın yüzlerine benzeyen ellerimiz" kızıl bayrağı sömürünün ve zulmün burçlarına mutlaka dikecek. Dünyanın dört bir yanında sömürüye, zulme ve açlığa karşı mücadelenin yolunu tutan milyonlarca işçi, emekçi ve yoksul bunun müjdesini şimdiden veriyor bize.

Onu erken yitirmenin derin acısını ve öfkesini taşıyoruz. İşçi sınıfı ve devrimci hareket onun şahsında değerli bir neferini kaybetti. O, devrimci bir işçi ve örgütlü bir devrimci olarak, devrim ve sosyalizm davasına hep içtenlikle bağlı kaldı ve başı dik olarak yaşadı. Bize bıraktığı bu onurlu mirası devrim ve sosyalizm mücadelemizde yaşatacak, onu asla unutmayacağız.

Anısı önünde bir kez daha saygı ile eğiliyoruz.

Veysel Akgül yoldaş ölümsüzdür!

Devrimciler ölmez, devrim davası yenilmez!

TKİP YURTDIŞI ÖRGÜTÜ

Veysel Akgül'ün oğlu ve yoldaşı Öncel'in etkinlikte yaptığı konuşma...

“Savrulmayacağım, örgütlü kalacağım!”

Değerli yoldaşlar, sevgili dostlar

Öncelikle her birinize bu etkinliğe, pandemi koşullarında da olsa, buraya geldiğiniz için çok teşekkür ediyorum ve sizleri en içten duygularıyla selamlıyorum.

Bugün burada sadece biz ailesi değil, büyük ailesi olan yoldaşları var. Burada eğer acımızı ailemizden öte onun siz dostlarıyla ve yoldaşlarıyla paylaşabiliyorsak eğer, bu Veysel yoldaşın kendi ailesinden çok daha büyük ve geniş bir ailesinin olduğunu gösteriyor.

Babam, Yoldaşım

Sen her zaman örgütlü olmanın, bu insanlık dışı sisteme karşı durmanın ve ona karşı direnmenin tek yolu olduğunu söyledin. Şimdi senin ardından yaşadıklarımız, duyduklarımız, senin yaptıklarını ve bize bıraktığın değerli mirası düşündüğümüzde, senin ne kadar haklı olduğunu ve ne kadar doğru bir yerde durduğunu daha iyi anlıyorum.

Senden ve senin gidişinden çok şey öğrendim. Yokluğuna katlanmak, ancak devrimcilerin ölümsüzlüğüne inanmakla mümkün. Bu ölümsüzlük, senin bize bıraktığın devrimci mirastır. Bu mirası sahiplenmek, dahası ileri taşımak bizim için senin devrimci anına bağlılığın gereğidir. Yoldaşlarımla ve partimizle birlikte bu onurlu görevi başaracağımız inanıyorum.

Paylaşmayı, eşitliği, başkaları için de mücadele etmeyi ve daha birçok güzel değeri senden öğrendim. Gidişinden

sonra devrimci olmanın anlamını ve değerini daha iyi kavradım diyebilirim.

Şimdi biyolojik ailemden çok, yoldaşlarıma yaslanıyorum. Büyük ailem olmasaydı, senin acına katlanmam çok daha zor olacaktı. Bugün burada yoldaşlarımla olabiliyorsam, acımı paylaşabiliyorsam, senin sayendedir.

Senin gidişin bizi acıya, boşluğa çaresizliğe boğdu. Fakat bir devrimcinin ardından sadece üzülme yetmez. Acımı bilince ve örgütlülüğe dönüştürmem gerekiyor. Şimdi sadece üzgün değil, aynı zamanda öfkeliyim. Öfken seni bizden ecelesiz alan bu insanlık düşmanı sömürü ve zulüm düzenindedir.

Anladım ki, senin değerlerine sahip çıkmak demek, iradene, dürüstlüğüne, devrimciliğine ve örgütlülüğünde ısrarına sahip çıkmak demektir. Benim için seni yaşatmak budur. Bugün burada olduğu gibi, sen hep bizimle olacaksın.

Dostlar, kardeşler, Veysel Akgül sadece kendisi için yaşamadı, o benim için, sizin için, tüm çocuklar için mücadele etti. Başkalarının acısını acısı, derdini derdi bildi. Onun davası hepimizin davasıdır. Ona sahip çıkmak, onun davasına, davamıza sahip çıkmaktır!

Babam olduğun için, yoldaş olduğun için başım dik ve gururluyum.

Bana bıraktığın mirası onurla taşıyacağım söz veriyorum.

Senin dediğin gibi: "Savrulmayacağım, örgütlü kalacağım!"

YOLDAŞIN ÖNCEL

İtalya'da taban örgütleri sendikal ihaneti sorguluyor

İtalya'da Draghi hükümetinin AB'nin de dayattığı reformları gerçekleştirmeyi amaçlayan 2022 yılı bütçesi işçi sınıfının sert tepkisiyle karşılaşmıştı. 2022 bütçesinde yılda 50.000 eurodan fazla kazananlara avantaj sağlayan vergi reformu, 35.000 eurodan daha az bir gelire sahip olan emeklilerin ve çalışanların yüzde 85'ini oluşturanlar için hiçbir kolaylık sağlamıyor.

Sendikal bürokrasi, saldırıya karşı işçi sınıfı ve emekliler arasında yayılan huzursuzluk ve mücadele dinamizmini söndürmek için "sosyal uzlaşma" manevrasına yöneldi. Fakat Avrupa Merkez Bankası eski başkanı da olan Draghi'den umduğu desteği bulamadı.

İtalyan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Cisl) Başkanı Luigi Sbarra, daha başından itibaren işçi sınıfına ihanet etti. Hükümetin saldırısına karşı üyelerinin ekonomik çıkarlarını savunmayı reddettiği yetmezmiş gibi gerçekleri tersyüz etmeye soyundu. Saldırıyı başlatan Draghi hükümetini suçlama cesareti bulmadığı için işçileri suçladı. "Hala pandeminin etkileriyle mücadele eden ülke için bu kadar hassas bir dönemde genel greve giderek çatışmaları radikalize etmenin yanlış olduğunu" açıklayarak, açıkça sermayenin yanında saf tuttu.

Sendika Taban Örgütleri Birliği'nin (Unione Sindacale di Base-USB) basıncı ile hükümet baskısı arasında kalan İtalya Genel İş Konfederasyonu (Cgil) ve İtalyan İşçi Sendikası (Uil) ise 2022 bütçesinin yetersiz ve adaletsiz olduğu gerekçesiyle grev kararı almak zorunda kaldılar. Fakat bu sendikalardaki bürokratik yönetimler de karara rağmen 16 Aralık genel grevini tam ve yaygın bir şekilde uygulamaktan, sonuç alma hedefiyle yürütmekten uzak durdular. Bununla da yetinmeyen sendika bürokrasisi, daha grevler sürerken grevcilere karşı ihanet planlarını devreye soktu.

Bürokratlar, 16 Aralık Perşembe günü gerçekleşen genel grevin cuma günü Trieste, Cenova ve Livorno limanlarında Civitavecchia üzerinden Gioia Tauro ve Taranto'ya giden nakliye ve lojistik işçilerinin greviyle devam etmesi kararlaştırılmasına rağmen bunu uygulamadılar. Grev akşamında Cgil ve Uil sendikalarının başkanları, Başbakan Mario Draghi ve Confindustria (Sanayiciler Birliği) Başkanı

Carlo Bonomi'nin taleplerini yerine getirerek, limanlardaki grevleri iptal ettiler. Devlet haber ajansı ANSA, grevlerin iptal edilme kararının, "ulusal liman sisteminin rekabet gücünü artırarak, ülkenin büyümesini teşvik etmek için" alındığını duyurdu.

Sendika yönetimlerinin grev kırılcılığına tartışmak için bir araya gelen Sendika Taban Örgütleri Birliği (USB) üyeleri, Cgil ve Uil sendikalarının yönetimlerinin trafik ve ulaşım sektörünü yalnızca sınırlı bir ölçüde grev dahil etmelerini eleştirdiler. Posta hizmetlerini tamamen grev dışında tutmalarını ve liman grevlerini iptal etmelerini kınadılar.

Sendikal bürokrasinin ihanetini sorgulayan taban örgütleri, 18 Aralık Cumartesi günü, yeni mücadele adımlarını koordine etmek üzere, "Cgil ve Uil tarafından terk edilen Liman ve Lojistik İşçileri Ulusal Meclisi"nin Trieste Limanındaki salonunda bir araya geldiler. Toplantıya İtalya'daki tüm limanlardan heyetler katıldılar.

Sol basında yer alan bilgilere göre, toplantının odak noktasını armatörlerin ve terminal operatörlerinin ezici gücüne karşı mücadelenin sorunları oluşturdu. Toplantıda, işletmelerin giderek daha fazla sayıda geçici işçiye işe alarak belirlenmiş çalışma koşullarını bile değersizleştirmelerine izin veren sözleşmelerle dayattıkları orman kanunlarının özünün ortaya çıkarılmasının önemi üzerinde duruldu. AB'nin sözde korona yardımlarının sadece "özel şirketlerin kârlarını artırmalarına" hizmet ettiğine, çalışanlara hiçbir şey sunulmadığına, dahası "kriz hayale-

tiyle yayılan korkunun işten çıkarmalar için kullandığına" dikkat çekildi. Üstelik, İtalya pandemi sırasında yasaklanan işten çıkarmalara rağmen AB'de en yüksek üçüncü işsizlik oranına sahip ülke durumunda. "Bu durumun bazı İtalyan limanlarında çok fazla mesai saatlerine ve sürekli artan iş yükü ve riskine yol açtığına" vurgu yapılan USB açıklamasında, bunun USB'nin bakış açısından kabul edilemez olduğu belirtildi.

Taban örgütleri, Cgil ve Uil başkanlarının genel grevleri bitirme konusunda Draghi hükümetiyle vardıkları anlaşmaya uymak niyetinde olmadıklarını da deklere ettiler. USB tarafından yapılan değerlendirmede, genel grev çağrısı yapan sendika başkanlarının aynı zamanda Draghi hükümetiyle sürdürdükleri "sosyal diyalog" maskaralılığıyla kendilerinin muhatap alınması uğruna genel grevi etkisizleştirdiklerine dikkat çekildi.

USB'nin açıklamasında, sermayenin çıkarlarını korumayı amaçlayan 2022 bütçe saldırısının yanı sıra "İtalyan halkının kalan varlıklarının da özelleştirilmesi hedefleyen" Draghi hükümetinin politikalarının, "sosyal ve bölgesel eşitsizliği derinleştiren büyük işletme sahiplerinin çıkarlarını temel aldığı" vurgulandı. Üç sendika konfederasyon yönetiminin "kendi varlıklarını onaylatmak için hükümete diyalog için yalvarırlarken, buna paralel olarak emek hareketinin güçlerini sistematik olarak azaltma stratejilerini yılmadan" uyguladıkları dile getirildi. Örneğin, çok uluslu Jindal South West Limited Steel'in (JSW) Piombino'daki şubasının USB Başkanı Sasha Colautti,

grev sırasında Toskana'daki çelik fabrikalarında kısırtıcı bir şekilde işten çıkarma saldırısı sürmesine karşı sendika bürokratlarının gerekli tepkiyi göstermediklerinin altını çizdi. USB, kapitalist tekeller saldırılarını arsızca sürdürürlerken "Cgil ve Uil'in sendika bürokrasisinin, genel grevleri bitirmek için Draghi hükümetiyle yaptığı 'ateşkes' anlaşmalarına uymak niyetinde olmadığını" açıkladı ve örgütlenerek mücadele etme yolunda ilerleyeceğini duyurdu.

İşçi sınıfının günlük ekonomik mücadelesinde olduğu kadar köklü devrimci dönüşümler uğruna verdiği mücadelenin başarısı da işçi sınıfının sırtında bir yüke dönüşen, her durumda işçi hareketini bölüp parçalayarak güçten düşürme misyonunu üstlenen sendikal bürokrasiye karşı mücadeleyi kapitalist tekellerin saldırılarına karşı mücadeleyle birleştirmekten geçiyor. Metal Fırtınası ve Greif işgalinde hayati bir rolü olan taban örgütlerinin önemi ve sermayenin azgın saldırısına karşı oynadığı devrimci işlevi İtalya işçi sınıfının ortaya koyduğu pratik de doğruluyor. İşçi hareketinin deneyimlerinin de gösterdiği üzere, işçi sınıfı ancak mücadeleciler taban örgütlerinde gerçekleşen sınıfsal birliği sayesinde sendikal bürokrasinin ihanetini açığa çıkartıp ezebilir ve ancak bu yolla sermayenin saldırısını yenilgiye uğratarak kendi kurtuluşunu gerçekleştirebilir. Diğer bir deyimle, işçi hareketinin gündelik veya dönemsel deneyimlerinin de tekrar tekrar doğruladığı gibi, "İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır!"

Şili seçimlerinin ardından

A. Vedat Ceylan

18 Aralık Pazar günü Şili'de yapılan devlet başkanlığı seçimlerini 35 yaşındaki solcu aday Gabriel Boric kazandı. Şili Komünist Partisi'nin de içinde yer aldığı ve geniş bir yelpazeden oluşan koalisyon tarafından desteklenen Boric yüzde 55,9, Cumhuriyetçi Parti'nin sağcı adayı Jose Antonio Kast ise yüzde 44,1 oy aldı. Pinochet askeri diktatörlüğünün (1973-1990) sona ermesinden bugüne seçimlere en yüksek katılım gerçekleşti.

Boric, seçimin ardından yaptığı ilk konuşmada, "Bazılarının tüketim malı olarak gördükleri şeyleri sosyal haklara dönüştürmek, daha huzurlu ve güvenli bir hayatı garanti etmek, herkesin, özellikle de kadınların özgürlüklerini derinleştirmek için çalışacağız" dedi.

Başkent Santiago'da işçi, genç, kadın, göçmen ve yerli halktan oluşan on binlerce destekçisine hitap eden Boric, konuşmasına yerli halk Mapuçelerin diliyle dinleyenleri selamlayarak başladı ve "kadın haklarının güçlendirilmesi, iklimin korunması, emekli maaşlarının iyileştirilmesi ve garanti altına alınması için yeni bir dönemin başladığını" duyurdu.

Boric'in kazanmasını engellemek için seçim günü kamuya ait otobüslerin en az yarısı devre dışı bırakılmıştı. Başkent emekçi mahallelerinde seçim sandığına gitmek için duraklarda uzun kuyruklar oluşturan insanların görüntüleri sosyal medya aracılığıyla hızla yayıldı. Bunun özellikle işçi ve emekçilerin oy kullanımını önlemeye yönelik olduğu açıktı. Bunu boşa çıkarmak için çevre ilçe ve şehirlerin belediye başkanları yüzlerce otobüsü başkente yönlendirdiler. Arabası olanlar gönüllü taşımacılık yaptılar.

Boric, başkent Santiago'da özellikle yoksul işçi ve emekçilerin yaşadığı bölgelerde yüksek oy aldı. Sağcı aday Kast ise, zenginlerin yoğunlukta yaşadığı mahallelerden... Kast, ülkenin güneyinde ilk turda kazandığı bazı illerde ikinci turda aynı oyu alamadı. Sadece Peru sınırındaki Arica ve büyük şirketlerin Mapuçe topraklarını yağmaladığı ve kısa süre önce olağanüstü halin ilan edildiği Araucania gibi "sağcı kaleler"de tutunabildi.

Pinochet'e hayranlığıyla bilinen Kast, kadınların kürtaj hakkına hep karşı çıkmış, sermayenin çıkarlarının sadık bir savunucusu olduğunu hiç gizlememişti. Brezilya Devlet Başkanı Bolsonaro ile

yakın bağları olan Kast'ın ilişkileri Almanya'nın faşist partisi AfD'ye kadar uzanıyor.

Kast'ın seçim programı, sosyal haklara, temel demokratik hak ve özgürlüklere yönelik bir saldırı programıydı. Azılı bir özelleştirme yanlısı olan Kast, emekliliği özelleştireceğini söyleyecek kadar ileri gitti. Evli olan ve olmayan çiftlerin ayırmıcılığa tabi tutulacağını, insanların "şüphe durumunda" gözaltına alınabileceğini söyleyen Kast'ın programına karşı insanlar umut vaat eden Boric'in seçtiler.

Peki seçim sürecinde Allende'ye benzetilerek onurlandırılan Boric vaatlerini yerine getirebilecek mi?

ŞİLİ'NİN YAKIN TARİHİ...

Salvador Allende iktidara geldikten sonra tekellerin mallarına el koyarak kamulaştırmak istedi. Mülkiyet dağılımının "adaletli" olması için mücadele etti. En düşük gelirleri üçte iki oranında yükseltti. Devlet memurlarının ücretlerine üst sınır getirdi.

İlk elden, hemen tümü ABD kökenli yabancı işletmeleri devletleştirme girişiminde bulundu. Allende'nin ABD'yi karşısına alan bu girişimini, 1970 Kasım'ında Küba ile diplomatik ilişkilerin yeniden kurulması izledi.

ABD ve uluslararası sermaye Şili'yi ambargo kısıncasına alarak "iç huzursuzluk" yaratma planlarını devreye soktu.

Allende, sosyal ve politik alanda başlangıçtaki "başarılarına" karşın ekonomik sorunlarla baş edemedi. Bir yıl önce devletleştirmeyi oy birliğiyle kabul etmiş olan muhafazakâr muhalefet, ABD'nin baskısıyla 1972 Şubat'ında devlet başkanının parlamentoya "danışması" koşulunu koydu. Allende devletleştirme girişimlerinde parlamentonun iznini almak zorunda bırakıldığı için vaatlerini gerçekleştirilemedi.

Bu arada ABD ve CIA da boş durmadı. Ülkede istikrarsızlığı körükleyerek, terörü tırmandırdı.

Zırlı bir birliğin darbe girişimi sonrası Allende, 1972 sonbaharında "hükümeti korumak için" orduyu iktidara ortak etse de ordunun artık onu desteklemediği aşıkardı. 1973 Haziran'ında parlamento çoğunluğu Allende hükümetini "anayasayı ihlal etmekle" suçladı.

1973 Ağustos'unda bizzat Allende tarafından Şili Silahlı Kuvvetleri'nin başına getirilen General Augusto Pinochet, ABD'nin açık desteği ile 11 Eylül 1973'de darbe yaptı. Pinochet'nin ordusu yönetime el koydu. Allende "teslim ol" çağrısına direndi. Çatışmada öldürülen Allende'nin "intihar ettiği" açıklandı.

BORIC'İN PROGRAMI VE YOKSUL KİTLELERİN BEKLENTİLERİ

Milyonlarca Şilili, faşist aday Kast'ı

reddederek Boric'e oy verdi ve onu seçimin galibi yaptı. Başta gençler olmak üzere, işçi ve emekçiler, yoksul kitlelerin Boric'ten büyük beklentileri var. 2019 isyanında yükseltile taleplerin yerine getirilmesi bu beklentiler arasında. Bu talepler arasında tüm siyasi tutsakların serbest bırakılması da var. Ancak Boric tutumunu seçim öncesi hükümetin Mapuçelerin haklı isyanını bastırmak için çıkardığı "Anti barikat ve anti yağma" yasasına oy vererek belirlemiştir.

12 Kasım 2019'da Şili proletaryası sistemi felce uğratan büyük bir genel grev gerçekleştirdi. Çoğunluğu Şili Komünist Partisi'nin kontrolünde olan sendikalar, bir daha böyle bir "felaket" yaşanmaması için 15 Kasım'da "Toplumsal Barış Anlaşması" imzaladılar. Yani grev kırıcılığı yaptılar. İmzacılardan biride Boric'ti. Reformizmin sınırları kendini çok net ortaya koymuştu.

"Zafer" konuşmasında Boric, hükümetine "girişimcileri" de dahil etmek istediğini açıkça belirterek burjuvaziye yeşil ışık yaktı. Bir taraftan geniş emekçi yığınlarına verilen vaatler, diğer taraftan kapitalistlere kırılan göz! Kısacası Boric, çıkarları birbiriyle uzlaşamayacak sınıfları hoş tutarak, sistemi reforme edebileceğini varsayıyor. Boric'in başını çektiği, içinde Şili Komünist Partisi'nin de yer aldığı Şili'nin reformist solunun çıkmazı da burada yatıyor.

Nükleer anlaşma mı siyonist rejimin savaş histerisi mi?

İran'la 2015'te imzalanan nükleer anlaşmanın yeniden canlandırılması için Viyana'da yapılan görüşmelere ara verildi. Anlaşma ABD, Fransa, İngiltere, Almanya, Çin ve Rusya ile İran arasında imzalanmıştı. Trump yönetiminin 2018'de tek taraflı olarak anlaşmadan çekilmesi üzerine İran uranyum zenginleştirme çalışmalarına yeniden başlamıştı. Anlaşmanın canlandırılmasından yana olduğunu ilan eden Joe Biden yönetimi ise Viyana görüşmelerinin başlatılması için yeşil ışık yakmıştı.

ABD görüşmelere dolaylı olarak katılıyor, ancak anlaşmaya varılıp varılmayacağını Biden yönetiminin tutumu belirleyecek. Zira diğer beş ülke anlaşmadan çekilmediler. Görüşmeler Avrupa Birliği diplomatı Enrique Mora başkanlığında yürütülüyor. Viyana'da yapılan son oturumun ardından heyetlerin hükümetlerine danışmak için ülkelerine dönmeleri üzerine görüşmelere ara verildi.

Görüşmelerin yeniden başlama tarihi açıklanmadı. Belirleyici olan ABD'nin tutumu olacak. Diğer taraflar zaten görüşmelerin devam etmesi ve anlaşmanın yeniden canlandırılmasından yanalar. Nitekim görüşmelere başkanlık yapan Mora, yeni oturumun bir an önce başlanmasını umduğunu söyledi. Çin heyetinin başkanı da benzer bir açıklama yaptı. Buna karşın Biden yönetimi henüz somut bir açıklama yapmış değil.

İran heyetinin başkanı ise, ABD ile müttefikleri karar verme iradesi gösterebilirlerse yapılacak ilk oturumda anlaşmaya varılabileceğini savundu. Yansıyan haberlere göre konuların %80'inde anlaşma sağlanmış durumda. Buna karşın görüşmelerin seyri hakkında farklı değerlendirmeler yapılıyor. Bazı çevreler anlaşmaya varmanın zor olduğunu, hatta askeri seçeneğin gündeme alındığını iddia ederken bazıları ise anlaşmaya varılmak üzere olduğunu savunuyor.

İRAN: "AMBARGO KALDIRILSIN, ZARARIMIZ TAZMİN EDİLSİN"

Görüşmeler, özünde ABD-İsrail ile İran arasında süren bir pazarlıktır. İsrail görüşmelere doğrudan katılmasa da ABD heyetinin başındaki kişi Siyonist rejimin önde gelen destekçilerinden biri olarak tanınıyor. ABD emperyalizminin İsrail'in güvenliği ve istikrarını koruma misyonuy-

la hareket etmesi de Siyonist rejime belli bir alan açıyor. Ancak bu durum, görüşmelerin seyrinin İsrail'in istediği yönde ilerlediği anlamına gelmiyor. Tersine, son haftalarda Siyonist rejimin bir tür savaş histerisine girmesi, işlerin istediği yönde gitmediğine işaret ediyor.

İran tarafı savaş istemediğini, ambargonun kaldırılması ve Trump'ın anlaşmadan çekilmesinden bu yana uğradığı zararların telafi edilmesi koşuluyla anlaşmaya uymaya hazır olduğunu döne döne tekrarlıyor. ABD ise hem Siyonist rejimin hem Körfez şeyhlerinin talepleri doğrultusunda İran'ın balistik füze, insansız hava araçları geliştirme programlarını da pazarlığa dahil etmek istiyor. Tahran yönetimi bu dayatmaları kesin bir şekilde reddettiğini dile getiriyor. Sorunların da bu noktada ortaya çıktığı belirtiliyor. ABD İsrail'le Körfez şeyhlerini rahatlatmak için baskıyı arttırırken, İran yönetimi yeni dayatmaları reddediyor.

Savaş istemediğini söyleyen İran yönetimi İsrail'in saldırı düzenleme ahmaklığında bulunması durumunda buna etkili bir şekilde yanıt vereceğini söylüyor. Son günlerde hava, kara ve deniz kuvvetlerinin katılımıyla gerçekleştirilen geniş kapsamlı tatbikatlar İran'ın hem olası bir savaşa hazırlık yaptığını hem de karşı tarafı uyarmak istediğini gösteriyor.

İSRİL: "SAVAŞTAN BAŞKA ÇÖZÜM YOK"

ABD heyeti üzerinden Viyana görüş-

melerinin seyri hakkında dolaysız bilgiye ulaşan Siyonist rejim, anlaşmaya varılmasını baltalamak için çırpınıyor. İsrail'in 'sivil' ve askeri yöneticileri savaş dışında İran'ı durdurabilecek bir yol olmadığı yönünde propaganda yapıyorlar. Nükleer tesisleri başta olmak üzere İran'ın 100'den fazla temel kurum ve tesislerinin bombalanmasını isteyen İsrail, bu konuda Biden yönetimini ikna etmeye çalışıyor. ABD'deki Siyonist rejim destekçisi Yahudi lobileri de aynı yönde çaba harcıyorlar.

Göründüğü kadarıyla Biden yönetimi Siyonist rejimin İran'a karşı savaş başlatma isteğine onay vermiş değil. Bu ise savaş histerisine giren Siyonist şefleri daha saldırgan açıklamalar yapmaya itiyor. ABD savaşa girmeden İran'la karşı karşıya gelmekten korkan İsrail'in üst düzey heyetleri Washington'da mesai yapıyorlar. Siyonist siyasetçilerin, askerlerin, istihbaratçıların gündeminde ise savaş ilk sırada yer alıyor. "ABD destek vermezse de İsrail İran'a saldırmak için hazırlık yapıyor" propagandası yapan Siyonistlerin, Biden yönetiminden destek almadan İran'la savaşa girmelerinin mümkün olmadığı yönünde yaygın bir kanı var. Zira 2006'da Lübnan'a saldıran İsrail ordusu Hizbullah gerillaları karşısında hezimete uğramışken, İran gibi bir devletle savaşa girmesinin yaratacağı yıkımın altından kalkması olası görünmüyor.

Son günlerde ABD savaş aygıtının şefleri ile Siyonist rejimin temsilcilerinin İran'a saldırı senaryosu üzerinde çalıştık-

ları söyleniyor. Bu gelişme "ABD İran'a karşı savaş seçeneğini değerlendiriyor" yorumlarına neden olsa da halen savaş seçeneğinin düşük bir olasılık olduğu fikri ağırlık kazanıyor. Afganistan ve Irak'tan çekilen ABD'nin İran'la savaşa girmeyi göze almasının kolay olmadığı görüşü de yaygın. Sadece Siyonist kaynaklar tersini iddia ediyor.

Biden yönetiminin Siyonistlerin istediği gibi İran'la savaşa yeşil ışık yakması henüz beklenmiyor. Zira savaşın varacağı boyutu kestirmek kolay değil. Olası bir savaşta İran'la müttefiklerinin hem İsrail'e hem bölgedeki ABD üslerine saldırma ihtimalleri yüksektir. Dünya pazarlarına sunulan petrolün önemli bir kısmının ilk geçiş noktası Basra Körfezi'dir. Körfez'in savaş alanına dönüşmesi ise petrol akışını durduracaktır. Bu da küresel bir enerji krizini tetikleyebilecek bir gelişme olur. Bu arada bir taraftan Çin'le diğer taraftan Rusya ile yaşanan gerilimler de ABD'nin Siyonistlerin istediği kapsamda bir savaşa girişmesini zorlaştıran önemli faktörlerdir. Göründüğü kadarıyla bu verilerden hareket eden Tahran yönetimi ABD'nin savaşa girme ihtimalini zayıf görüyor ve nükleer anlaşmanın yeniden canlandırılacağına dair umutlu görünüyor. Buna karşın emperyalist ve siyonist güçlerin küstahça saldırganlığı devam ediyor. Bir kez daha görülüyor ki, Siyonist rejim ayakta kaldığı sürece bölgenin istikrara kavuşması mümkün değil. Dolayısıyla Ortadoğu'da yeni bir yıkıcı savaş riski de devam ediyor.

Bir yılı daha geride bırakırken:

Gençlik hareketi 2021 yılı tablosu

Bir yılı daha geride bırakıyoruz. 2021 yılı, pandemi ile birlikte sosyal, siyasal ve ekonomik çok boyutlu krizin daha da derinleştiği bir yıl oldu. Gençlik de bu krizden üzerine düşen payı fazlası ile aldı. Eğitim alanında yaşanan sorunlar iyice ağırlaştı. Özellikle uzaktan eğitime geçilmesi ile birlikte bilgisayar, mikrofon, internet gibi teknik ekipmanların karşılanmaması milyonlarca öğrencinin eğitimden uzak kalmasına, hatta eğitim hakkının doğrudan gasp edilmesine yol açtı. Üniversitelerde teknik altyapı sorunlarının giderilmemesi ve öğrencilere sorulmadan uzaktan eğitimin işleyişi konusunda alınan kararlar eğitimin daha da niteliksiz hale gelmesine neden oldu. Eğitimde fırsat eşitsizliği eğitimin tüm kademelerinde en yakıcı sorun olarak başı çekti.

Uzaktan eğitim sorunları gün geçtikçe büyürken, AKP-MHP iktidarı üniversiteler üzerinde kurmak istediği "kültürel egemenlik" için adeta felaketi fırsata çevirdi. Bu süreçte kampüslerin boş olmasını fırsat bilen faşist iktidar, bir dizi gerici saldırıya da hız kazandı. Tepeden kayım rektör atamalarının ardı arkası kesilmedi. Fakat sermaye iktidarı, 2 Ocak tarihinde Boğaziçi Üniversitesi'ne Melih Bulu'yu kayım rektör olarak atayınca, 4 Ocak tarihinde gençliğin direniş duvarına tosladı. Böylelikle 2021 yılı, kayım rektörlere karşı Boğaziçi Üniversitesi'nden başlayarak gençliğin "Özerk-demokratik üniversite" talebi ile harekete geçmesi ve halen daha sürmekte olan direnişi ile karşılandı. Boğaziçi Üniversitesi önünde başlayan direniş, birçok şehirde, pandemi ile birlikte derinleşen genel eğitim sorunlarının da gündemleştiği eylemlerin gerçekleşmesine vesile oldu. Direniş kent meydanlarına da taşındı. Kadıköy'de binlerce öğrencinin katıldığı eylemlerde yükseltilen talepler açık ve netti: "Tüm kayım rektörler istifa!", "Söz, yetki, karar hakkı üniversitenin tüm bileşenlerine!", "Özerk-demokratik üniversite!"

Sermaye devleti, direnişi toplum nezdinde karalamak ve bitirebilmek için türlü saldırıları hataya geçirdi, geçirmeye de devam ediyor. Sürecin en başından bu yana klasik terör söylemleri havada uçuşurken, gözaltı, soruşturma ve tutuklama biçimindeki devlet terörü de devamında geldi. Ancak ne yaptılarsa da Boğaziçi

Üniversitesi'nin tetiklediği direnişi toplum nezdinde karalayamadılar.

Eylül ayında karma (hibrit) eğitimin başlaması ile birlikte, ön görülen sorunlar bir bir ortaya döküldü. Fahiş boyutlarda artan ev kiralari ve yurt ücretleri, ayrıca KYK yurtlarında yaşanan ciddi kapasite sorunu, çok sayıda öğrencinin sırf kalacak bir yer bulacağı için eğitime ara ya da son vermesine neden oldu. Keza KYK yurtları yeterli kapasitede olmadığı için öğrenciler cemaat-tarikat yurtlarına, özel yurtlara ya da insani koşullarda olmayan evlerde kalmaya mecbur bırakıldı.

Bu süreçte politik gençlik örgütlerinin çağrıları ile birçok şehirde eylemler gerçekleştirildi. Yüz yüze eğitimin başlamasının ardından neredeyse 4 ay geride kalmasına rağmen öğrenciler halen daha barınma sorunu yaşamaya devam ediyorlar. Dolayısıyla barınma sorunu halen yakıcılığını sürdürüyor.

Tüm bu sorunların yanı sıra öğrencilerin can güvenliğinin de tehlikeye atıldığını gördük. Antalya'da Alim Derneği adındaki tarikat yurdunda 18 yaşındaki bir üniversite öğrencisinin vahşice katledilmesi, Bingöl KYK kadın yurdunda yaşanan olaylar sorunun yalnızca "medyaya

yansıyan" örneklerini oluşturuyor.

Barınma sorununu çözebilen öğrenciler ise son süreçte parasız, nitelikli ve ulaşılabilir barınma ve beslenme hakları için eylemler gerçekleştiriyorlar. İstanbul'da birçok KYK yurdunda, Antep'te, Van'da, Bingöl'de ve daha birçok kentte öğrenciler eylemler gerçekleştirdiler. Son olarak İğdir Üniversitesi'ndeki öğrenciler fahiş ulaşım ve yemekhane ücretlerini protesto etmek için kaldıkları yurtlardan çıkarak kampüs içinde bir yürüyüş gerçekleştirdiler.

Barınmanın yanı sıra beslenme, ulaşım gibi ihtiyaçlar da eğitimin temel sorun alanlarını oluşturmaktadır. Barınma, beslenme, ulaşım gibi ihtiyaçlar eğitimin temel bileşenleridir ve bunların herhangisi birinden yoksun kalan öğrencilerin eğitim hakkı da doğrudan gasp edilmektedir.

Öte yandan Ankara Üniversitesi ile İstanbul Üniversitesi'nde, sermaye devleti besleyip palazlandığı gerici faşist çeteleri devrimci-ilerici öğrencilerin karşısına çıkartıyor. Sermaye iktidarının borazanlığını yapanlar ise yoksulluğa, geleceksizliğe, eğitim hakkının gaspına karşı çıkan öğrencilerin okul içerisindeki çalışmalarına yönelik tüm gerici saldırıları "sağ-

sol" çatışması olarak lanse ediyorlar. Çürümüş düzene karşı öğrenci gençlik saflarında her geçen gün büyüyen öfkeyi bu şekilde bastırabileceklerini sanıyorlar ama yanılıyorlar.

Öğrencilerin okurken çalışmak zorunda kalmasına neden olan paralı eğitim politikaları ve ekonomik krize karşı her geçen gün büyüyen öfke, geleceksizlik ve işsizlik gerçeği, eğitime ulaşamama sorunu, niteliksiz ve fahiş gıda sorunu, söz, basın, ifade, örgütlenme özgürlüğünün ve temel insani hakların her geçen gün gasp edilmesi...

Tablo gittikçe karanlık bir hale bürünse de gençlik bu karanlığa ışık olacak potansiyeli içinde taşımaktadır.

Doların yükselmesi ve alım gücünün düşmesi ile başlayan "Geçinemiyoruz" eylemlerinde, ODTÜ başta olmak üzere gençliğin eylemlerde en ön saflarda olması, yurtlarda artan eylemlilikler, Boğaziçi direnişinin devletin tüm yıldırma politikalarına rağmen sürmesi, gençliğin içinde taşıdığı mücadele ve direniş potansiyelinin göstergesidir. Son yıllarda politik gençlik örgütlerine daralan gençlik hareketinin sınırlarını aşmanın yolu ise birleşik, kitlesel, politik bir mücadeleyi örgütleyebilmekten geçmektedir.

ILO 190 Sayılı Sözleşme üzerine

2019 yılında kabul edilen ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) 190 Sayılı Sözleşme (Çalışma Yaşamında Şiddet ve Tacizin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme) şu günlerde birçok sendika, meslek kuruluşu ve kadın örgütlerinin gündeminde bulunuyor.

Çalışma yaşamındaki şiddetin "ortadan kaldırılmasına" ilişkin sözleşmede şiddet ve taciz fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik gibi geniş bir yelpazede ele alınıyor.

Sözleşmeyi imzalayan ülkelerin ise sözleşmenin içeriğine uygun olarak iş yasasına şiddeti önlemeye yönelik yaptırım içeren maddeler eklemeleri zorunluluğu var.

Bununla birlikte sözleşme sadece iş yerini değil işe gidiş geliş sürecini, uzakta çalışmayı, iş arama ve iş görüşmelerini, kayıt dışı çalışanları yani çalışma yaşamının birçok alanını kapsıyor.

Şiddete ve önlenmesine ilişkin eğitim programları, seminerler, dayanışma ağları vb. gibi araçların etkin şekilde kullanılması, şiddet ve taciz vakalarında etkin soruşturma ve denetim mekanizmaları oluşturulması koşulu da sözleşmede yer alıyor.

KADIN İŞÇİLER ÇALIŞMA YAŞAMINDA ŞİDDET VE TACİZLE KARŞI KARŞIYA...

Yaşamın birçok alanında şiddete ve tacize maruz kalan kadınlar bunun pek çok örneğini de iş yerlerinde yaşıyorlar. Özellikle buldukları konumundan güç alan patron, müdür, amir, ustabaşı gibi tipler çoğu zaman yaşanan şiddet ve tacizin failleri oluyor. Kadın işçiler ise çoğu zaman maruz kaldıkları tacizi ataerkil sistem ilişkilerinin yarattığı gerici basınç ve işten atılma korkusundan dolayı ifade edemiyorlar. Nitekim taciz ve şiddet karşısında susmayan kadın işçiler işsizlik sopsayısıyla susturulmaya çalışılıyor.

Çalışma yaşamında şiddet çok geniş biçimde yayılmışken, kadın işçilerin büyük bir kesimi şiddetin şu veya bu boyutuyla mutlaka karşılaşmışken işin yargı boyutunun bu konuda ne kadar etkili olduğu ise tartışılır.

Yargı sistemi kadın cinayetleri, çocuk istismarı, taciz, tecavüz, şiddet gibi vakalarda failere tutuksuz yargılama, iyi hal indirimleri yaparak çoğu zaman suçta ortak oluyor.

ILO 190 SAYILI SÖZLEŞME ŞİDDETİ ORTADAN KALDIRIR MI?

Her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki, ILO 190 Sayılı Sözleşme kadın ve erkek işçilerin maruz kaldığı şiddete son verecek güçte değil. Daha doğrusu yaşadığımız kapitalist sömürü sisteminde ortaya çıkan bu ve benzeri hiçbir sözleşme, bu kokuşmuş sistem ortadan kaldırılmadıkça yaşadığımız sorunların kalıcı bir çözümü olmayacaktır. Çünkü maruz kaldığımız şiddet, kapitalizmin her gün yeniden ürettiği sorunlardan biridir ve sorunlara gerçek kalıcı çözüm ise, ancak onları yaratan sistemin ortadan kaldırılmasıyla gerçek çözüme kavuşturulabilir.

Sözleşmede belirtildiği şekliyle "çocuk işçiliğinin etkin bir şekilde ortadan kaldırılmasına" ilişkin bir madde de yer alıyor. Özellikle pandemi ile birlikte yüz binlerce çocuğun eğitim hakkından yararlanamadığı, krizin faturasının emekçilerin olduğu kadar çocukların da sırtına yüklendiği bu sömürü sisteminde çalışmak zorunda bırakılan çok sayıda "genç ve ucuz iş gücü" olan çocuk işçiler gerçeği de kapitalizm yıkılmadığı müddetçe bu sorunların ortadan kaldırılamayacağını gösteriyor.

Şiddet ve taciz bu kadar yaygın bir hal almışken, kadın ve erkek işçilerin maruz kaldıkları şiddeti önlemeye yönelik araçları da en etkin şekilde değerlendirmek gerekiyor. Bu bağlamda işçilerin ILO 190 Sayılı Sözleşmesi'nin tanıdığı hakların bilincinde olmaları ve şiddete maruz kal-

dıklarında gerekli yaptırımların uygulanmasını sağlamak için mücadele etmeleri büyük bir önem taşıyor. Kuşkusuz yasalar tek başlarına gerçek hayatta bir şey değiştirmezler. Ancak işçi sınıfının kadını, erkeği, yaşlısı, genci ile bu yasadan da güç alarak şiddet ve tacize karşı örgütlü mücadeleyi geliştirirse hem tacizcilerden hesap sorabilir hem bu sorunu ortadan kaldırmaya da azaltabilir.

SÖZLEŞMENİN UYGULANMASI İÇİN VERİLEN MÜCADELENİN ÖNEMİ

İşçilerin şiddet karşısında bir yasal dayanak elde etmesi, bununla birlikte şiddeti sınırlayıcı tüm denetim ve yaptırım organlarının etkin işleyişinin sağlanması ILO 190 Sayılı Sözleşme'nin imzalanıp uygulanması aracılığı ile kolaylaşacaktır. Yani sözleşmenin imzalanıp etkin uygulanması, iş yasasına çalışma yaşamında şiddet ve tacizle ilgili yaptırımlar içeren maddelerin eklenmesine, toplu sözleşmelere şiddete karşı eğitim çalışmalarının yapılması, soruşturma organlarının oluşturulması ve denetlenmesi gibi şiddeti sınırlayıcı maddelerin alınmasına dayanak olacaktır. Fakat bunlar hiçbir şekilde kendiliğinden gerçekleşmeyecektir. Kadın ve erkek işçilerin şiddet ve tacize karşı verecekleri mücadele ile ancak mümkün olacaktır. Bu nedenle sözleşmenin uygulanması yönünde etkin mücadele vermek, sözleşmede belirtildiği gibi şiddetin önlenmesine dair etkin çalışma (eğitim çalışmaları, denetim meka-

nizmalarının kurulması ve denetlenmesi vb.) yürütülmesini sağlamak gerekmektedir.

AKP-MHP rejimi ve sermaye işbirliğinde pandemi ve ekonomik krizin faturasının tam bir acımasızlıkla işçi sınıfının sırtına yıkıldığı bu süreçte şiddet ve taciz olayları da artmaktadır. Bu vahim gidişata dur demek için kadın ve erkek işçilerin kendi hak ve geleceklerine sahip çıkma bilinciyle yükselttikleri mücadeleler aynı zamanda sınıfsız-sömürsüz bir dünya kurma mücadelesine giden yol için de zemin hazırlayacaktır.

Unutulmamalıdır ki Birleşmiş Milletler gibi sömürü sisteminin devamlılığına hizmet eden bir yapının bünyesinde yer alan ILO'nun böyle bir sözleşmeyi kabul etmesinin temel sebeplerinden biri işçi sınıfının tüm dünyada uzun yıllardır hakları ve geleceği için yükselttiği mücadelenin yarattığı kazanımlardır.

Kadın ve erkek işçiler olarak çalışma yaşamımızda şiddete ve tacize karşı mücadele etmemiz ve bu konuda kullanabileceğimiz araçları da en etkin şekilde talep etmemiz, hakkımıza ve geleceğimize yönelik saldırılara karşı verilmiş bir cevap aynı zamanda. Bu mücadeleyi yükseltmek nasıl büyük bir önem taşıyorsa, kapitalist sistemin ürettiği bu iğrenç sorunlardan tamamen kurtulmanın ancak sosyalizmde mümkün olabileceğinin farkında olmak ve mücadeleyi bu bakış açısıyla örgütlemek de hayati bir önem taşımaktadır.

Krizin faturasına, hak gasplarına, faşist baskıya ve sömürüye karşı...

**2022 yılında mücadeleyi
büyütelim!**